213
1

B. R. EYUBOĞLU • dol karabakır dol

b

Bedri Rahmi Eyuboğlu

bütün eserleri / 1

dol karabakır dol

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI : 213
BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU / BÜTÜN ESERLERİ : 1

ISBN 975 - 494 - 171 - 8
95 06 Y. 0105 0804

Birinci Basım 1974
İkinci Basım 1985
Üçüncü Basım 1990

Dördüncü Basım
Haziran 1995

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46 / A
Telf 431 81 22 - 434 12 71
434 49 98 - 434 49 99
Faks 431 77 58
06430 Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Narlıbahçe Sk. 17/1
Telf 522 52 01 - 526 70 97
Faks 527 41 19
34360 Cağaloğlu - İstanbul

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU

Bütün Eserleri

1

Beşi Birden ve Dol Karabakır Dol

(Bütün Şiirleri)

Baskıya Hazırlayan :
Mehmet Hamdi Eyuboğlu

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu
kapak resmi ve çizimler : bedri rahmi eyuboğlu

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU
BÜTÜN ESERLERİ

1. Dol Karabakır Dol
2. Kardeş Mektupları
3. Resme Başlarken
4. Tezek
5. Delifişek
6. Yukule - le'ye Mektuplar
7. Bu Anadolu Var ya...
8. Kültür Yokuşu

İÇİNDEKİLER

Yaradana Mektuplar

Birinci Mektup 13
İkinci Mektup 15
Üçüncü Mektup 17
Dördüncü Mektup: Ben Senin Hayranınam 20
Beşinci Mektup: Kendimi Kendim Yaratsaydım 21
İstida 23
İkinci İstida 24
Ölüme Dair 25
Ne Mümkün 26
Elhamdüllillâh 27
Ölüler Dileniyor 28
Can Eriği 29
Can Kuşudur 30
Bir Müşkülümüz Var 31
Açıl Toprak Açıl 32
Gözlerimin Bahçesinde 35
Yıkansın Gözlerim Yıkansın 36
Oğlum Mehmede Gökyüzünü Takdim Ederim 37
Oğlum Mehmede Evlerimizi Takdim Ederim 38
Oğlum Mehmede Meyvelerimizi Takdim Ederim 39
Oğlum Mahmede Ağaçlarımızı Takdim Ederim 40
Sana Acımayı Öğreteceğim 41
Yalnızlık 42
Aslını Ararsan 43
Oğlum Mehmede Büyük Şehirleri Takdim Ederim 44
Ve Bir Gün Aklın 45
Bahçeler Dolusu 46
Uyumak 49
Kırk Odalı Konak 50
Beni de Götürün 52
Hele Bir Başlasın 53

Kiraz Ayı Geliyor 54
Bir Şahit Aranıyor 57
Sıkı Tutunun Günahlarım 58
Bahar-ı Teranedar 59
Dağlar ve Evler 61
Yar Yüreğim Yar 62
Geçti Gider 63
Saadet 64

Karadut

Acımak 67
Yar Yüreğim Yar 69
Ebabil Kuşları 71
Hizmetçiler 72
Sen Büyürken 76
Devlete ve Millete Dair 77
Bahar ve Biz 78
Şehirdekilere Gazel 79
Yeşil 81
Karınca Kaderince 82
Param Parça 83
Biz de 84
Sarhoşum 85
Sabah 86
Meseledir 87
Çıkmaz 88
Miskin 90
Erimek 91
Sevinsin 92
Durulsana 93
Susadım 94
Bir Gemi Vardı 95
Körolası 97
Müjde 98
Keklik Simalı 99
Bir Yaz Geçti 100
Kara Sevda 101
Karadut 102
Sitem 103
Talaslı 104
Hüzün Geldi 107
Taze Taze 108

Gitti Gider 109
Karadut II 110
Tadım Benim 111

Tuz
Güzel ile Faydalı 115
İnsan Kasidesi: Yaradana Mektuplar'a Cevaptır 124
Büyük Şehir 127
Eren'e Mektup 128
Çil Çil 130
Sakal Makal Yahut Aferin Oğlum Ahmet
Bu Yolda Devam Et 131
Yollara Yollara 132
Bir Porsiyon Dünya 133
Yazma Destanı 135
Türküler Dolusu 139
Küçük Ressam 143
Pul Pul 144
Çeşme 145
Can İlâhisi 146
Çürümek 148
Akıl ile Gözün Hikâyesi 149
Cücüklü Soğan 150
Minare ile Meneviş 151
Sevda Üstüne 153
Dolmuş 154
Üçüncü Tekerlek 155
7 Tane Erik Ağacı 157

Merhaba Yeşil
Merhaba Yeşil 161
Nen Var Canım Kardeşim Yahut Kırmayanın 163
Yaaaa 164
Gön 165
Biri İnsan Biri Allah 167
Karabiber 168
447 Tırnak Numaralı Beyaz At 170
Bir Dilim Deniz 172
Çakıl 173
Denizli Destanı 174
İstanbul Destanı 180

Bigüzel

Üç Dil 195
Bigüzel 197
Lorca'ya 198
Kul Köle 201
Tuz 201
Körpe Gelin 202
Mor 206
Deniz Türküsü 208
Soyun Piloğlu Piloğlu 210
Mavi Portakal 212
Petekkıran 215
Taşlar 216
Dişi Oğlu Dişi 218
Ürgüp 219
Kağnı 220
Gönen Yollarında 221
Tezek 222
Âşık Veysel'e Selâm 223
Sabır ile Koruk 225
Karadayı'ya Mektup 226
Mürdüm 227
Deli mi Ne? 229
New York Notları 230
Karınca 231
Arkadaş Dökümü 232
Gitti Gidecek 233
Mezar Taşında 234
Tırnaklı 235
Bir Gün 236
Topraksı 237
Mavi Tohum 238
Kâğıt Gemi 239
Çizgi 240
Selâm ile Haram 241
Şipşak 242
Mor Gelin 243
Uzak Reis! 246
Keçiyi Yardan 248
Kültürlü Kişi 249
Dikine Perdah 250

Zindanı Taştan Oyarlar 251
Trabzon Deyince 254

Dol Karabakır Dol
Bi tane Daha 259
İstanbul Haritası 265
Yıl Yetmiş Yaş Altmış Dol Karabakır Dol 269
Turnel Köprüsü 270
Karanlığım 271
Marifet 272
İbikli Çentik 273
Yalnız 275
Kâğıtsız - Kalemsiz 276
Lök 278
Badem 279
Elemtere Fiş 280
Çitlenbik 282
Bodrum 283
Men Dakka Dukka 285
Uyku Kardeşim 286
Bin Defa Pencere 287
Van Gog 288
Her Kuşun Eti Yahut Mısket Havası 289
Mavi Gezi 290
Nazdan Nazik 291
Hisap Lütfen 292
Yetim Bahçe 293
Korkma 294

Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun Yayımlanmamış Şiirleri
Yakarış 297
Başka Bir Güneşin Altında 298
Çıkar Çıkmaz 309
Kınalı 310
Telgrafın Tellerini 310
Nafile 311
Kusura Bakma 311
Güvercin Uçuverdi 312
Can Tükenir 312
Karanlığın Eti 313
Tezgâh Başı 317
Saklambaç 318

Yaşamak 318
Akıp 319
Bikalem 319
Lorca'ya 2 320
Gel Vur 322
Eşek Cenneti 322
Rakı Yeşili 323
Yetişelim 324
Yazmak 325
Jet Yetmiş 326
Arkadaşın Var mı Ondan Haber Ver
Ondan Ötesi Kaç Para Eder 327
Bir İki 327
Dostluğumuz 330
Venedik Küçük Kuş 333
Canım İstanbul 334
Şart 335
İri Şeftali 337
Ağaç Dili 338
Elmanın Kabuğu 339
Ne Sulu Ne Susuz 340
Kimi 344
Duranla Durmayan 345
Meme 347
Ah!... Sen... 347
Boğaz Köprüsü 348
Evimiz Kurudu 349
Merhaba 350
Toprak Adın Zikredelim Evvela 351
Rahmi Toruna 352
Geliyoruz 352
Ağaca Bak 353
Şahdamar 354
Eyfel Destanı 355
Şaşkın Reisten Aşkın Reise 357
Üzüm Yeşili 358
Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun Fransızca, İngilizce ve Almancaya Çevrilmiş Şiirleri 361

Yaradana Mektuplar

Birinci Basım 1941
İkinci Basım 1953
Üçüncü Basım 1956
Dördüncü Basım 1969
Beşinci Basım 1974
Altıncı Basım 1985
Yedinci Basım 1990

Sekizinci Basım
Haziran 1995

Birinci Mektup

1
Yıldızların, çivilediğin yerdeler,
Bulutların, eksik olmasınlar,
Hep aynı minval üzere, senden gelip sana giderler.

2
Güneşin böler günlerimizi
Bir portakal gibi ortasından ikiye,
Yarısını kulların yer, yarısını geceler.

3
Denizlerin senin elinle doldurduğun kâsede
[çalkalanmaktadırlar.
Ne bir damla artmış, ne bir damla eksiltmişlerdir.

4
Dağların bizim ayağımıza çok bol geldi;
Onları bir defa bile giyen olmadı.
Daha dün elinden çıkmış gibi hepsi yepyeni
Şimdilik eskiyen bir şey varsa ömrümüzdür!

5
Sorup duruyoruz:
Niçin nüfus kütüklerinde her gün yeni bir isim,
Kitaplarda yeni bir kahraman?

6
Biz ölen ağaçları yontup
Gemilerimize direk yaparız.
Bizim canlarımızı alan acep onlarla ne yapar?

7
Saksılarda hep aynı karanfiller açıyor Tanrım.
Niçin biz bir defa doğuyoruz?

8
Toprağında hep aynı lezzet,
Hep o kahrolası, o çıldırtıcı, o obur bereket;
Yedi kat yerin dibinde hep aynı muamma, aynı kasvet,
[aynı hüzün,
Ve hep aynı meyve, aynı dilimler, aynı hediye gündüzün
Başımızın üstünde aynı bulutlar,
Ve hep o külâh gibi kulaklarımıza kadar geçirilen
[gökyüzün.
Toprakta aynı başak, aynı buğday, aynı taneler
Bize her gün yeni bir beş:k, yeni bir ömür
Sana gözbebeklerimi gönderiyorum, Âdem Babamıza
[götür
Zahmet olmazsa, onları kafatasındaki boşluğa taksın;
Şöyle evire çevire bir baksın
Ve söylesin sana intibalarını.
Bunlar aynı gözbebekleri değil Tanrım!
Toprakta aynı başak, aynı buğday, aynı taneler
Fakat bu gözbebekleri neler gördü, neler gördü, neler!...

9
Hüvelbaki diyerek el pençe divan duruyor,
Lâhid lâhid, servi servi, nöbet bekliyoruz,
Sık dokuyup, ince eliyoruz.
Şaka bertaraf
Ömürlerimizi birbirine ekleyip sana doğru geliyoruz.

İkinci Mektup

Kusura bakma idare etmez.
Bir avuç toprak nemize yetmez.

Sen, istediğin kadar bize cennetini methet.
Göklerine zümrüt döşe ve hurilerle tefriş et.
Sen gel benim canımı al, sonra da cennete ilet
Sen onu cinlere vâdet, cansız neme lâzım cennet
Sen bana canımı terket, kara toprak bin bereket.

Pazarlık etmek istiyorum.
Hiç olmazsa, son nefeste, eğil kulağıma söyle
Sırrını ver, canımı al. Sırrını ver, canım helâl!
Söylemezsen haram olsun yirmi tırnağım yakanda
Bunu hatırlatıp dursun!

Ne hikmettir:
Benimle başlayan dünya benimle bitmez.
Benimle başlayan bu kervan, benimle gitmez.
Benim için açtı bu güller,
Oylum oylum, katmer katmer;
Her biri bir cennet değen
Yedi veren karanfiller.
Bunları hep birer birer,
Elimden alıverdiler;
Sonra okuyup üfleyip
Toprağa salıverdiler.

Bu ne mene iştir ki:
Yarap! Niçin bu dünyaya diri gelinir,
Acep niçin cennetine diri girilmez?
Elimde büyüyen ömrüm kapar giderler.
Kapar bir çıkmaza sapar giderler.
Bu ömür kaskatı geriliverir
Kapının önüne seriliverir
Elinle boynuma taktığın ömür;
En güzel hediyen, geri verilir.

Üçüncü Mektup

1
Al gözüm seyreyle
Hep aynı hikâye
Hep aynı türküler
Hep aynı kinaye.

Sevaplara borazan
Günahlara tabut
Balıklara banka
Alıklara bulut
Sen bunu kırk gün kırk gece unut!

2
Al gözüm seyreyle:
Hep aynı hikâye
Mahpusa mendil kadar bir gök parçası
Şaire gökleri tımar için bir kaşağı
Ressama tosun gibi bir ebemkuşağı

3
Al gözüm seyreyle
Hep aynı hikâye
Yine aynı Âdem
Yine aynı Havva
Yine aynı elma
Yine aynı armut
Kalanlara yâsin
Gidenlere mevlût
Sen bunu kırk gün kırk gece unut!
Fidana sormuşlar: – Niçin büyürsün?
– Tohum itiyor, demiş.

Tohuma sormuşlar: – Niçin itersin?
– Toprak rahat bırakmıyor! demiş.

Toprağa sormuşlar – Niçin tohumla uğraşırsın?
– Sebebini toprak olduğun zaman kulağına söylerim, demiş.

Nara sormuşlar – Tanelerin kaç tane?
–Yiyenler saysın bana ne, demiş?...

Güle sormuşlar – Niçin kokarsın?
– Bu benim ibadetimdir, demiş.

– Kavakağacı sen hiç dua etmez misin? demişler.
– Nasıl etmem demiş ; benim boyumun yarısı toprağa gömülüdür. Benim topraktaki parçam dua eder; ben secde ederim!
Kavağın dibini kazmışlar. Kavak devrilmiş ve devrilirken kavak ağacının dua ettiğini duymuşlar.

Bir buluta sormuşlar – Güzel bulut, sen niçin ele avuca sığmazsın?
– Ele düşersem beni ata benzetenler arabaya koşar. Bakraca benzetenler kuyuya atar. Ayıya benzetenler oynatır. Mendile benzetenler burunlarını silerdi! demiş.

Yıldızlara sormuşlar – Niçin bizden bu kadar uzaklarda yanar tükenirsiniz?
– Ya sizin gözbebekleriniz demişler, niçin biz açılırken onlar kapanır?

Dördüncü Mektup

Ben Senin Hayranınam

Işık gibi südün
İnsan gibi dölün
İsâ gibi kulun
Kur'ân gibi dilin var.
Ben senin hayranınam!

Bahçelerin var nur içinde
Horoz sesi değmemiş göklerin var
Benim içimde: kat kat
Cennetinden bahar taşır
İki gözüm iki sepet.
Ben senin hayranınam!

Bu can âzat!
Beni cennet kapısında gözet
Senden bana kalan dünya
Benden sana kalan ahret.
Ben senin hayranınam!

Beşinci Mektup

Kendimi Kendim Yaratsaydım

Kendi çamuruma kendimi katsaydım
Kendimi kendim yaratsaydım
Evvelâ eldiven gibi çevirip tersine içimi, günahlarımı
[ayıklardım.
Ağrılarımı yakalayıp bellerinden,
Şüphelerimi tutup ellerinden denize atardım.

Bir beygir olur insan oğlunun asfaltına işer,
Sevglimi gördüğüm yerde kişner,
Sevmediklerime de basardım çifteyi.
Kendimi kendim yaratsaydım,
Kendimi kendime göre yaratırdım.
Takvimden asırları siler
Yılları süpürür,
Günleri azat eylerdim.
Kendimi kendim yaratsaydım,
Uçan bulutları durdururdum
Onlarla içimin en güzel yerinde
Bembeyaz bir mabet kurdururdum
Ne deliler gibi güler,
Ne de serviler gibi ağlardım;
Ve günlerden bir gün kapının eşiğine,
Nar taneleri gibi serpip kanımı
Ve kendi elceğizimle bir karanfil gibi koparıp canımı,
Pencerenin demirlerine bağlardım.

Pazarlık etmeden ağlardım
Hiç bir şey beklemeden
Ne serin bir köşe cehenneminden
Ne bir mâhur beste cennetinden!

İstida

Yarab!. İnsan oğullarından çektiğim yeter
Gökyüzünden benim hisseme düşeni ver
Altına dilediğim gibi ömrümü sereyim
Mendil kadar olsun tarlamı ayır
Beni doyuracak ağacı göster.
Rabbim!.. İnsan oğullarından çektiğim yeter

Yalnız senin ellerin gezinsin ömrümde
Beni yalnız sen mahkûm eyle sen azat
Ve yalnız sen canımı iste benden ki
Nereye saklayacağımı şaşırmadan vereyim.

İkinci İstida

Yusufcuk kuşu incir ağacına kondu
Balları damlayan incirleri delik deşik etti
Sonra metelik vermeden çekip gitti.
Ben de incirlere uzanacak oldum
Kıyametler koptu
Altın teraziler kuruldu
Ahret sualleri soruldu.
Yarab!. Beni de Yusufcuk gibi bahçelere
Kırlangıç misâli mevsimlere uçur!
Senin elinden çıksın rızkım
Beni sen acıktırdın sen doyur
Bensiz boy atsın başakların
Bensiz kabarsın karpuzların
Çilekleri halkederken bana mı sordun.
Beni rezil rüsvay etme Tanrım
Ben bir misafir kulunum
Kölen değil, kölen değil.

Ölüme Dair

Ölümü zararsız bir mahlûk haline getirmek istediler
Göz yaşını icat ettiler.
Kimisi tuzunu az buldu kimisi çok,
Velhasıl beğenmediler.
Ölüme kardeş gibi ısınmak istediler;
Kabristanın tuttular elinden
Şehrin orta yerine getirdiler,
Taş üstüne taş kodular
Üstüne nakış oydular.
Serviler açıldı orta yerinden
İçerisine rengârenk kuşlar
Yemyeşil dualar dolduruldu.

Ölüme kardeş gibi ısınmak istediler.
Şiiri seferber eylediler
Dolaştı asırlarca mısralar kabir kabir
Salındı servilerden yiğit besteler
Şiiri seferber eylediler
Ve elbirliği ile
Gökyüzünün en münasip katında
Mükemmel bir cennettir kuruldu
Ve üzerimize güller
Mezkûr cennette har vurup harman savurdu ölüler.

Ne Mümkün

Ölüme kardeş gibi ısınmak istediler
Fakat ne mümkün ölüme ısınmak, ne mümkün!..
Can ağlar dururdu giderayak
Halbuki ona ne güzel şeyler öğretmişlerdi
Ahretini karış karış donatmışlar
Toprağını gelin gibi süslemişlerdi
Ne mümkün ölüme ısınmak, ne mümkün!...
Toprağa değer değmez taş kesildi sureler
Dili tutuldu âyetlerin
Çil yavrusu gibi dağıldı ilâhiler
Ve korkularından
Krepdöşenden donlarına işediler
Tombul parmakları kınalı nankör melâikeler.

Elhamdülillâh

Meyveler birbirlerini ısırmadan büyüdüler
Büyük balıklar küçük balıkları yedi
Biz de büyük balıkları yedik Elhamdülillâh.
Su hissesini aldı güneşten
Yaprak rengini
Toprak kendi lezzetile sarhoş Elhamdülillâh.

Pırnalların mahcup saltanatını
Kaplumbağaların avret mahallerini
Dağların en mahrem yerlerini gördüm.
Ormanın en karanlık yerinde
Günahların en katmerlisi
Ve gözümün nurundan bir salkım
Ilık denizlerinde beyaz gemiler ıslattım.
Avuçlarımın içersinde mahpus biçimi hazzın
Ve nur
Bir kırlangıç sürüsü gibi göçüp gider
Gözlerimizden elhamdülillâh.

Elhamdülillâh Elhamdülillâh
Göklerin bittiği yerde başladı Allah
Ve biz aklı nâçar azat eyledik Elhamdülillâh.

Ölüler Dileniyor

Turuncu yol iki dilim
Ve bir incecik yağmur yağardı
Birdenbire mezar taşlarında açılıverdiler
Yaprağı beyaz, dikeni beyaz
Avuçları bembeyaz güller
Ve ölüler dilenmeğe başladı.

Turuncu yol iki dilim
Mezar taşlarını öpelim gelin,
Hem niçin ağaç alıp başını
Bu kadar uzaklaşsın ölülerimizden
Biz en büyük günahımız gibi
Saklayalım canımızı geçerken
Servi boyundan utansın
Toprak şehvetinden!

Turuncu yol iki dilim
Mezar taşlarını öpelim gelin,
Yalnız Allah rızası için söyleyin
Murdar hatmilerin arkasında
Ölüler dilenmesin.

Can Eriği

Bir kelime buldum çın çın öter;
Adı candır.
Bir erik kopardım can dalından;
İçi can dolu,
Adı can, yaprağı can, lezzeti candır.
Bir gölge düştü önüme dedi ki
Bir yüküm var benden ağır
Bir yüküm var beni taşır
Adı candır.
Toprak dedi ki:
Can Allahın yongasıdır
Fakat ben bir deri bir kemik kaldım.
Bir de misafirim var adı candır.

Işık dedi ki:
Renklerden, kokulardan,
Seslerden önce koşup geldim
İnsan oğluna nur topu gibi
Bir müjde getirdim,
Adı candır.

Can Kuşudur...

Can kuşudur gelip düştü tene.
Günahım kadar yardırgamadı yerini
Ve sonuna kadar açtı
Ömrümün pencerelerini.

Can kuşudur gelip düştü tene
Ürperdi birer birer mercan dalları
Acep nereye gizlendi can?
Ne ayak sesi duyulur içimde
Ne şarkı söyler
Acep nereye gizlendi can?
Can kuşudur gelip düştü tene
Bir yuvadır kuruldu çerden çöpten
Komşu bahçelerden susam
Uzak denizlerden yosun taşındı
Gerildi kulağın zarı
Gürül gürül akmağa başladı nur gözlerimizden

Can kuşudur gelip düştü tene
Bir yuvadır kuruldu çerden çöpten.
Günlerden bir gün
Durup dururken
Can kuşudur havalandı içimden
Yuvası mercan dallarına asılı kaldı
Can kuşudur havalandı içimden
Yuvası henüz sımsıcaktı.

Bir Müşkülümüz Var

Ne gülden rengini dilendik
Ne de gölgesini ayırmak istedik ağacından.
Olmayacak dualara âmin demedik
Toprağın delip böğrünü
Bir ömrün rızkını bir günde yemedik.

Rüzgâr esti üfürdü
Ölüm aldı götürdü, boş verdik.

Biliriz niçin kan dökülür
Anladık niçin yer, büyük balıklar küçüklerini
Yalnız ara sıra Seni arandık Rabbim deliler gibi
Sanra.. unuttuk

Bir tek müşkülümüz var, halledilemedi
Sekiz karılı peygamberler bile bu sırrı çözemedi
Karnımız acıkır, sürülerce mahlûkun derisini yüzer
Yeriz etini
Niçin insan oğlu diri diri gömer Rabbim,
Nur topu gibi şehvetini?

Açıl Toprak Açıl

Açıl toprak açıl
Kurulsun sofralar!
Boğazına kadar öze boğulsun tohum
Çatlasın bereketinden dağlar
Gözümüz gönlümüz doysun

Açıl toprak açıl
Boy atsın birden yoncalar döne döne
Batırsın köklerini çınar kana kana
Serin köpüklü usare kuyularına.

Açıl toprak açıl
Bağrında gün görmemiş bir sürü bahar
Bizim bir tutamı yeşermedik bahçelerimiz var
Toprağın altında el değmedik kız gibi
Mevsimlerin var bekleşip durur
Üstünde bahara hasret gidenler var ne buyrulur?

Açıl toprak açıl
Yabanî incirin dallarına süt yürüsün.
Bize meyvelerini dirhem dirhem sunan
Emektar ağaçlarından özünü
Piç fidanlardan meyveni esirgeme
Açıl toprak açıl!
Bire on veren başak bin versin
Bize gölgesinden başka
Verecek şeyi olmayan kısır dallar;
Yepyeni meyvelerle bezensin.
Açıl toprak açıl
Donansın bahçeler
Toprağın altında yakası açılmadık bir sürü bahar;
Üstünde bin baharı bir anda taşıyacak
Tosun gibi ağaçlarımız,
İştihası yerinde bahçelerimiz,
Maşallahı alnının ortasında yazılı
İneklerimiz var.
Açıl toprak açıl!
Ver Allahım ver!
İnsan oğlu bir baş soğanla
Bir dilim ekmeğe değer.

Açıl toprak açıl dedik açılmadı
Toprağın altında mühürlendi kapılar
Tohumların ağzını bıçaklar açmaz oldu
Boyu devrilesi bir bahara kadar.

Açıl toprak açıl dedik açılmadı
Mevsimler
Henüz doğmamış sabilerin rızkıdır dediler,
Toprağın altında ne var ne yok kilitlediler
Sabiler doğdular, büyüdüler
Acıktılar
Evvelâ tırnaklarını
Sonra da birbirlerini yediler
Açıl toprak açıl dedik açılmadı
Senin anlayacağın
Toprak bizi doyurmadı.

Gözlerimin Bahçesinde

Gözlerimin bahçesinde buram buram tüten yollar
Gözlerimin çeşmesinden dizi dizi içen kuşlar
Gözlerimin avlusunda taşan havuz
Gözlerimin can evine yuva kuran güvercinler
Gözlerimin arkasında tıpış tıpış gezen cinler
Gözlerimin kubbesinde çınlayan billûr
Gözlerimin camlarına yağan yağmur
Gözlerimin cennetinde gülen bahar
Gözlerimin arkasında ne var?

Yıkansın Gözlerim Yıkansın

Soyunsun gözlerimin cilâsında
İçersinden aydınlanmış tarlalar
Soyunsun beyazlığı içlerinden gelen evler
Soyunsun utancını arzular
Yıkansın gözlerim yıkansın!..

Soyunsun gözlerimin cilâsında
Gelmiş, gelecek bütün kızlar,
Soyunsun hafızanın insan gözü değmemiş yerinde
Sineler, buseler, arzular
Ve bütün bir ömür
Lâhzada harcansın
Yıkansın gözlerim yıkansın!..

Oğlum Mehmede

Gökyüzünü Takdim Ederim

Ve işte Mehmedim gökyüzü denilen nur
Uzanabilirsen uzan
Dokunabilirsen dokun
Ömrün boyunca başının üstünde sallanıp durur.

Ve bir gün
Yüz paralık bir cep aynası gibi
Kırılır gözbebeklerinde
Islak bir bulut parçası;
Birkaç kırmızı kiremit
Ve dut yaprakları içersinde.

Oğlum Mehmede

Evlerimizi Takdim Ederim

Şu karşıdaki delikli kutuya ev derler
İnsan oğulları burada yer burada içer
Ve daha tuhaf tuhaf işler görürler.
Bunların çoğu ayıp şeylerdir söylenmez
Evlerimizin üstü kapalıdır.
Ve bütün şairler gökyüzüne pencereden bakarlar
Halbuki kuş yuvalarının üstü açıktır.
Ve kuşlar şiir yazmazlar.

Oğlum Mehmede

Meyvelerimizi Takdim Ederim

İşte armutlarımız çırılçıplak
Ne avret mahallerinde yaprak
Ne de kendilerini verirken naz ederler
Üç aylık sabinin gülüşü
Yağmurun kendiliğinden dökülüşü gibi
Herşeylerini verirler
Yabana atma meyvelerin şehvetini tosunum
Şehvetle nur
Yalnız meyvelerin cennetinde
Haşrüneşr olur
Dalından ayrılan meyveye kulak ver
Hâlâ içerisinde toprağın uğultusu
Ve için için akan serin çeşmeler.
Isır meyveleri tosunum birer birer
İnsan oğlu cennetlerin en güzeline
Meyveleri ısırarak girer.
Oğlum Mehmede meyvelerimizi takdim ederim
Dilerim Allahtan
Meyve ağaçları sıralansın ömrün boyunca
Hazzın biri tükenmeden
Öteki yansın dallarda alev alev
Ve rüyalarına salkımların buğusu dolsun
Cürmün çağla taşlamaktan
Yaran böğürtlen dikenlerinden
Ölümün ağulu dutlardan olsun.

Oğlum Mehmede

Ağaçlarımızı Takdim Ederim

Şu karşıki yeşil yumağa ağaç derler
O da senin gibi elimizde büyüdü
Yalnız ne altını kirletir
Ne de öksürürdü.
Biz bu ağaçları uzak ormanlardan getirdik.
Meyveleri zehir zıkkım
Dalları diken içersinde,
Köklerini köstebekler kemirirdi
Biz bu ağaçlara evlât gibi baktık tosunum
Onlar da bizden hiç bir şey esirgemediler
Ne bir mevsim atladılar
Ne bir hasat gizlediler
Bir gün gölgelerine evlerimizi kurduk
Dallarına salıncaklar,
Cıvıl cıvıl kuşlar dadandırdık yuvalarına
Biz ölürken hakkımızı helâl ederiz ağaçlara
Onlar da arkamızdan kendi dillerince
Helâl olsun derler.

Sana Acımayı Öğreteceğim

Sana acımayı öğreteceğim
Ve sonra en güzel tahammür eden günahımızı
Sana tembelliği öğreteceğim.
Sana uzak memleketlerden bahsedenlerin
Dili tutulsun
Sana bir incir yaprağına bakmasını öğreteceğim

Kendi avuçlarının içinde seyahati
Ve gökyüzünün her yerde mavi olduğunu öğreteceğim.

Yalnızlık

Sana yalnızlıktan bahsedeceğim

O gün bu gün yalnızlıktan ödümüz kopar
Bir Allah tasavvur et yapayalnız
Bir Allah tasavvur et ki henüz
Kullarını yaratmamıştır
Bir Allah tasavvur et ki
Kullarından mahrum ola.
Yeryüzünden mahrum.
Gözleri var nur erişmez
Kulakları var ses ulaşmaz
Kolları var can kavuşmaz
Ne burun deliklerinde bir tutam koku
Ne derisinde gölgeler gezinir
Bir Allah tasavvur et ki henüz;
Kullarını yaratmamıştır.

Aslını Ararsan

Ben yalnız seni büyürken gördüm Mehmedim
Aslını ararsan;
Biz bu dünyada her şeyi olmuş bitmiş bulduk.
Gökyüzü çoktan çatılmış
Toprak yuğrulmuş sıcağı sıcağına
Petekler dolmuş ağzına kadar
Narlar yarılmış
Aslını ararsan
Ne mevsimlerin birbirine değdiği yeri
Ne bulutları ne karanfilleri
Ne yıldızların, niçin uçtuğunu
Ne de insanların niçin göçtüğünü biliriz.

Aslını sorarsan
Biz bu dünyada her şeyi olmuş bitmiş bulduk
Hayatı kırk yıllık bir dost gibi yanıbaşımızda
Ölümü göz kapaklarımızın eşiğinde
Ve adlarımız
İbibik kuşu gibi başımızın üstüne konmuş!

Oğlum Mehmede

Büyük Şehirleri Takdim Ederim

Sana büyük şehirlerden bahsedeceğim;
En büyük camiler orda kurulur
En küçük mezarlar orda kazılır
En kara yazılar orda dizilir
Yüksek minarelerde selâ verilir
Civar hanelerde zina edilir.
Büyük şehirlerde yalan söylenir tosunum.
Halbuki küçük köylerin
Mezarlığı bile yoktur.

Büyük şehirlere bağlanma Mehmedim
Öyle bir şehre yerleş ki
Küçük fakat bizim olsun
Sokaklarında tanımadığın yüz
Ensesine şamar atamayacağın kimse dolaşmasın
Her ağacına elin
Her karış toprağına terin değsin
Ve kuytu evlerden birinde
Senden habersiz ölenler olmasın

Ve Bir Gün Aklın

Ve bir gün aklın
Kocaman bir çiçek gibi açılır açılmaz
Sana ölümden korkmayı öğreteceğim
Canını hiç bir pazarda satmamayı
Onu incitmeden
Kırıp dökmeden
Bir zerresini ziyan etmeden yepyeni
Götürüp Allahına teslim etmeyi öğreteceğim

Bahçeler Dolusu

Hüzün hüzün bahçeler dolusu
Düşün düşün kitaplar dolusu

Bir mavi solucan taşın altında
Bir serin dumandır tüter üstünde
Bir acayip böcek gezer üstünde
Huzur huzur ninniler dolusu
Toprak toprak çıldırasıya
Toprak toprak öldüresiye
Sükût sükût serviler dolusu
Sarhoş sarhoş petekler dolusu
...ve can
Çilek gibi ağzımda
Her nefes bir erik dalı
İçimde cennetten kırıntılar olmalı
Ve mükemmel bir gökyüzü döşeli dayalı
Sonuna kadar açılsın kapıları.

Yarâb!
Gökyüzünde bir yerde saklı çocukluğumuz
Dokunma! nasılsa unutmuşuz
Dokunma sımsıkı kapalı dursun
Senin sırrın,
Bizim çocukluğumuz.
Ve cinnet:
Öteden beri kapı komşumuz

Üşümek üşümek maviliğe değince
Uzakta uzakta gökler bitince
Hüzün hüzün bahçeler dolusu
Düşün düşün kitaplar dolusu
Sükût sükût baldan tatlı
Sükût sükût binbir kanatlı
Sükût sükût toprağın altında
Mevsimler meyveler toprağın altında
Ve can dilim dilim toprağın altında
Arzu arzu çeşmeler dolusu

Bir çingene kızı toprağın üstünde
Paslı topukları toprağın üstünde
Gölgesi bir macera toprağın üstünde
Saçları yonca kokar kaşının üstünde
Gözleri yonca kokar, nefesi yonca
Arzu arzu boylu boyunca
Günah günah kuyular dolusu
Çılgın bir çift memeye koştular
Çingene kızını götürdüler
Günahı vebali benim boynuma
Cennetle cehennem koyun koyuna
Gölgesi yelken bezinden sağlam
Bir ağaç keşfettiler
Ve karınca yuvalarını kirlettiler
Sevabı nakış gibi işlediler.
Toprağı kuduz gibi ısırdılar baldırından
Ve hazzı, sıcak bir somun gibi
İkiye yardılar ortasından
Bölüştüler.

Uyumak

Köşede rahat bir koltuk gibi
Her zaman beni bekleyen
İçime gömülüp
Işıklı bir günün orta yerinde uyumak!
Akşamın bir sadaka gibi önüme atılmasını
Gecenin haraç mezat göklerde satılmasını beklemeden,
Uykuyu bir arpa torbası gibi boynuma geçirmeden
Uyumak!

Başımı bir yaz öğlesinin dizlerinde unutup
Ayaklarımı mavi çakıl taşları dolu berrak
Bir uykuya uzatarak: Uyumak!

Rüyalarımı canımın istediği yerinden açıp
İstediğim zaman kapatarak
Bir turna sürüsü gibi süzülüp giden içimin peşine
[takılarak
Uyumak!
Sarı gül kokan göklerin ortasına boylu boyunca uzanıp
Göz kapaklarımın arasında kalan masmavi bir gök
[parçasını
Başımın içindeki karanlığa damlatarak
Uyumak!

Kırk Odalı Konak

Asaf Hâlet Çelebi'ye

Birinci odanın pencereleri denize bakar
Denize bakan odada üşüyen bir çocuk var
Üşüyen çocuk durmadan gemilere bakar
Gözlerinde tomurcuklanan arzular
Kulaklarında salkım salkım
Donan sesler var.
İkinci odada saçları badem yağıyle taranmış
Küçük bir kız var
Bir bayram sabahı yeni elbiselerini giydirdiler
Saçlarını sımsıkı taradılar
Kurdelâlarını taktılar
Onu çok güzel bir yere götüreceklerdi unuttular
Üçüncü odada en güzel şiir gibi çırılçıplak
Bir kadın uyur

Odada her şey kütük gibi sarhoştur
Şamdanlar hazdan eğrilmiş
Mumlar zevkten yamrı yumrudur
Çırıl çıplak kadının gördüğü rüyalar
Pencerenin ötesinde hakikat olur
Dördüncü odada bir ilâhi duyulur
Bu ilâhi Yunus'undur.

Beşinci odada derisi altın köpüklü bir kahve gibi
Buram buram tüten.
Sesi, bir muz kadar lezzetli
Masal söylerken taş kesilmiştir
Bu kızın dizinde beş tane çocuk var
Bu kız onlara Dilâlem Çengisini anlattı.
Çocuklar korkularından taş kesildiler
Ve hepsi taş kesilince onları aldılar
Bir guguklu saatin üstüne koydular
Her saat başı
Dilâlem Çengisi gel çık!..
Dilâlem Çengisi geeel çıık
Bir oda var
Kapısı açılınca
garîb
Kapanırken
gurbet
der
Altıncı odada bir şair var
Şairin bütün derdi öteki odalar.

Beni de Götürün

Kocaman geminizde bana da avuç içi kadar
Bir yer verin!
İçimi bir keten gibi örüp size vereyim
Hasır masalarınızın üstüne serin
Beni de götürün
Beni de götürün yolcular
Toprak gibi çatlayan dudaklarımı
Arzu çeşmelerinde ıslatayım
Beni de götürün yolcular
Yeşeren yüreğimi söküp önünüze atayım,
Beni de götürün yolcular
Dişlerimi Çin'de, saçlarımı Buhara'da satayım,
Kulunuz olayım, yolcular, köleniz, götürün!
Çok uzaklardaki yıldızlı geceler
Yirmi beş yaşına masal söylemesini bilirler
Çok uzakların güzel olduğunu bana onlar söylediler.
Size yıldızlarımın bütün masallarını söylerim
Beni de götürün.
Denize beyaz bir gül düştü
O gül niçin denize düştü size söylerim.
O gülü alıp size veririm
Beni de götürün.

★

Penceremin önünde deliklerden ışık boşanan
Kocaman bir gemi durdu.
Yarâb! Benim de içimde bu kadar ışık yansa
Dünyalar benim olurdu.
Senin en karanlık göklerinde salkım salkım yıldızların var
Benim içimde insan ayağı değmemiş karanlıklar.

Hele Bir Başlasın

Hele bir başlasın ılık yaz yağmurları, içimdeki çocuk!
Hele bir kanatlansın ufuklar,
Hele bir içini çeksin orman,
Hele bir kere güneşler yansın,
Kertenkeleler üşümesin,
Hele bir kere toprak kansın,
Mevsim demlensin,
Hele bir ballansın bögürtlen dikenleri!
Gelincikler bedava,
Gökler sahipsiz
Bahçeler zilzurna...
Hele bir başlasın ılık yaz yağmurları, içimdeki çocuk!
Dudaklarında kalın kabuklu bir portakal kokusu,
Tabanlarında, kınalı keklikleri bol dağların rüzgârı
karıncalansın...
Hele bir kere dallarda sallansın
İri kalçaları şeftalilerin;
Hele bir duyulsun uzaktan
Yaylı çıngırakları
Yıldızlar seslensin,
Hele bir armut ağacı temmuzu yüklensin,
Hele bir kerrecik daha yalınayak yere değsin içimdeki
çocuk...

Kiraz Ayı Geliyor

İçimden geçen yollardan birinde koşuyorum
Sarı gül kokuyor.
Sarı gül kokan bir yolda koşuyoruz
İçimiz yemyeşil, içimiz mosmor.
Karşımızda bir bulut uçuyor: Altın tozundan
Atlarımız yemyeşil bir söğüt dalından koşuyoruz
Kiraz ayı geliyor!
Çok uzaklarda bir iğde ağacı
Korkunç bir sükûn ile nefes alıyor
Çok uzaklarda iğde ağacı hangi bahçededir?
Muamma!
Ne renk çiçek açar bilinmez
Bilinen bir şey var amma söylenmez
Söylenmez iğde ağacının tekin olmadığı
Söylenmez iğde kokusunun her gönül bardağına
[dolmadığı

Bilinen bir şey varsa
Göklerin ağzına kadar iğde kokusuyla doluşudur
Sezilen bir şey varsa
Göklerin kehribar renkli arzularla çatlayan
Kiraz aylarından birine gebe oluşu
Gümüş günlerin gümüş türkülerle sarhoş oluşudur.
Kiraz ayı geliyor!
Kubbelerde onbeş yaşında arzular kabarıyor
Bahar köpüklü bir içki
Kabına sığamamış taşıyor
Başlarımız Kaf dağına değmiş
Başlarımız Kaf dağından aşıyor: Koşuyoruz.
Atlarımız ne Arap, ne Acem
Ne de Hind masallarından inme,
Atlarımız nazlı söğüt dallarından yontulmuş
Kamçılarımız söğüt özüyle yuğrulmuş: Koşuyoruz.
Kiraz ayı geliyor çocuklar!
Önümüzdeki dağlar şaha kalkıyor. Dağlar doğruluyor
Gökler şaha kalkıyor, gökler doğruluyor.
Göklerde nur topu gibi bir bahar yuğruluyor.
Ağzımızda ıslak söğüt dalından yontulan düdük mucize
Altımızda söğüt dalından yontulan taylar bir kuş
Önümüzde rüyalara sığmayan saraylar sır olmuş
Uçsuz bucaksız masal sarayları, geliyoruz!

Gök başımızın üstünde masmavi bir yaprak
Dağlar kütürdeyerek yarılan bir karpuz
Arzu sağımız, arzu solumuz
Sarı gül kokan yollarda yalınayak koşuyoruz.
Gökler sendeleyip gökler devriliyor
Dağlar sendeleyip dağlar devriliyor.
Milyonlarca güneş bize çevriliyor
Kiraz ayı geliyor!
Kiraz ayı geliyor çocuklar!
İlk gün onar tanelik kiraz demetleri
Sonra ağzına kadar dolu kiraz sepetleri
Daha sonra pembe bir çift kulağın arkasından bakan
Sarı kirazların bal rengi gözleri
Ve nihayet boşalan sepetler
Boşalan evler kadar boş kiraz ağaçları.
Ve kakırdamış milyonlarca kiraz çekirdekleri
Kiraz ağaçlarının balı son damlasına
Son kirazına varıncayadek damlayacak
Kiraz ağaçlarının üstünde gözleri kiraz kokan bir çocuk
akşamlayacak
Bu çocuk ne kiraz ayının nereden geldiğini bilirdi
Ne de nereye gittiğini anlayacak
Gözleri kiraz kokan çocuk
Kiraz ayı geliyor.

Bir Şahit Aranıyor

Yaşadım!
Erik ağaçları şahidimdir
Yıldızlar şahidimdir.

Yaşadım!
Avuçlarımın gücü yettiği kadar
Dağları, kadınları, meyveleri

Yaşadım!
İncirin dallarına yürüyen süt
Yonca tarlasından gelen nefes
Horozun ibiğinden damlayan kan
Yollar ve sevgili türküler şahidimdir.

Sıkı Tutunun Günahlarım

Günahlarım bana ne getirdiniz?
Ben sizi her zaman
Pas tutmuş elma yapraklarına
Karpuz kabuğu kokan bodrum katlarına saklayamam.
Günahlarım bana ne getirdiniz?
Topu topu tesbih böceği kadar haz
Fakat ben sizleri
Telgraf direkleri gibi
Birbiri arkasından unutamam!
Günahlarım!
Ben ıstırap çekmenin şehvetine varamadım
Karnım ağrıyor bilseniz ne kadar mes'udum diye
Bar bar bağıramadım
Sıkı tutunun günahlarım
Allah izin verirse bir gün
Büyük meydanların birinde
Topunuzu azad edeceğim.

Bahar-ı Teranedar

Çocukluğumun taze mısır püskülünden örülmüş
Pala bıyıklarını takıyorum
On dört yaşımın iskambil kâğıtlarından kurulmuş
[günlerine
bakıyorum.
Olgun bir dut ağacı gibi sarsılan göklerimden
Rüyalar dökülüyor,
Yıldızlar dökülüyor...
Bir yıldırım hızı ile toprağa saplanıp kalan çocukluğum,
Kızıl bir havuç gibi yerinden sökülüyor.
Ve yemyeşil bir yılan gibi deri değiştiriyor arzularım
Çocukluğumun taze mısır püskülünden örülmüş bal
[kokan
bıyıklarını takıyorum.
Yumuşak tarlalar üzerinde koyun koyuna yuvarlanan
Tombalak bulutlara bakıyorum.
İçime sığamıyor içim Meryemin memelerinden sert
[kauçuk
bir topun etinde,
Ağzı hiç de süt kokmayan lâstik topların şehvetindedir.

Bahar yoldadır.
Çıngırak sesleri duyuyorum...
Bahar yoldadır, yoldadır.
Hasret tomurcuklu gemi direklerinde;
Güneş yüklü bulutlarda
Bir tırnak hızı ile büyüyen bahçelerdedir.
Bahar yoldadır, yoldadır.
Gök, yüzükoyun toprağa uzanmış dinliyor.
Kurumuş telgraf direklerinin bağrında yemyeşil arzular;
Gökte hırsla ısırılmış bir hayvanın diş yerleri var.
Yıldızlar, kalbur kalbur rüya eliyor.
Yıldızlardan haber geliyor
Bahar yoldadır, yoldadır.
Toprağa çırılçıplak girenler,
Toprağın sırrına erenler,
Cennetten müjde verenler,
Bahar yoldadır, yoldadır.

Dağlar ve Evler

Karşıki dağları böldüm orta yerinden
Zıplayarak kaybolan bir köstebek yoluyla
Göğüs geçiren mağaradan başka
Bir şeyler çıkmadı içerisinden
Karşıki evleri böldüm orta yerinden
Vıcık vıcık insan fışkırdı içersinden
Ve yumak yumak hikâye

Yar Yüreğim Yar

Bir saniye susun ata sözleri
Açılsın günahlarımız güller gibi
Hele bir insan oğlunu seyreyleyelim
İnsanmış her ne var âlemde
İnsandan ötesin neyleyelim.

Yar yüreğim yar, gör ki neler var,
Bir kahpe denizde boğulmuş sabiler
Ne bir tek dua bilirlerdi,
Ne bir çift günah işlediler.
Diri diri gömülen arzular
Yar yüreğim yar, gör ki neler var.

Nar taneleri gibi gülemedim.
Aradım aradım bulamadım
Kendi ecelimle ölemedim
Vur neşteri şah damarıma
Yar yüreğim yar
Yarabilirsen
Gör ki neler var
Görebilirsen!

Geçti Gider

Bulut yağmurunu yağdı geçti
Deniz dalgaların serdi gider
Ömrüm gözlerime değdi geçti
Ömrüm vaitleri verdi gider

Toprak bir sadaka verilmiş durur
Gökler davul gibi gerilmiş durur
Yollar yüzü koyun serilmiş gider

Serin yıldızlarla çevrilmiş içim
Yine serden geçip devrilmiş içim
Devrilmiş göklere boşanır gider

Gurbet çırıl çıplak bahçemde durur
Mevsimler giyinir kuşanır gider.

Saadet

Rüknettin Resuloğlu'na

Tap burda
Tap şurda
Tap kapının arkasında
Tap göklerin ortasında
Pencerenizden görünür
Gözlerinize sürünür
Bin bir kisveye bürünür

Perçem değil ki tutasın
Afyon değil ki yutasın
Rüzgâr değil esip geçsin
Günah değil unutasın.

Saat olsa durdururdun
Yapı olsa kurdururdun
Adı sanı belli değil
Kitaplardan sordururdun

Ne Haymana'nın düzünde
Ne yedi kat gök yüzünde
Ne bir yirmi beş yaşında
Ne bir huri kaşındadır

Ne Hint'tedir ne Çin'dedir
Gözlerimin içindedir
Bazan bana benden yakın
Bazan bana benden uzak
Yine benim içimdedir.

Karadut

Birinci Basım 1948
İkinci Basım 1953
Üçüncü Basım 1956
Dördüncü Basım 1969
Beşinci Basım 1974
Altıncı Basım 1985
Yedinci Basım 1990

Sekizinci Basım
Haziran 1995

Acımak

Acımak lâzımdı geç kaldık
Göz yaşlarımızla sadece sinema koltuklarını ve
Zifaf yastıklarımızı ıslattık.
Acımak lâzımdı acıyamadık.
Çatlar mıydı bu yürek kahrından kıyamadık.
Acımak lâzımdı kana kana
Acımak yana yana
Buram buram tatlı canını
Fitil fitil anasının ak sütünü terleyenlere.
Acımak diri diri gömülenlere
Acımak sabilere, yiğitlere
Yarmak, şu yüreği sonuna kadar
Acımak, acımak, acımak.

Acımak lâzımdı iğrendik
Merhamete murdar dediler beğendik
Maraz hasıl olur dediler
İşimize geldi.
Halbuki bu merhamet balı dağarcığımıza
Bayramdan bayrama yalanmak için doldurulmadı
Bu kahpe muhayyile perdesi kafamıza
Yalnız kendi sûretimizi oynatmak için kurulmadı.

Boyunu bosunu, huyunu husunu neyleyim
Yüzbinlerce can çekişir şu dağların arkasında
Delik deşik, param parça
Yüzbinlerce can per perişan
Hepsi senin benim gibi Allahın kulu
Hepsinin gözbebeklerinde aynı gökyüzü
Aynı suyun lezzeti dudaklarında
Aynı buğday taneleri kursaklarında.
Hem sana o kadar yabancı değillerdi
Birisi ceketinin düğmesini yapıp gönderdi
Öteki tabanının astarını,
Bir başkası kıravatındaki gülün,
Kıçındaki donunun ipliğini ördü.
Param parça savrulan onların başları
Zehir zıkkım dökülen onların yaşları.

Şu dağın başında bir top gülüm var
Uzun sözün kısası iki türlü ölüm var
Biri bir mum gibi yanmak sonuna kadar,
Öteki vakitli vakitsiz insan elinden.
Ölüm Allahın emri ne denir
İnsan eliyle ölmek insana ağır gelir.

Yar Yüreğin Yar

Elmayı ikiye böldüler
İçinden kurt çıktığın gördüler
Ağacı lime lime dildiler
Böceğin halinden bildiler.
Ferman padişahınsa dağlar bizimdir denildi
Dağların bağrı deşildi
Çözüldü mevsimlerin sırrı yaprak yaprak
Yedi kat yerin dibinden haber getirdi
Gözünü sevdiğim tohum, gözünü sevdiğim toprak.
Kılı kırka yardılar oğul
Suyun sudan gizlisi kalmadı
Buğdayın macerası meydanda
Yıldızların sırrı aşikâr oldu.
Arı gözümüzün önünde sızdı balını
Karanfil alevini
Kırlangıcın alın yazısı
Penceremizin önünde yazıldı.

Bir sensin gizlenen oğul
Ağlarsın gizli gizli
Seversin gizli gizli
Ölürsün gizli gizli
Çatlasan arzudan, iştihadan
Yer yarılır yere geçersin
Söylemezsin.
Yar yar yüreğin yar vakit tamamdır
Neler aldın dünyamızdan bunca zamandır.
Yar yüreğin yar gör ki neler var
Belki seyyah kuşların ömrü kadar sade aydınlık
Belki vişne çiçekleri kadar beyaz ılık
Belki de çürümüş yılanlar kadar murdar
Belki mahzende yıllanmış şarap kadar lezzetli
Bir aşktır fışkırıp çıkacak
Ne çıkarsa bahtımıza
Yar yüreğin yar bölüşelim
Beraber ağlayalım dertleşelim.
Yar yüreğin yar yarmağa değer
Bir insan tanımak, oğul, bir cihan tanımağa bedel.

Ebabil Kuşları

Çok uzaklardan ebabil kuşları geçiyor.
Tüyleri diken diken
Kanatları kane bulanmış
Çok uzaklardan ebabil kuşları geçiyor.
Kavrulmuş kiremitlerin üstüne
Yemyeşil ölüler dökülüyor
Kel ölür sırma saçlı olur
Kör ölür badem gözlü
Meltem gibi delikanlılar kardeşim çürüyor
Ne keldiler, ne de kör.

Rabim, niçin dilim dilim dilinmesin bu yürek
Lime lime parçalanmasın etim
Nerdesin kör olası muhayyile
Nerdesin nerdesin merhametim?..

Şu dağın başında bir top gülüm var
Uzun sözün kısası hepimize ölüm var
Fakat bu gelen ecel benim ecelim değil,
Bu açılan çukur bu çakılan tahta boyuma göre değil.

Hey geçmişi kınalı
Herkesin kendine göre bir huyu var
Herkesin kendine mahsus bir ölümü olmalı.

Hizmetçiler

Uyku kardeşim gel koynuma gir
Gözüm
Ilık ve muhkem perdelerini indir
Sofalarında alaca karanlık insanlar dolaşan
Evimize gidelim
Sinelim bir köşeye seyredelim.
Siyah üstüne mor ve beyazla çizilmiş
Hizmetçiler hizmetçilerimiz
Şu yanda bir fısıltı var şaşakaldım
Hepsinin dudaklarında benim adım
Halbuki ben onlardan çoğunun
Yüzlerini bile unutmuşum
Hepsinin dudaklarında benim adım
Tevekkeli değil ellerinde büyümüşüm.

Uyku kardeşim gel koynuma gir
Hafıza Allah rızası için kapılarını aç
Hizmetçiler hizmetçiler, hizmetçilerimiz
Ben onlardan başka bir yerde bahsedecektim
Nasıl oldu da rüyama girdiler farkında değilim.
En önde Dilber, Aziziye'li Çerkez
Bir Meryem kadar munis, bir Meryem kadar güzel
Tetanostan ölmüş
Bir gemi halatı gibi gerile gerile
Ölürken görmedim Dilber'i anlattılar
Dilber'in yüzü bir kupa kızı gibi ezberimde
Gerilen ellerinin acısı yüreğimdedir.
Sonra İkbal.
On beş yıldır yatalak ninemizin
Emektar hizmetçisi
Tam on beş sene oturak boşalttı
Ve zavallı ninemizin
Ayva gibi çürüyen vücudunu

Günde birkaç nöbet sarıp sarmaladı
Tam on beş sene pansıman, kan, irin
Günlerden bir gün canına tak dedi biçarenin
Meğer elektrik düğmesi kadar memelerine
Ancak yirmi beşinde süt yürümüş
İkbal! Elmacık kemikleri çürümüş
On beş senelik emekten kala kala
Cebinde bir kutu oksit dö zenk merhemi bir kutu pudra
Ve dudaklarında tahta kurusu gibi ezilmiş bir tebessüm
Eşkiya misâli dağa çıktı İkbal
Ve ilk rastladığı erkeğe
Zorla ikram eyledi
Çürümüş elmacık kemiklerini
Üç beş ay avare dağlarda dolaştı
Orospu olmuş dediler
Veremden öldüğünü duyduk.

Bir kenarda Havza'da can veren Ayşe
Karnı su toplamış
Hüt dağı gibi şişmişti
Yüzü zaguda gibi yemyeşildi.
Ayşe'yi kurtarmak için
Avuç dolusu para sarfettiler
Günlerce karnından bir leğene su boşalttılar.
En sonra Maçka'lı kız kardeşler
Biri dokuz yaşında öteki on üç
Yanımızda ne kadar kaldılar hatırlamak güç
Yalnız birisine şehrin öteki ucunda yan baksalar
Söz atıp çelme taksalar
Kardeşi yırtıcı bir kaplan gibi saldırırdı
Evde oturanların üzerine
Velhasıl bir türlü hizmetçiliği benimsemediler
Onları dört beş ay güç belâ zaptettiler.
Nihayet Karadeniz vapurunda bir metre murabbaı
[yer bulundu
Kardeşler Maçka'ya sevkolundu.

Sen Büyürken

Sen yumruk kadarken koptu Mehmedim kızılca kıyamet
Baban olacak kişi de askerdi
Seni bir nar çiçeği gibi kundağında bırakır
Çantasına birkaç roman
Ve birkaç paket Serkldoryan koyup
Müstahkem mevkie giderdi
Her gidişinde kendisine şehitlikte münasip bir yer ayırır.
Senin yaşaman için dua ederdi.
Sen büyürken Mehmedim koptu dananın kuyruğu
Ve uyandı birdenbire içimde
Arzuların en zorlusu, en kalleşi: YAŞAMAK.
Yaşamak sen büyürken yanıbaşında
Yaşamak otça, böcekçe, yaprakça sadece yaşamak.

Devlete ve Millete Dair

Az gittim uz gittim
Dere tepe düz gittim
Gün görmüş ağaçlar,
Borcunu ödemiş talalardan geçtim.
Günlerden bir gün İskilip'e vardım
Turşusu ve körleriyle meşhur
Kenar kahvelerden birinde
Tepeden tırnağa muhabbetle donanmış
Bir Yavuz resmi gördüm taşbasması
Dayanamadım bir çift laf eyledim ben de
Devlete ve millete dair:
Bize güzel gemiler alın methedelim
Bizi methedin size güzel gemiler alalım.

Bahar ve Biz

Yılda bir kere çıldırır ağaçlar sevincinden
Rabbim ne güzel çıldırır.
Yılda bir kere uzatır avuçlarını yaprak;
Sevincinden titreyerek.
Yılda bir kere kendini verir toprak
Yılda bir kere yarılır bahçeler hazdan
Rabbim ne güzel yarılır.
Biz de bir kere sevinebilseydik.
Çiçek açmış ağaçlar gibi çıldırasıya.
Kimbilir belki bir gün sulh olunca
Biz de deliler gibi seviniriz,
Ağaçları ve baharı taklit ederiz
Renkli bez parçalarıyle donatırız şehri
Renkli ampuller asarız pencerelerden
Kimbilir belki bir gün sulh olunca
Biz de çatır çatır çatlarız binbir yerimizden
Ağaçlar gibi.

Şehirdekilere Gazel

Onlara çiçek götürmeyelim
Kolonya sürünsünler
Taylarımızı, sıpalarımızı anlatmak için,
Nefes tüketmeyelim;
Tahtadan atları var binsinler...
Söğüt dallarına bıçak vuranların
Tavşanlara saman dolduranların elleri kırılsın
Onların çeşit çeşit oyuncakları var
Gemileri var uçsuz bucaksız
Oyunları var hadsiz hesapsız.

Ahhh, arı daha iyi saklayabilse balını
Başak tanelerini inkâr edebilse
Kuyu dikip başına lâhzada tüketse kendi suyunu
Ağaç meyvalarını yiyebilse.
Su çevirmesin değirmen taşlarını
Rüzgâr doldurmasın yelkenlerini
Irmak taşımasın kirlerini
Toprak örtmez olsun ellerini
Ne günleri varsa görsünler.

Aslını ararsan
Toprağa sadece ölülerini gömüp
Bir defacık olsun yalınayak basmadılar
Karış karış yarıldı bahçelerimiz kırk yerinden
Kulak asmadılar
Suyu alıp götürdüler
İçip içip tükürdüler
Üstüne üstelik
Bize acımasını bildiler
Biz de onlara acıyalım.

Yeşil

Kolu mor kanadı yeşil
Halinden şikâyetçi değil
Yeşil
Yeşil
Yeşil
Allah sizden razı olsun
Benden değil.

Bahçeler kanımda
Asma yaprağına su yürüdü
Şiirden ve sade kahveden nefret
Bana arzulardan bahset arzulardan.

Kiraz ucuz kadınlar pahalı
Ellerin dert görmesin dut ağacı
Tomur tomur tomurcuklanıyor kanımda südün
Dört mevsimi bir nefeste içip büyüdüm
Sevincinden birer birer çatlıyor dallarım
Baştan başa donanıyor damarlarım
İsterse bir saniye sürsün ömrüm artık doyarım.

Karınca Kaderince

Her nefes kanımı yıkanmış bulur
Her toprak canımı hazır
Bu yosun, bu deniz, bu nur,
Bu ten, gürül gürül yanmalıdır.

Ayı ininden
Yılan deliğinden
Arzular salkım saçak yerli yerinden
Sökülüp yaşanmalıdır.
Karınca kaderince
Bu can meşrebimce harcanmalıdır.

Param Parça

Ağaç bütün
Işık bütün
Meyve bütün
Benim dünyam param parça.

Büyük bir ayna kırılmış
Kırılıp yere dökülmüş
Kâinat içine düşmüş
Düşmüş amma param parça.

Yaprak yaprak yapıştırdım
Diyar diyar dolaştırdım
Bir alevdir tutuşturdum
Yandım amma param parça.

Biz de

Biz de çocuktuk Allahım
Yüzümüz gözümüz çamur içinde
İştihalarımız murdar değildi.

Biz de çocuktuk Allahım
Ömrümüz ne felâket, ne saadetti
Arzularımız çerden çöpten
Dilimiz hazdan
Dinimiz oyundan
Dünyamız acımaktan ibaretti.

Biz de çocuktuk Allahım
Ekmek elden gelirdi su gölden
Günlerimiz uzun evlerimiz büyüktü
Ve yağmur çift çubuk için değil
Sadece bizim için yağardı.

Sarhoşum

Sarhoşum çok şükür dilediğim gibi
Bir ben yok artık benden içeri
Onunla göz göze diz dizeyiz
Sarhoşum, sarhoşum, sarhoş
Çok şükür biz bizeyiz.

Sarhoşum
Caddenin göbeğine oturmuşum
Aklıma eserse sırt üstü yatabilirim
Nâra atabilirim
Kem gözler umurumda değil
Ben kendi gözlerimden kurtulmuşum.

Sarhoşum, sorhoşum, sarhoş
Doğrudur
Bırakın bağırayım avazım çıktığı kadar
Görüp göreceğim rahmet budur.

Sabah

Dizin dizimde
Gözün gözümde
Tadın dilimde gökyüzü şeker gibi
Unutmak
Unutmak
Unutmak
Yağdan kıl çeker gibi
Ne güç sıyrılıp çıkmak uykulardan
Ömrü koptuğu yerden bağlayabilmek ne güç
Ne güç varabilmek birdenbire
Günün, güneşin lezzetine
Karanlık bulaşıyor insanın etine
Ve rüyalar tütüyor hâlâ sinsi sinsi
İçimizde bir yerde.

Uçmalı bulutlar uçmalı
Eş dost farkına varmadan
Bu canım dünyadan nasıl göçmeli.

Meseledir

Aşk gelince cümle eksikler biter
Gül gülistan olur virâne
Samanlık seyran kabul.
Halü keyfiyet bu merkezdeyken
Sevmek bu dünyayı çerden çöpten
Sevmek bir zerresin ziyan etmeden
Sevmek durup dinlenmeden sevmek
Mümkün müdür ey dost mümkün müdür

Sevmek bu dünyayı çerden çöpten
Sevmek bu dünyayı kiriyle pasıyla
Severek çekmek şu nefesi oğul
Severek üflemek
Sevmek durup dinlenmeden sevmek
Seve seve yağma etmek bu canı
Mümkün müdür oğul mümkün müdür?

Çıkmaz

Elmayı dilime
Kadını gönlüme göre yaratırsın
Sonra bunları cehennemin dibine sürer
Beni melûl mahzun aratırsın
Sen bütün başıma gelenleri bilirsin
Bazan salkım söğütlerin arkasında
Bazan beyaz bulutların ortasında
Açıp büyük ve yapayalnız gözlerini gülersin.
Sen bütün bunları bilirsin dilin yok
Benim dilim var ey dost
Hiç bir şey bildiğim yok.

Miskin

Otur oturduğun yerde
Bu şarkı sensiz söylenir
Ne kadar uzaksın yıldızlardan
Ne kadar küçüksün dilenir.

Otur oturduğun yerde
Arzular gelir kehribar misali dolanır
Kadınlar geçer
Gözlerin bir çift kızılcık yaprağı gibi sallanır
Otur oturduğun yerde
Telâş etme
Ölümün ayağına kadar gelir elbette.

Erimek

Erimek belirsizce her şeyde
Karışmak sulara, yıldızlara
Sinmek kokusuna mor menevşenin
Yanmak damar damar nefes nefes
Yaşamak tükene tükene.

Sevinsin

Aldık nasibimizi hüzünden
İşte geldik gidiyoruz sevinsin
Halbuki ne güzel başlamıştı hikâye
Şerbet gibi bir gök üstümüzde.
Ve bütün lezzetleriyle toprak
Gözümüzde nur, dizimizde takat
On parmağımızda on hüner vardı
Biz onun sevgili kulları.
Dünyasını âbad eyledik
Bir can verdi bize bin alır
Gideriz gözümüz arkada kalır
Sevinsin.

Açın kapıları açın
Gidin haber verin meleklere
Can çekişip durmasın beyhude yere
Elbet bir tutam ot biter üstümüzde
Mezarına göre ayağını uzatır ölülerimiz.

Durulsana

Dalları bastı kiraz
Yolları kesti kiraz
Durulsana deli gönül
Durulsana.

Etin ne budun ne
Üstüste çekilmiş fotoğraflara döndün zorun ne.

Çırpına çırpına akıp gidersin
Elbet bu gidişten bir gün bıkarsın
Kirimi pasımı yuyup yıkarsın
Eller kurumadan,
Kollar çürümeden
Durulsana deli gönül durulsana.

Susadım

Susadım
Üç tane elma soydular üç tane portakal
Nafile
Bir bardak suyun yerini tutmadı
Acıktım
Kuş südü, kuru üzüm getirdiler
Nafile
Bir çimdik somunun yerini tutmadı.
Seni düşündüm kadınım şükrederek
Su gibi aziz olasın her daim
Ekmek gibi mübarek.

Bir Gemi Vardı

Bir gemi vardı büyük beyaz rahat
Gamsız kasvetsiz kalender
Şarkılar içinde gelir şarkılar içinde gider.
Bir gemi vardı
Köstence'den delişmen seyyahlar
Yafa'dan portakal taşırdı.
Tam bizim evin önünde dururdu.
Renkleri, biçimi, nefesi
Ve uğulmuş keten kokulu şarkılarıyle
Bütün evimizi doldururdu.
Hele bir bayrağı vardı taptaze
Bana herzaman gelincik dolu yonca tarlalarını
Ve renkli kalemlerle donanmış alfabeleri hatırlatırdı.

Bir gemi vardı büyük beyaz rahat
Gamsız kasavetsiz kalender
İyi insanlarla gelir
İyi denizlerle gider
Her şeye, herkese güler
Hepimize hayal meyal bir şeyler vadederdi.

Bir gemi vardı
Harp çıkınca ona bir hal oldu
Kırıldı kolu kanadı dili tutuldu
Taş kesildi yolları birer birer
Artık ne ılık denizlerde sefer
Ne yosma kıyılardan haber
Köstence limanı hayal
Yafa portakalları haram oldu.

Körolası

Hey canına yandığımın dünyası
Hepimizin boynunda ölüm künyesi
Sevda bir yana çeker körolası
Şarap bir yana.
Belâ desen bre şahin aman
Baş ucumda dolanır
Ekmek parasına gelince
Sırat köprüsünden beter
Kıldan ince kılıçtan keskin
Öyle bir musibet ki kardeşim
Ne sen sor,
Ne ben söyleyeyim.

Müjde

Portakal kabuğundan
Kavun diliminden
Havalandı nakışlar
Avşar kiliminden.
Çılgın topukları üstünde
Sebepsiz sevincin
Adamın canı dostlara
Güzel haberler götürmek ister
Aksi gibi ne dost var meydanda
Ne de güzel haber.

Keklik Simalı

Güvercin topuklu yârim keklik simalı
Yüreğim sana çevrili.
Şu dağların arkasında
Derya deniz ötesinde
Çarşı pazar ortasında
Uykunun bir köşesinde
Yüreğim sana çevrili.

Güvercin topuklu yârim keklik simalı
İçersine güneş vurmuş
Çıldırmış bir ayna gibi
Ne yana dönsem nafile
Yüreğim sana çevrili.

Bir Yaz Geçti

Bir yaz geçti
Tozu dumana katarak
Kavun karpuz yüklü
Bir yaz geçti.
Bütün iştihalar tetikteydi
Ağaçlar kolum kanadım kadar benim
Deniz anam babam kadar iyiydi.

Bir yaz geçti yanıbaşımızdan
Dişimizden tırnağımızdan
Alı al moru mor
Nefes nefese bir yaz geçti.

ve nihayet gelip çattı
Bir dilimi zehir zıkkım
Bir dilimi candan tatlı.
Masallarla indi yere
Sebil oldu cümle hikâyelere
Kara kara kazanlarda kaynadı
Diyar diyar al kanlara boyandı
Türkülerde ateş alev yandı tutuştu
Gördes kiliminde nakış
Minyatür bahçelerinde suret kesildi.

Ve nihayet gelip çattı
Elveda belirsiz bedava sevince
Uçan kuşa eşe dosta elveda
Bütün haşmetiyle gelip çattı
Bir dilimi zehir zıkkım
Bir dilimi candan tatlı.

Karadut

Karadutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem
Ağaç isem dalımsın salkım saçak
Petek isem balımsın ağulum
Günahımsın, vebâlimsin.

Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan
Yoluna bir can koyduğum
Gökte ararken yerde bulduğum
Karadutum, çatal karam, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlayan narımsın
Kadınım, kısrağım, karımsın.

Sitem

Önde zeytin ağaçları arkasında yâr
Sene 1946
Mevsim
Sonbahar
Önde zeytin ağaçları neyleyim neyleyim
Dalları neyleyim.
Yâr yoluna dökülmedik dilleri neyleyim.

Yâr yâr!.. Seni kara saplı bir bıçak gibi sineme
[sapladılar
Değirmen misali döner başım
Sevda değil bu bir hışım
Gel gör beni darmadağın
Tel tel çözülüp kalmışım.
Yâr yâr
Canımın çekirdeğinde diken
Gözümün bebeğinde sitem var.

Talaslı

Turnam telli turnam Talaslı
Ne kadar gizlensen büyük şehirde
Ne kadar erisen nafile
Peşin sıra geliyor burcu burcu Talas dağları.

Turnam telli turnam Talaslı
Bir sigara kâğıdı kadar
Beyazlık kaldıysa içinde
Hele bir başını arkaya çevir
Görünsün Talas'ın bağları
Düşün ve ağla yetişir

Turnam telli turnam Talaslı
Büyük vitrinlerin vaitlerine boş ver
Kâğıt çiçeklerden daha yalancı
Ağulu baldıranlardan murdar
Pırıl pırıl yanan sahici karanfiller.

Turnam telli turnam Talaslı
Eller kınalı
Gözler sürmeli
Nereden bulmalı
Satın almalı.

Büyük şehirlerde her şey satılır
Arzular her zaman satın alınmaz Talaslı.
Ağzında ot getirdin
Memende süt getirdin
Sana kapılarını açmadılar
Otun çürüdü
Sütün kurudu
Bir Meryem olabilirdin
Bir manken oldun.

Üç dayısı varmış
Gitmişler
Bir tanesini kurtarmak için
Avuç dolusu zümrüt vermişler kâr etmemiş
Birbiri arkasından salınıp gitmiş
Fidan gibi dayıları Turnamın.
Anası bağrına taş basmış
Bir de küçük Turnayı alıp yürümüş
Talas bağlarını yas bürümüş.
Yıllarca kan damlamış uçlarından
Kınalı salkımların
Onlar ermemişler muratlarına
Amma Talas'takiler çıkıp oturmuş
Henüz soğumamış kerevetlerine.
Şimdi daha iyi anlıyorum nereden sinmiş sana
Her zaman tetikte ürkek ceylân hali
Korku çiçek açmış gözlerinde
Korku şahrem şahrem bilenmiş
Korkuların en yezidi, Talaslım, en murdarı ölümden
[gelenmiş.
Talas bağlarında bir top gülüm var
Ne zaman dokunsam ateş alev
Ne zaman koklasam bahtiyar.

Hüzün Geldi

Türküler bitti
Halaylar durdu
Horonlar durdu
Al damar, mor damar, şah damar sustu
Bahçeler put kesildi birer birer
Meyveler salkım saçak taş.
Bir bulut uçardı
Başı boş bedava
Yandı kül oldu.

Hüzün geldi baş köşeye kuruldu
Yoruldu yüreğim yoruldu.
Ağaç büyür arkasında koşamam
Kervan yürür peşi sıra düşemem
Yıldız akar uçsam da yetişemem.
Hüzün geldi baş köşeye kuruldu
Yoruldu yüreğim yoruldu.

Taze Taze

Dondurma kutusu üstünde
Üç kırmızı çiçek
Canımın içi kadar sıcak
Dilediğim kadar kırmızı
Özlediğim kadar gerçek.
Dondurma kutusu üstünde yaz gelmiş meğer
Neler getirdi kimbilir neler
Neler götürecek.

Gitti Gider

Gönül!
Kararın bulurum
Ten yıpranır elden gider
Üstüne kilit vururum
Kul köle kurban olurum.
Can çekişir elden gider
İki gözüm iki çeşme
Düşerim canın peşine
Yâr tükenir elden gider.

Karadut

II

Sigara paketlerine resmini çizdiğim
Körpe fidanlara adını yazdığım
Karam, karam
Kaşı karam, gözü karam, bahtı karam
Sıla kokar, arzu tüter
Ilgıt ılgıt buram buram.

Ben beyzade, kişizade,
Her türlü dertten topyekûn âzade
Hani şu ekmeği elden suyu gölden.
Durup dururken yorulan
Kibrit çöpü gibi kırılan
Yalnız sanat çıkmazlarında başını kaşıyan
Artık otlar göstermelik atlar gibi bedava yaşayan
Sen benim mihnet içinde yanmış kavrulmuşum

Netmiş, neylemiş, nolmuşum.
Cömert ırmaklar gibi gürül gürül
Bahtın karışmış bahtıma çok şükür.
Yunmuş, yıkanmış adam olmuşum

Karam, karam
Kaşı karam, gözü karam, bahtı karam
Sensiz bana canım dünya haram olsun.

Tadım Benim

İçimde bir meyve büyür
Acı mı tatlı mı bilmem
Dörtnala bir atlı gelir.
Tadım benim tuzum benim
Dost mudur düşman mı bilmem.

İçimde bir meyve büyür
Diri olmasına diri
Ağır olmasına ağır
Böylesine tadım benim, tuzum benim
Dal dayanmaz can dayanır.

Tuz

Birinci Basım 1952
İkinci Basım 1953
Üçüncü Basım 1956
Dördüncü Basım 1959
Beşinci Basım 1974
Altıncı Basım 1985
Yedinci Basım 1990

Sekizinci Basım
Haziran 1995

Güzel ile Faydalı

Ben arıya arı demem
Arının balı olmalı
Ben güzele güzel demem
Güzel faydalı olmalı
Güzel dediğin işe yaramalı
Kadın mı? Hamur yoğurmalı
Çocuk doğurmalı
Ağaç mı? Meyve vermeli
Çiçek mi? Kokmalı
Bayramdan bayrama neyleyim güzeli
Güzel dediğin her Allahın günü
Yanı başımızda olmalı
Yağmur misali hem gözümüze, hem gönlümüze
Hem toprağımıza yağmalı.
Güzel dediğin yağmur misali hepimizin olmalı.

Böyle olmasına böyledir ama güzel alıp başını bir yana gitmiş, faydalı bir başka yana, ha Ferhad ile Şirin, ha Kerem ile Aslı, ha da güzel ile faydalı. Aslını ararsan Ferhad Şirin'in, Kerem Aslı'nın, güzel de faydalının olmalı ama araya öyle dağlar, öyle bayırlar girmiş ki güzel ile faydalının hikâyesi hepsini bastırmış: Bir yanda faydalı olabilmek için çırpınan güzel, öte yanda güzelleşebilmek için yanıp tükenen faydalı. Her halde bir çaresini bulmalı, eninde sonunda güzel faydalıya kavuşmalı. Bir güzel kadın tasarlayın ki hiç bir işe yaramıyor, ne hamur yoğuruyor, ne de çocuk doğuruyor, öyle put gibi duruyor. Bir ağaç tasarlayın ki ne meyve veriyor, ne gölge veriyor... Bu iki misali pek iyi seçemedim. Kadının güzeli hiçbir işe yaramasa, gider bir mecmuaya kapak olur. Ağacın kötüsü odun olur, kömür olur... Şöyle hiç işe yaramayan bir şeyler bulmak lâzımdı, ama bunu bulmak ne de güçmüş... İyi ki bahsimizin konusu bu değildi. Biz işe yarayan güzelin peşindeyiz.

Faydalı güzele İstanbul çeşmelerini örnek olarak vermeyi düşündüm. Alıcı gözü ile çeşmeleri dolaşayım dedim. İstanbul'un çeşmelerinin başlarına gelenleri görünce evvelâ çileden, sonra da nesirden çıktım.

İstanbul'un çeşmeleri
Genç yaşta sütü kurumuş analar gibi
Şahdamarları burulmuş
Kimi yıllardır su demiş yorulmuş
Bırakmış kendini sırt üstü güneşe
Çöp tenekesi olmuş.
Kiminin ocağına incir dikilmiş
Kiminin diri diri dilleri sökülmüş
Kiminin yerlerinde yeller eser
Taşıyla mermeriyle harman savrulmuş
Hele bir tane var Kabataş iskelesinde
Tam rıhtımın üstüne kurulmuş
Gemicilerin güneşten, tuzdan çatlamış dudaklarına
Serin serin tatlı tatlı su getirirmiş
Birden gözümün önüne Barbaros'un yiğitleri geldi
Yorgun argın seferden dönmüşler
İlk işleri çeşmeye koşmak olmuş
Ne gezer... Kurumuş

İnsan hali
Nasılsa bir tane unutmuşuz Tophane'de
Damızlık misali...
Tophane çeşmesi kapı komşumuz
Sık sık buluşup dertleşiriz
Yanında bir sıra kavak ağacı
Önünde tramvaylar durur
Çeşme dediğin böyle olur
Gürül gürül akar durur
Akar sebil sebil deyu
Tophane çeşmesi taştan
Yapanlar yılmamış işten
Tiftiğini sökmüşler mermerin
Avuç içi kadar boş yer komamışlar
Kabarmış karış karış her bir yanı gül gül
Saksıdan, meyvadan, nakıştan.

İşte güzel bir eser ki iş görüyor. İşte nefis bir mermer kabartma ki göbeğinden gürül gürül su fışkırıyor. Bu kabartmalar bizim dede yadigârı taş işçiliğimizin en güzel örneklerindendir. İnsanı şaşırtan bazan da mermeri yoran bir cömertlikle iki katlı bir ev boyundaki çeşmeyi baştanbaşa donatmışlardır. Ana nakış: Acaip bir saksıda yetişen çeşitli meyvelerden ibarettir. Öyle fidanlar ki kiminden elmalar sarkar, kiminden armut, kiminden de püsküllü mısır... Resimde, nakışta mantık arayanların kulakları çınlasın. İşte size hiç bir çeşit taklit ma ığına düşmeyen mermer meyveler. Koparabilirsen kopar, ısırabilirsen ısır...

Tophane çeşmesini bazı nakışlarının yorucu olmasına rağmen faydalı güzele örnek olarak vermeyi düşünürken çeşme başında acaip bir tahta testi peyda oldu ve kafamı altüst etti. Hani şu bizim orman civarı köylerde çam kütüğünden yontulan testilerden.

Fakat ben bu kadar güzelini hiç görmemiştim. En ufak bir biçim zevki olan kimse bu testinin yanından elini kolunu sallayarak geçemezdi. İnsan muhakkak ona sokulmak, onu okşamak istiyordu. Güzel heykellerin en belli hususiyetlerinden birisi de bu değil miydi? Yalnız gözlere değil avuçlara da okşama arzusu veren

heykellere ne mutlu!.. Testisini yorgun argın bir kenara koyan kadın büyük bir muhabbetle mermer kabartmaları seyre aldı. Kabartmalara gelince, hepsinin gözü tahta testide. İnceden, beyazdan bir mermer fısıltısıdır başlamıştı. Kulak verdim: Bütün kabartmalar tahta testinin haliskan bir heykel olduğunu tekrarlıyorlardı. İçlerinden birisi dayanamadı, testinin adını sordu. Testinin adı çamçak'mış. Kastamonu köylerinden birinde yontulmuş. Kütüğün üstünde keskin çeliğin iştihalı ve muhkem dudakları hâlâ geziniyor. Çamçak her haliyle:

Beni bir dağda buldular
Kolum kanadım kırdılar
Keskin baltayla yonttular.

diyor.

Tahta testiye hayran mermer kabartmalardan biri tombul bir sesle

– Çamçak kardeş, seni yontan Allah için çok güzel yontmuş, ne yazık ki ne sen bu kadar güzel olduğunun farkındasın, ne de seni yontan kişi. Böyle olmasaydı sen kendini bu kadar süflî işlerde helâk etmez, bizim gibi, geçip baş köşeye kurulurdun. Seni yontan köylü de yaptığı işin değerini bilse çoktan Akademiye hoca olurdu. Sanat eseri her şeyden önce kendi değereni bilmeli. Kendini ağır satmalı. Bak biz hiç etliye sütlüye dokunuyor muyuz. Mermer sarayımızda yan gelir keyfimize bakarız. Meraklısı ayağımıza kadar gelir, bizi in-

celer, okşar, şımartır... Ben senin yerinde olsam taş çatlasa suya gitmez, ya bir müzeye kapağı atar, yahut bir zenginin yaldızlı raflarına bağdaş kurup keyfime bakardım, dedi.

Tombul mermer kabartmanın sözlerini dikkatle dinleyen tahta testi gülmeye başladı ve:

– Boşver mermer kardeş, dedi. Su testisi su yolunda kırılır.

Sonra benim büyük bir muhabbetle kendisine baktığımı görünce bana dönerek kabartmaları işaret etti ve:

– Güzel şeyler doğrusu, fakat haspalar amma da kendilerini beğenmişler ha... Bir de beni çamçak yontan ellerin değerini bilmemekle suçlandırıyor. Hiç de öyle değil. Beni alelâde bir çam kütüğü olmaktan kurtaran ellerin himmetini nasıl unuturum. Ona serin ve çam kokulu bir yudum su verdiğim zaman dünyanın en büyük sevincini duydum... Beni yontan eller nasırlı köylü elleriydi ama bu eller hem saban sürmesini, hem saz çalmasını bilirdi. Ben suya gidip gelirken o elleri kaç defa öptüm. Hem suya gidip gelmek, susamış yorgun insanlara su taşımak niçin suflî bir iş olsun. Şu mermer kabartmalar, o kadar kendilerini beğenmişler ki sanki hepimiz buraya kadar onların elâ gözleri için gelmişiz. Beni asıl güldürten bu değil de, baş köşeye geçip oturmamı tavsiye etmeleri oldu. Biz aynı çam kütüğünden yontulmuş üç kardeştik. Kardeşlerimden bir tanesi evde memişhanede çalışır, halinden şikâyetçi değildir. Öteki sizlere ömür. Onu hatırladım da ondan güldüm. Bizi yontan köylünün boş vaktine gelmiş, otur-

muş onun üstüne sıra sıra nakışlar oymuş. Birlikte suya gidip gelirken bizimkinin nakışları meşhur oldu. Üstüne bir de türkü yaktılar. Sen misin, bizim çamçak kardeşte bir kurum, bir azamet. Artık suya giderken ahlayıp vahlamaya başladı. Meğer gözüne ocak başında bir yer kestirmiş. Nihayet istediği oldu. Bir paşa gibi baş köşeye kuruldu. Fakat ocağın ateşi bir yandan, susuzluk bir yandan, bizim sıra sıra nakışlı kardeş, günlerden bir gün kırk yerinden çatlayıverdi. Dedim ya, su testisi su yolunda..

İnsan Kasîdesi

Yaradana Mektuplar'a Cevaptır

Oğul oğul
Şair olmasına şairsin
Amma velâkin itiraf eyle ki
Hep kadınlara ve meyvalara dairsin.
Kabahatin hepsi senin değil
Böyle doğmuşsun
İnsan olmadan önce erkek olmuşsun
Sen de farkındasın ki bu dünyanın
Ağacına ağaç, taşına taş,
Bulutuna bulut dediğin gün;
Minaresi uzarken, balığını yüzerken,
Fidanını büyürken sevdiğin gün
İtiraf eyle ki henüz sabi,
İtiraf eyle ki henüz toydun.
Gözlerin ot kokardı
Ağzın süt.
İnsanlar o yanda sürü sepet mahşer
Sen bu yanda
Zata mahsus kişilik dünyanda
Nefsi azizinle ilâ maşallah
Al takke ver külâh!..

Evvelâ gökyüzü alıp başını çekip gitti
O gökyüzü ki gözünün bebeğinde mihenk taşı
Kırk yıllık dost, çocukluk arkadaşı
Derisi derine bitişikti
Evvelâ gökyüzü alıp başını çekip gitti
Sonra göç eyledi çınar dalları
Arkasından yola düzüldüler
Martılar, çakıl taşları, güvercinler.
Velhasıl yüzünü güldüren cümle incik boncuk.
Bir başka diyara göç ettiler aziz çocuk
Bir de baktım ki dikilivermiş karşına,
Bir endam aynası misillû
Bütün heybetiyle insanoğlu.
Ama gösterdiğin suret senin suretin değil,
İnsanoğlu bu;
Sadece meyvalardan ve hazlardan ibaret değil.
Bir dilimi zehir zıkkım,
Bir dilimi candan tatlı
İnsanın tarifi bu oğul, sevdanın değil.

Bir de baktım ki etrafını insanlar almış
Halka halka, dizi dizi, arşa kadar
Bir yapı içresin ki insandan kurulmuş
Duvarları insandan örülmüş,
Harcı insan, tuğlası insan,
Tavanı döşemesi insan,
Acısıyle, sızısıyle
Alnının kara yazısıyle
Korkudan tutulmuş dilleri
İç içe çapraşık yolları
Bin türlü acaip halleriyle insan.
Bir de gördüm ki insanmış her ne var âlemde
Meğer her şeyin aslı astarı insanmış
İnsan âlemde hayal ettiği müddetçe değil
Aziiiiz şair.
İnsanları sevdiği kadar yaşarmış.
İnsanları seven mis
Sevmeyen bir hoş kokarmış.
Bundan ötesi yalan
Allı yalan, pullu yalan
Yalan oğlu yalanmış.
1950 senesinde Mernuş
Bu şiiri böyle söylemiş.

Büyük Şehir

Bir değil hallerin beş değil
Nasıl adlatsam hepsini bir bir
Nasıl bağlansam sana nasıl, büyük şehir.
Yüz tane kolum olsa kucaklamağa yetmez
Tepeden tırnağa dudak kesilsem bitip tükenmezsin.
Anten misali gerilse bütün damarlarım
Nasıl duyarım semt semt bucak bucak seni
Nasıl sararım?
Büyük hastanelerinde yatarım insan dolu,
Büyük gemilerine binerim mahşer.
Hanların dolu, hamamların dolu...
Gel gör ki her Allahın günü
Göz göze, diz dize
Tramvayda, sinemada, meyhanede, mabette.
Herkes kendi murdar karanlığına gömülmüş
Herkes gurbette.

Eren'e Mektup

Henüz olmamışken ham buruk yeşil yeşil
Meyveleri kopartılmış ağaçlar vardır
Bir de kuş uçmaz, kervan geçmez bahçelerde
Petek petek ballanır meyveler beyhude yere
Yarılırlar dudak dudak güneşten baldan,
Sonra bükülür boyunları bir yanları çürür
Olgun bir meyve dalında ne kadar durur
Kuş uçmaz kervan geçmez bahçelerde
Dağılıp giderler bir bir
Bütün bir baharın özü küf kesilir şarabı zehir
Ne güç bir ağaç misali meyve verebilmek
Vaktinde açabilmek çiçeğini
Daldırabilmek köklerini damar damar
Toprağın etli cömert karanlığına
Düşmek peşine diş diş, dudak dudak, zerre zerre
Aramak aramak aramak milyon kerre
Tadını meyvenin
Tuzunu dalın
Cilâsını yeşilin yaprağın

Yarısı çıldırasıya aydınlık gökyüzünde
Yarısı yedi kat dibinde toprağın
Bir yandan uzatabilmek dallarını güne güneşe
Bir yandan salabilmek köklerini sinsi sinsi
Karanlıkların en bereketlisine
Kökler bölük bölük, tabur tabur
Toprağın altında har vurup harman savurur
Beton künklerin içinden mi geçiyor su
Suyu granit oluklara mı hapsetmişler
Evelallah bir çare bulunur
Toprağın altına yayılmış binlerce damar
Delmesine deler oymasına oyar
Girer granit kaburgalı olukların ta içersine ona ne şüphe
Milyonlarca defa ısıra ısıra
Melyonlarca defa öpe öpe.

Ne güç bir ağaç misali meyve verebilmek
Koruyabilmek tomurcuklarını kurttan kuştan
Yapraklarını kurudan yaştan
Ne güç mevsimlere dert anlatabilmek
Ne güç bir ağaç misali meyve verebilmek
Sonra kendi ellerimizle devşirebilmek kendi meyvemizi
Uzatabilmek insanlara; alın taze taze diyebilmek
Bir ağaç kadar titiz, bir ağaç kadar temiz
Bir ağaç kadar hilesiz hurdasız ve peygambercesine
[ahmak
Sormadan çektiğimiz çilenin hesabını
Meyvelerimizin cana değdiğini duymak.

Çil Çil

Bir kaysı dalı mavilik içinde
Çilli yaprakları ışık içinde
Pembe damarları çırıl çıplak
Hepsi de üç türlü yeşil içinde,
Mernuş der ki
İş var işin içinde
Ne güzel erimek aşk içinde
Neylersin
Zerresi kalmış benim içimde.

Sakal Makal
Yahut
Aferin Oğlum Ahmet
Bu Yolda Devam Et

Herifçioğlu Sen Mişel'de koyuvermiş sakalı
Neylesin bizim köyü, nitsin Mahmut Makal'ı
Esmeri, sarışını, kumralı, kuzgunî karası
Cebinde dört dilberin telefon numarası
Bir elinde telefon, bir elinde kesesi
Uyyy!.. yesun oni nenesi
Yesun oni nenesi.

Yollara Yollara

Ölmüş eşek kurttan korkmaz
Biz daha ölmedik oğul
Gel bir sefer eyleyelim
Düşelim yollara yollara.
Kaybeyledik dost yüzünü
Düşmüş dillere dillere

Gel bir sefer eyleyelim
Düşelim yollara yollara,

Dizimize kara sular inmeden
Gözümüze ak perdeler durmadan
Tepemize kara kuzgun konmadan
Gel bir sefer eyleyelim
Düşelim yollara yollara

Daha dağarcıkta balımız var
Damarda bir deli kanımız var
Kuş gibi çırpınır canımız var
Gel bir sefer eyleyelim
Düşelim yollara yollara

Bir Porsiyon Dünya

Boşuna da çil horozum boşuna
Şu senin sabah sabah uyanmaların
İn yok cin yok ortalıkta
İnsan kulağına değmedikten sonra
Ne sen varsın, ne sesin, ne kuyruğun
İşte böyle canım çil horozum

Boşuna da alabalık boşuna
Issız ırmaklarda hışım gibi gidişin
Şelâleyi dikine aşman boşuna
Azılı avcılar düşmeli peşine
Çil çil ağlar serpilmeli üstüne
Bir çift insan eli pulun yolmıya
Bir Karacaoğlan tadın övmiye
Bunlar olmadıktan gayrı
Ha varmışsın ha yokmuşsun kime ne.

Boşuna da Kızılırmak boşuna
Issız ovalarda şahlanmaların
Söğütleri kökünden sökmelerin boşuna
Veysel der ki «Pavlikaya tutsam seni»
Canım Veysel bu beylerin işi ne?

Boşuna da telli kavak boşuna
Şu senin gıcım gıcım gıcıladığın
Bir köy meydanında süzülmek varken
Gelmiş konmuş ıssız dağın başına
Ne gelen var ne geçen oyy
Gel de şaşma şu Allahın işine

Boşuna da deli gönül boşuna
Şu senin yâr yüzünden çektiklerin
Çevirip cümle cihana kıçını
Eşine dostuna ettiklerin
Yiğit isen al yârini çık dağlara görelim
Dağ başı bu, kuzgunu var kurdu var
İnsan hali türlü türlü derdi var
Bir de baktın aş eriyor nazlı yâr...

Yazma Destanı

Söylemesi benden çalıp oynaması Sulukule'den
Yazmacı güzeli Binnaz, hastır boyaları çıkmaz
Çil çil olmuş boyadan koltuk altları
Yıldız yıldız benleri var sayılmaz.
Yazmacı güzeli onaltı yaşında
Her yanı boya içinde ama alnı açık, aklı başında
Bir de karanfili var kulağının arkasında pembe pembe
[güller
Yazmacı güzeli Binnaz hem yazma basar, hem şarkı
[söyler:
Yazmacı güzeli Binnaz, hastır boyaları çıkmaz.
Her şeyin hası var bu dünyada
Fırının hası var, ekmeğin hası
Bahçenin hası var, gülün hası
Çileğin hası var, insanın hası
Gel gör ki herşeyin hası çarşıda satılmaz..
Yazmacı güzeli Binnaz, hastır boyaları çıkmaz.
Hele bir yeşili var zehir yeşili
Bir defa bulaşmaya görsün yüzüne gözüne
Vallahi billâhi çıkmaz
Hamama da gitsen çıkmaz.
Buna cehri derler c e h r i
Hele bir aklına esmeye görsün sarıya boyar bütün şehri
Cehri dediğin bir küçük toğum
Kaynatırken buram buram Temmuz kokar,
Tarla kokar, bal kokar...

Buna kırmızı derler, kırmızı değil
Çinimaçinden gelirmiş fitarihinde.
Kırmızı dediğin bir küçük böcek
Buğday gibi ekilip biçilecek
Hasadı yapılırmış fitarihinde.
Buna al bakam derler, buna mor
Neyin nesi olduğunu Şaban ustaya sor.
Şaban usta Üsküp'ten gelmiş geleli, otuz yıl olmuş
Üsküdar'da Fıstık Ağacında bir tezgâh kurmuş
Aklını fikrini yazmaya vermiş
Dili birazcık Üsküp'e çalar
Meselâ, gel bir yemek yiyelim, demez de
Yiyelim bir yemek, der,
Şipşak bir sofra kurulur
Tezgâhın üstüne bir yazma serilir
Bir yumrukta iki baş soğan kırılır
Dört beş kalem pirzola, burcu burcu kekik
Sanki ömrümüzde yemek yemedik.
Kaynar kaynar balmumuna daldırır
Ihlamur ağacından oyarlar kalıbı
Bir kalıpla onbin yazma basılır
Kalıp deyip geçme, yürek ister, bilek ister, göz ister
Onbinlere çarpılır birin ayıbı

Kalıbın hasını da Hanımyan oyar
Hanımyan altmışbeş yaşındadır
Galata Kulesi kadar yerli, Kızkulesi kadar turfandadır
Bir ellerini görsen bayılırsın
Asur heykelleri gibi küt küt, çentik çentik emektar eller
Binlerce kalıp oymuş bu güne kadar
Onbinlerce yazma dağda bayırda onun şarkısını söyler
Yazmalar uçun, yayladan geçin
Has rengi, has biçimi, has insanı seçin yazmalar...
Yazma üstüne ne söylesem az
En belâlısı siyah üstüne beyaz
Yazmanın siyahı sıcak ister, hamam sıcağı
Sıcak bir şey değil ama siyah boyanın dumanı
Ne dini vardır, ne imanı
Yazmacıları yıldıran budur
Bu duman çökertir elmacık kemiklerini
Akide şekeri gibi gülen gözleri bulanır
Duman değil zehir, can mı dayanır?

Sonra yazmalar serilir çimene kandil kandil
Işıktan, renkten, nakıştan bir bayram kurulur
Davul zurna sesleri gelir uzaktan
İnsan eliyle tabiat gücü başa güreşirler
Daha sonra Bağlarbaşı'ndan denize inilir
Yazma dediğin balık misali akar suya, diri suya bayılır
Boğaz'ın suları kütür kütür.
Has olmayan ne var söker götürür
En sonunda yazmalar havalanır öbek öbek
İstanbul'dan deniz kokan, yosun kokan bir merhaba!
Yurdun her yanına uçup gidecek

Yazmalar uçun, yayladan geçin
İyiyi, güzeli, temizi seçin yazmalar!

Türküler Dolusu

Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var.
Canıma ciğerimedek işlemiş
Canıma ciğerime
Sapına kadar
Elma dalından uzağa düşmez
Ne yana gitsem nafile
Memleketin hali gözümden gitmez
Binbir yerimden bağlanmışım
Bundan ötesine aklım ermez.

Yerliyim yerli olmasına
İlmik ilmik damar damar
Yerliyim
Bir dilim Trazon peyniri
Bir avuç tiftik
Bir çimdik çavdar
Bir tutam Şile bezi gibi
Dişimden tırnağıma kadar.
Ressamım
Yurdumun taşından toprağından sürüp gelir nakışlarım
Taşıma toprağıma toz konduranın
Alnını karışlarım
Şairim şair olmasına

Canım kurban şiirin gerçeğine, hasına
İçersine insan kokusu sinmiş mısralara vurgunum
Bıçak gibi kemiğe dayansın yeter
Eğri büğrü, kör topal kabulüm.
Şairim
Zifiri kananlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım
Ne zaman bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım.
Şairim
Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum
Türkülerle yunmuş yıkanmış dilim
Onlarla ağlamış onlarla gülmüşüm

Hey hey yine de hey hey
Salınsın türküler bir uçtan uca
Evelallah hepsinde varım
Onlar kadar sahici
Onlar kadar gerçek,
İnsancasına, erkekçesine
Bana bir bardak su dercesine
Bir türkü söylemeden gidersem yanarım.

Ah bu türküler
Türkülerimiz
Ana südü gibi candan
Ana südü gibi temiz

Türkülerde tüter dağ dağ yayla yayla
Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.
Ah bu türküler köy türküleri
Dilimizin tuzu biberi
Memleket ahvalini onlardan sor
Kitaplarda değil türkülerde ara Yemen'i
Öleni kalanı gidip gelmeyeni
Ben türkülerden aldım haberi
Ah bu türküler köy türküleri
Mis gibi insan kokar mis gibi toprak
Hilesiz hurdasız çırıl çıplak
Dişisi dişi erkeği erkek
Kaşı kaş gözü göz yarası yara
Bıçağı bıçak.
Ah bu türküler köy türküleri
Karanlık kuyularda açılmış çiçekler gibi
Kiminin reyhasından geçilmez
Kimi zehir kimi zemberek gibi

Ah bu türküler köy türküleri
Olgun bir karpuz gibi yarılır içim
Kan damlar ucundan mürekkep değil
İşte söz, işte ses, işte biçim.
Uzun kavak gıcım gıcım gıcılar.
İliklerine kadar işlemiş sızı
Artık iflâh olmaz kavak ağacı
Bu türkünün yüreğinde sancı var.

Ah bu türküler köy türküleri
Ne düzeni belli ne yazanı
Altlarında imza yok ama
İçlerinde yürek var
Cennet misali sevişen
Cehennemler gibi döğüşen
Bir çocuk gibi gülüp
Mağaralar gibi inleyen
Nasıl unutur nasıl
Ömründe bir defa Kâzım'ın türküsünü dinleyen

Küçük Ressam

İçimde renkler uçuşur
Al yanar yeşil tutuşur
Ne sihirdir ne keramet
Ne de el çabukluğu marifet
Bu bir ressam oğlu ressam işidir
Sağ yanımda usul usul
Morla turuncu konuşur
Beri yanda kuzgunî siyahlardan
Ödü patlamış beyazlar
Ötede çil yavrusu gibi dağılmış pembeler
Kenarda yüzlerce senedir
Özlediği kahverengine kavuşmuş bir sarı
Beride Bursa çinilerine değmiş
Yunmuş yıkanmış bir memleket rüzgârı
Bazan ılık bazan serin
Işıl ışıl yanıyor mavilerin
Dilerim Allahtan dert görmesin
İki kocaman çiçek gibi açılmış gözlerin
Minicik ellerin.

Pul Pul

Yedi tepeye kurulmuş
Pul pul
Gümüş gümüş balıkları
Pul pul
Işıktan sudan örülmüş
Canım İstanbul

Çeşme

Bir elinde ekmek
Bir elinde su
Böyle gelmiş
Böyle gider insanoğlu
Ana südü gibi helâl
Ana südü gibi iyi
Kuran eller dert görmesin bu çeşmeyi.

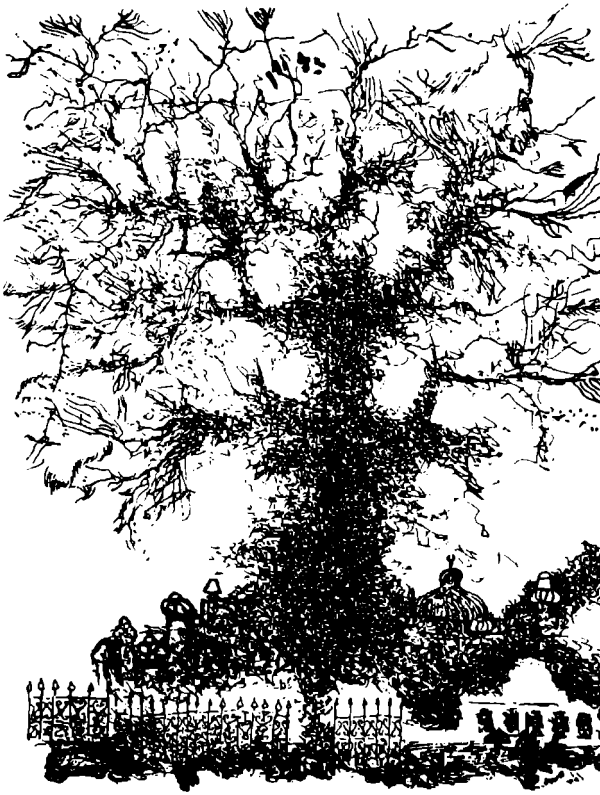
Can İlâhisi

Hamamın üçtür kurnası
Üçünde üç kız yunası
Mal canın yongasıymış
Can kimin yongası
Az ver ama candan
Sadaka değil
Garibiz yoksuluz ayıp değil a
Görüp göreceğimiz nafaka değil
Candır zorum, candır derdim
Cana uzatmışım elim
Can tükenmez dilim dilim
Dostlar canı bölüşelim

Candan kurulmuş bir pazar
Can alırlar can satarlar
Candan terazi tutarlar
Dostlar canı bölüşelim

Ve

Ölüm kapıya gelende
Yağma olmuş bulsun canı

Çürümek

Her şey çürüyor canım kardeşim bu dünyada
Hatıralar bile
O hatıralar ki kafatasından muhkem bir yerde
[saklıdırlar
O hatıralar ki tüyden hafif
Gök mavisinden duru
Etten kemikten uzaktırlar
O hatıralar ki
Bambaşka bir zaman içre yaşar dururlar
Gel demeden gelir
Git demeden giderler
Nur topu gibi açıldıkları olur bazan
Sonra sızım sızım sızlarlar
Her şey çözülüp gidiyor bu dünyada
Bir biri içinde
Bir biri peşi sıra
Bir ses kulakta
Sen toprakta çürürsün canım kardeşim
Ben ayakta

Akıl İle Gözün Hikâyesi

Bir çift şahin gibi uçurdum gözlerimi Salıpazarı'ndan
Salıpazarı apartmanının dördüncü katından
Az gittiler uz gittiler
Dere tepe düz gittiler
Süzüm süzüm süzüldüler
Beylerbeyi'ni aştılar, Çengelköy'ünü geçtiler
Gidip Kanlıca'da beyaz bir evin üstüne kondular
Ev beyaz olmasına beyaz ama küçük
Bir kibrit kutusundan küçüktü
Bir tavla zarı kadar küçük evin içinde
Olup bitenleri seçmek
Gözlerime değil aklıma düştü
Çağırdım gözlerimi yuvalarına
Anlatın dedim neler gödünüz beyaz evin içinde neler?
Bir kadın gördük dediler iri kıyım, perişan
İri memeleri vardı, iri kalçaları
Dizinde bir kız, bir oğlan iki çocuk
Üçü de hüngür hüngür ağlıyorlardı
Allem ettim kallem ettim
Ama bir türlü tasarlayamadım
Kanlıca'da beyaz evde olup bitenleri sonuna kadar
Bir tavla zarı kadar küçücük eve
Bir kadın iki çocuk nasıl sığar?

Cücüklü Soğan

Mudurnu'nun
Alagöz nahiyesinden
Durmuş'a
Büyük ikramiye vurmuş
Paranı nideceksin demişler.
Bundan böyle demiş
Her Allahın günü
Soğanın cücüğünü yicem
cücüğünü

Minare ile Meneviş

Şimdi Ortaköy minaresi sudadır
Sular bu saatte sinsi sinsi
Karpuz kabuğu kokmadadır
Karpuz kabuğu da nerden girdi araya
Benim sözüm minareye
Ama iki tane minare var efendim
Biri gökyüzündeki
Beyaz bir kalem gibi güzelce yontulmuş
Kelli felli zeki
Öyle kendini beğenmiş, o kadar kendinden emin ki
Öteki fıkara suya düşmüş perişan
Minareye benzer yeri kalmamış
Göktekinde bir kurum, bir çalım, bir azamet
Sudakinde bir telâş, bir telâş, bir kıyamet

Sudaki minare değil meneviş
Meneviş değil bir kol çengi
Böyle olmasına böyledir ama
Benim gönlüm sudakinden yanadır
Evet ama birisi sanat eseri
Yüzde yüz insan elinden çıkmış
Her zerresine insan eli değmiş, insan emeği
Gökteki minare daha böyle sittin sene durur
Sudaki minareye gelince bir varmış bir yokmuş
Böyle olmasına böyledir ama
Benim gönlüm sudakinden yanadır
Hey Allahım, duran minare mi daha güzel kımıldayan
[mı?
Duran kuş mu daha güzel, uçan mı?
Amma da uzattın be kardeşim
Gökteki minare olmasa
Sudakini gapıp da gaçan mı?

Sevda Üstüne

Bütün kitapları yakmalı
Sevda üstüne ne söylemişlerse yalandır
Kitaplara göre insan
Karanlıkta yüzüne bin mumluk lâmba tutulmuş
Gözleri, yüreği kamaşmış insandır
Aptaldır, hastadır, kahramandır
Bütün kitapları yakmalı
Sevda üstüne ne söylemişlerse yalandır.
İçinde bir tek suret yaşayan yüreğe yürek mi derler
Bir tek yaprak veren dalın boynun burarlar
Bir tek meyve veren dalı keserler
İnsan dediğin bir buğday tarlası gibi olmalı
Esti mi rüzgâr bir değil milyonlar için esmeli
Bir tek meyve veren dalı kesmeli
İnsan dediğin derya misali
Üstünde milyonlarca dalga
İçinde kıyametler kopmalı
İnsan dediğin derya misali
Uçsuz bucaksız olmalı.

Gel çıkalım sevgilim gel
Gel kurtulalım birler hanesinden
Çekelim gidelim bir uçtan uca
Açalım yüreğimizin kapılarını sonuna kadar
Sevelim sevelim sevelim
Sevebileceğimiz kadar

Dolmuş

Benzin kokuyor akşam akşam
Benzin kokuyor akşam üstü
Suadiye'de dolmuşta
Felsefelere dalmak sana mı düştü
Aklın varsa yanı başında olup bitenlere kulak ver
Senin nene gerek başından büyük düşünceler
Bir de ömrün neresindesin ondan haber ver
Başında mı
Sonunda mı
Ortasında mı
Ondan ötesi kimsenin umurunda mı?

Üçüncü Tekerlek

Böylesini görmemiştim
Öndeki tekerlekler kocaman
Arkadaki minnacık
Bir tek
Uydurma bir telle bağlanmış
Çıktı çıkacak
Arabayı çeken bir küçük eşek
Yanda bir numara küçük sıpası
Tüyleri daha uzun
Gözleri daha büyük
Ama hasta mı nedir
Düştü düşecek
Bugün efkârlıyım gönlüm haraba
Kasabın önünde durdu araba,
Arabacı yampirik tekerleği düzeltti
Dükkândan tam dört tane but yüklendi
Şöyle bir başını çevirdi baktı eşek
Butlar ağır değil ağır olmasına

Ama şu münasebetsiz üçüncü tekerlek
Gitti gidecek
Alan almış, satan satmış, olan olmuş
Bütün gün eşekle sıpayı düşündü Mernuş
Anadolu'nun kara çilesi
Kara bahtı kara gün dostu.
Jibi, fordu, şevrolesi
Dert ortağı, kulu kölesi
Ve en çok harcanan küfrü dilimizin:
Eşşeoğlu eşşek
Kusura bakma eşek kardeş
Bir gün muhakkak herşey düzelecek
Amma neylersin böyle gelmiş bu sunturlu küfür
Böyle gidecek.

7 Tane Erik Ağacı

Boş ver kafiyelere Reyis
Boş ver şiir yazmaya evlât
Otur da doğru dürüst
7 tane erik ağacının hikâyesini anlat
Evimiz deniz kenarındadır Fındıklı'da
Ekmek paramız Beyoğlu'nda çıkar
Beyoğlu'na bir yokuştan çıkarız yirmi senedir
Yokuşun ortasında bir arsa
Arsanın ortasında 7 tane erik ağacı
Saydım yedi tanedir
Ne zaman yolum düşse
Erik ağaçlarını arar gözüm
Ya kedi yavruları gibi sırıl sıklam
Ya buram buram bahar içredirler
Ya bütün dalları kırılıp dökülmüş
Her sene kırılır dallar âdettir
Bu yaz geleceğine alâmettir
Yaz geliyor demektir yokuştan paldır küldür
Yoğurtçusu, dondurmacısı, çavuşu, yapıncağı kütür
[kütür
Yaz geliyor demektir çok şükür
951 senesinin baharında

Kestiler 7 tane erik ağacının yedisini birden diplerinden
Henüz yeşermeğe başlamışlardı çıtır çıtır
Körpe bir salatalık yeşili inceden
Islak, nemli, ümitli
Yedisini birden kazımışlar köklerinden
Saçlarından tutup birer birer
Yedisinin de köklerini sökmüşler
Şimdi onların yerinde cascavlak
Ensesi ceketinden iki parmak dışarda
Üç katlı tombalak bir apatman kuruldu
Güzel bir yapı olsa canım yanmaz
Yapı değil mübarek hacıyatmaz
Yağlı bir çift tavla zarı
Bir yanı kumbara bir yanı kasa

Elveda benim her mevsim dalları kırılan
Sıska çelimsiz
Ama son yaprağına son eriğine kadar cömert erik
[ağaçlarım
Ne zaman yolum düşse
Gözlerimi yumup sizi hatırlayacağım.

Merhaba Yeşil

Birinci Basım 1956
İkinci Basım 1969
Üçüncü Basım 1974
Dördüncü Basım 1985
Beşinci Basım 1990

Altıncı Basım
Haziran 1995

Merhaba Yeşil

Yeşile de deli gönül yeşile
Kara sevda katmer katmer açıla
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Yeşertmeyen ateş alev tutuşa

Yeşile de deli gönül sımsıcak
Bir yeşil yağmurdur yağdı yağacak
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Bir yeşil kıyamet koptu kopacak

Yeşile de deli gönül uçalım
Tepeden tırnağa çiçek açalım
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Yeşertmeyen yerden yardan geçelim

Yeşile de deli gönül gözüne
Karışalım ak gürgenin hızına
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Canım kurban Kâtibi'nin sözüne

Yeşile de deli gönül hıncınan
Başı boş bedava bir sevincinen
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
İster kalem kâğıt ister vincinen

Yeşile de deli gönül tümümüz
Yeşil bizim dünya ahret dostumuz
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Yeşil yeşil tütüp gitsin canımız

Yeşile de deli gönül merhaba
Erikler vişneler dutlar merhaba
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Sahipsiz yoncalar otlar merhaba

Nen Var Canım Kardeşim
Yahut
Kırmayanın...

Bir salkım üzüm bir bardak şaraba
Ne kadar benzerse
Bir nefes tütün bir demet yaprağa
Ne kadar benzerse
Nen var canım kardeşim?
Her nefeste biraz daha buğulanıyor cam
Hep bir buzlu camın arkasından
Bakıyormuşsun gibi geliyor yüzüme
Çıldıracam...
İki nokta bir benek gözlerim
Erimiş uzanmış dökülmüş ellerim
Nen var canım kadeşim?

Hay camına camekânına büyüsüne buğusuna aldıranın
Kırmak mı dedin
Kırmayanın...

Yaaaaa...

Vatan mübarektir kabuuul
Toprağı somun
Dikeni döşek
Uğrunda döğüşmeyen
Eşşoğlu eşşek
Ama ya dünyamızla birlikte başlayan sızı: Ekmek
Peki ya ekmek kadar eski vatan kadar gerçek
Ya erkekle dişi dişiyle erkek?

Gön

Asfalt mordu
Asfaltın yanı başında çayır
Morun kulağına bir şeyler söylüyordu
İkiz renklerin sevdasına dair
Kâtibime kolalı gömlek diyordu
Çayır yeşiline mor
Yakışır da söz mü âbad ediyor

Asfalt mordu
Asfaltın yanı başında çayır
Merdini de yavrum merdini diyor
Kim bilir kimin derdini
Sonra durup dururken
Olmayacak bir türküye atlıyordu

Asfalt mordu
Asfaltın yanı başında çayır
Çayırın ortasında bal rengi bir inek otluyordu
Üç adım ötede cin gibi danası
Arkada kocaman bir deve dikeni
Dikenin önünde bir gelincik
Her yanı dikenden çimdik, çimdik
Üzerinize güller deve dikeni
Gelinciğe bayağı sulanıyordu

Asfalt mordu
Çayır alabildiğine yeşil
Bir bulut oynamış Sıvas elinden
Üstümüze doğru geliyordu
Mor, yeşil, bulut, inek, dana
Sütçü dükkânlarındaki resimler geldi aklıma
Manzara bal gibi kortpostal üzerine çalışıyordu
Münasip yerinde pulu eksikti
Bir de saksağan kondu mu sana
Direğin tam tepesine
Tüy dikti

Asfalt mordu
Bir bulut kopmuş Sıvas elinden
Tam üstümüzden geçiyor derken
Asfaltta dev gibi kamyonlar peydah oldu
Ağızlarına kadar gön yüklü kamyonlar
Bir tuzlu, bir murdar deri kokusudur sardı çayırı
İnek bir müddet danasını oyaladı
Çıkardı kocaman dilini tatlı tatlı
Yavrusunu bir güzel yaladı
Ama kaçın kurası idi bu dana
Beyaz dişleri arasında bir tutam yeşil
Gözlerini dikmiş kamyona, başladı birer birer saymaya
At gönü, katır gönü, eşek gönü, inek gönü
Ana, ana dedi dünyanın sonu bu mu?

Biri İnsan Biri Allah

Bu ağaç bu bayrak bu bulut
Bu deniz bu arzu bu umut
Bu acı bu sızı bu tasa
Bu avuçlar dolusu sızlayan boşluk
Biri Allah biri insan yapısı
Ne güzel ikiye bölünmüş hepisi.

Karabiber

İzmir'de bir ağaç gördüm
Adı karabiberdi karabiber
Yaprağının ucunu ısırdım
Tadı karabiberdi karabiber.

Bir yaşıma daha girdim
Biber dediğin tuzluğa yaraşır
Fidesi olur fidanı olur
Bir çınar boyunda karabiber
İnsanın başı döner

Çiçek mi, meyva mı, tohum mu nedir
Nar tanesi gibi pırıl pırıl
Çingene pembesinde sıcak
Karabiber ağaçlar dolusu
Karabiber sebil
Karabiber salkım saçak

İzmir'de bir ağaç gördüm
Adı karabiberdi
Ya karabiber türküsü Allahım
Necati Cumalı söylerdi
Soba borusu gibi bir sesi vardı
Karabiberim, derdi karabiberim
Candarmalar geliyor kalk gidelim

İzmir'de bir ağaç gördüm
Adı karabiberdi
Benim, avuç içi kadar saksılarda
Asma kütükleri yeşerten anam
Bu ağacı görse sevincinden ağlardı.

İzmir'de bir ağaç gördüm
Adı karabiberdi
Dalını, meyvasını, gölgesini
Getirdi masamıza serdi
Yapraklarını görsen bayılırsın
Bir yazma oyası kadar ince
Söğüt dallarından narin
Saçlarının arasında dolaştığını duyarsın
İncecik, biberli ellerin

447 Tırnak Numaralı Beyaz At

Ama sen çoktan miadını doldurmuş
447 tırnak numaralı beyaz bir atmışsın
Ama senin iler tutar tarafın kalmamış artık
Ama sen tökezliyormuşsun
Sağ böğründe sızı sol böğründe yara
Üç buçuk senedir sakatmışsın
Ama seni insanca değil
Hayvanca değil
Bilmem nece yüklemişler
Vurmuşlar yokuşa
Ciğerlerin ateş alev tutuşa

Ama sen kaç defa artık yeter demişsin
Böyle yaşayacağına geber demişsin
Bir çifte bir çifte daha sallamışsın boşuna
Sonra boş bir çuval gibi yolun ortasına serilmişsin
Kaskatı kesilmişsin ama becerip ölememişsin
Gözlerinden yaş boşanmış: Ter demişler
İnim inim inlemişsin geber demişler
Derin derin çekince içini
Kalp musibet, eşekten beter demişler
Basmışlar kırbacı, muştayı, sopayı
Ne güçmüş hakketmek Allahım bir avuç arpayı
Bel kemiğin çentik çentik
Külbastıya dönmüş sağrıların
Sen 447 tırnak numaralı beyaz bir atsın
Çoktan miadını doldurmuş
Kimin umurunda ağrıların

Ama yağmur yağıyormuş
Seller akıyormuş
Arab kızı damdan bakıyormuş
Seni görünce başlamış bağırmaya
Anne anneciğim nolursun
Şu ata söyle bana beyaz bir tay doğursun
Anası ömründe beyaz tay görmemiş
Arabacıya seslenmiş:
Bu atın tayı beyaz mı olur
Bir kadına bakmış arabacı bir ata
Bir tövbe estağfurullah çekmiş
Tayına, tavanına, kızına kısrağına

Beyaz atın tayı beyaz mı olur
Ah gözünü sevdiğim beyaz at
Hanım hanımcık taylardan vaz geç de başka bir şey
[doğur
İnsan gücünün başa çıkamayacağı
Bir milyar beygir kuvvetinde olsun
Bir tay ki yüreği taş kesilmiş insanlardan
Kahrolan sülâlenin hesabını sorsun.

Bir Dilim Deniz

Değil kardeşim değil
Benim sevdiğim denizlerin dibi
Ne mavi ne yeşil ne camgöbeği
Benim sevdiğim denizlerin dibi renkli değil

Bir mavi deri değil sadece
Bir mavi zar değil
Eti var budu var
Suyun eti rüzgârın eti

Su desem su
Rüzgâr desem, rüzgâr değil
Deniz dibinden kesilen kalın bir dilim
Yıllardır gözümde, dizimde, dilimde
Tadına tuzuna doymuş değilim

Yaz aşı deniz aşı
Denizdir her işin başı
Denizle başlamalı her şey
Denizle bitmeli
Kelleyi koltuğa almalı
Dibi görünen denizlere gitmeli

Çakıl

Seni düşünürken
Bir çakıl taşı ısınır içimde
Bir kuş gelir yüreğimin ucuna konar
Bir gelincik açılır ansızın
Bir gelincik sinsi sinsi kanar

Seni düşünürken
Bir erik ağacı tepeden tırnağa donanır
Deliler gibi dönmeğe başlar
Döndükçe yumak yumak çözülür
Çözüldükçe ufalır küçülür
Çekirdeği henüz süt bağlamış
Masmavi bir erik kesilir ağzımda
Dokundukça yanar dudaklarım

Seni düşünürken
Bir çakıltaşı ısınır içimde.

Denizli Destanı

Her horoz kendi çöplüğünde
Denizli horozu her yerde öter
Ne güzel dağların var Denizli
Mavi mavi yeşil yeşil tüter
Horozun hakkını horoza
Dağların hakkını dağlara verelim
Al gözüm kınalı paleti ele
Şöyle ressam gözüyle seyredelim

Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Sittin sene beklemiş durmuş ressamını, yazarını
Ama bizler bu yurdun aydın geçinenleri
Elimize kâğıt kalem geçer geçmez
Evvelâ Galata'yı çekmişiz sineye sonra Şişli'yi
Gözüm körolsun duydumsa
Minicik horozlardan başka kimseden Denizli'yi
Dostlar günahı vebali boynumuza
Öyle lök gibi oturmuş kalmış
Öylesine saplanmışız ki İstanbul'a
Bir türlü atlayıp kalemin sırtına
Üsküdar'ı aşamamışız
Zeybeğini oynamış, Zeynebini söylemiş
Horonunu tepmişiz Anadolu'nun
Halayını çekmişiz ama
Çilesini çekmeye yanaşmamışız

Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Bursa'da, Gönen'de, Çorum'da
Artvin'de görmedim benzerini
Pazar dediğin böyle kurulur
Şehrin ortasına allı pullu
Uçsuz bucaksız bir kilim serilir
Kilimde kaç çeşit nakış varsa
Bal olur, petek olur, bakraç olur
Bebek olur, beşik olur dizilir
Develer geçer ağır ağır, bir çıngırak sesidir
Erir şeker gibi
Sırım gibi delikanlılar salınır
Bir bolluk, bir bereket, bir bayram havası eser
Göz doyar doymasına yürek burkulur
Hepsi hoş, cana yakın bizden ama
Bu ortaçağ kokusu nedir?
Adını bilmediğim bir yerlerde
Ey Gaziler türküsü söylenir
İçimde bir şeyler devrilir, burkulur, sızlar
Amanın beş yüz yıl önce de
Tıpkı böyle kurulurdu bu pazar
Tıpkı böyle çömelirlerdi toprağa
Al topuklu beyaz kızlar

Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Akla hayale sığmayan şeyler koyun koyuna
Dünümüz, bugünümüz, yarınımız
Kırmızı biberinden tut plâstik kemerine kadar
Çalısı, çırpısı, bakracı, balıyle
D. D. T'si, bit tozu, naylon peştemalıyle
Bir yanağında sarısı sıtmanın
Bir yanağında alıyle
Ammesi, mevlûdu
Mızraklı, mızraksız ilmihâliyle
Zaloğlu Rüstemi
Jack London tercümesi
Seksoloji mecmuasıyle
Tarzanı, Truman'ı
Kel hocası, kör hacısı
Kürd imamı, kurt yobazıyla
Varımız yoğumuz, köyümüz künyemiz karşında
Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Helep de burda arşın da

Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Bir yanda tulum peynirleri tıklım tıklım dolu
Hâlâ münasip taraflarında sallanır durur
Dananın kuyruğu.
Lezzetli olmasına lezzetli mübarek peynir
Ama bir güzel traş edilmezse saçı sakalı
Zor yenir yutulur
Peynir tulumlarının üstüne bir ip gerilmiş
İpe mandallarla resimler asılmış
Al gözüm seyreyle dünya güzelini
Haspam yarı çıplak yatmış uyumuş
Bastığı yerleri güller bürümüş
Güzelin yanıbaşında Fatih çekmiş kılıcını
Sonra müşir üniformasıyle Atatürk
Gözleri çakmak çakmak
Bir savaş alanı
Mehmetçik sermiş düşmanı yere
Almış hıncını
Daha sonra İnönü, Çakmak, Bayar
Derken sinema yıldızları, kovboylar

Resimli türküler
Türkülü resimler
Şarkılar
Bir elinde hıyar nazik nazik soyar
Dağdan kestim kereste
Kuş besledim kafeste'ler
Naylon güftelere plâstik besteler
Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
Bir kilim, bir heybe, bir nakış
Dünyada eşi emsali görülmemiş
Bu ne sabırdır Allahım bu göz nuru nedir?
Amman nakış deyip coşma Mernuş
Sittin sene önce de aynı kilim, aynı heybe, aynı örgü
Aynı tezgâhlarda böyle dokunurmuş
Yine aynı yün, aynı iplik, aynı tezgâh, aynı eller
Ama aradan neler geçmiş, neler geçmiş, neler...

Al gözüm seyreyle Denizli pazarını
En güzelle en çirkin
En fakirle en zengin
En uzakla en yakın

İç içe, göz göze, diz dize
Nasıl anlatırım hepsini size
Dal gibi dalyan gibi kızlar gördüm
Çivi gibi delikanlılar
Yüzlerinden sevinç, umut, sağlık taşan insanlar
[gördüm
Tepeden tırnağa nakış içinde her şeyleri tamam
Sonra çocuklar gördüm çocuklar
Taş çatlasa anlatamam
Bir emzikli ana gördüm 14 yaşında
Hangi dert hangi acı yakmış kavurmuş
Bir delikanlı gördüm kördüğüm olmuş
Vakitsiz harmanlar gibi savrulmuş
İnsancıklar gördüm yaşları belirsiz
Çocuk mu? Ana mı? Gelin mi?
Ömrünün sonunda mı, başında mı?
Yedi yaşında mı, yetmiş yaşında mı?
Hele bir tane gördüm ayan beyan sıtmalı
Gözlerinde ölüm vardı
Ölüm gözlerinin dibinde
Kuyuya düşmüş bir bakraç gibi parlardı
Bir yamalı bohça sırtında mezarı
Azrail boynuna takmış hızarı.

İstanbul Destanı

İstanbul deyince aklıma bir martı gelir
Yarısı gümüş yarısı köpük
Yarısı balık yarısı kuş
İstanbul deyince aklıma bir masal gelir
Bir varmış bir yokmuş
İstanbul deyince aklıma Gülcemal gelir
Anadolu'da toprak damlı bir evde
Gülcemal üstüne türküler söylenir
Süt akar cümle musluklarından
Direklerinde güller tomurcuklanır
Anadolu'da toprak damlı bir evde çocukluğum
Gülcemal'le gider İstanbul'a
Gülcemal'le gelir

İstanbul deyince aklıma
Bir sepet kınalı yapıncak gelir
Şehzadebaşı'nda akşam üstü
Sepetin üstünde üç tane mum
Bir kız yanaşır insafsızca dişi
Boyuna bosuna kurban oluduğum
Kalın dudaklarında yapıncağın balı
Tepeden tırnağa arzu dolu
Sam yeli söğüt dalı harmandalı
Bir şarap mahzeninde doğmuş olmalı
Şehzadebaşı'nda akşam üstü
Yine zevrak-ı derunum
Kırılıp kenara düştü
İstanbul deyince aklıma Kapalıçarşı gelir
Dokuzuncu senfoniyle kolkola

Cezayir marşı gelir
Dört başı mâmur bir gelin odası
Haraç mezat satılmakta
Bir gelinle güvey eksik yatakta
Köşede sedef kakmalı tombul bir ut
Tamburî Cemil Bey çalıyor eski plakta
Sonra ellerinde şamdanlar nargileler
Paslı Acem kılıçları
Amerikan kovboyları
Eller yukarı

Ne kadar da beyaz ebiseleri
Amerikan deniz erleri
Kocaman bir papatyadan yolunmuşlar gibi
Sütten duru buluttan beyaz
Beyazın böylesine ölüm yakışır mı dersin
Yakışmaz
Ama harbederken onlara
Bambaşka elbiseler giydirirler
Kan rengi barut rengi duman rengi
Kin tutar kir tutmaz

İstanbul deyince aklıma
Kocaman bir dalyan gelir
Kimi paslı bir örümcek ağı gibi
Gerinir Beykoz'da
Kimi Fenerbahçe'de yan gelir
Dalyanda kırk tane orkinos
Kırk değirmen taşı gibi dönmektedir
Orkinos dediğin balıkların şahı
Orkinos mavzerle gözünden vurulur
Denizin içinde ağaçlar devrilir
Kan çanağına döner dalyanın yüzü
Camgöbeği yeşili bulanır
Bir çırpıda kırk orkinos
Reisin sevinçten dili dolanır
Bir martı gelir konar direğe
Atılan kolyosu havada yutar
Bir başkasını beklemez gider
Balıkçı gülümser tatlı tatlı
Adı Marika'dır bu martının der
Her zaman böyle gelir böyle gider.

İstanbul deyince aklıma adalar gelir
Dünyanın en kötü Fransızcası orda harcanır
Çalımından geçilmez altmışlık madamların
Ağzı dili olsa da tenhadaki çamların
Görüp göreceği rahmeti anlatsa insanların

İstanbul deyince aklıma kuleler gelir
Ne zaman birinin resmini yapsam öteki kıskanır
Ama şu Kızkulesinin aklı olsa
Galata Kulesi'ne varır
Bir sürü çocukları olur.

İstanbul deyince aklıma
Tophane'de küçücük bir sokak gelir
Her Allahın günü kahvelerine
Anadolu'dan bir sürü fakir fukara gelir
Kimi dilenecek dilenmesine utanır
Kiminin elinde bir süpürge peydaolur uzun
Dudaklarında kirli paslı bir tebessüm
Çöpçü olmuştur bugüne bugün
Kiminin sırtında perişan bir küfe
Kiminin sırtında nakışlı semer
Şehrin cümbüşüne katılır gider
Kalın yağlı bir kolana koşulur
Piyano taşırlar omuz omuza

Kendinden ağır yükün altında adamlar
Balmumu gibi erir dururlar
Sonra kanter içinde soluk alırlar
Nazik eşya nazik hamallar ister neylersin
Ama onlar kadar piyanoyu ciddiye alırlar mı dersin
Nazdan nazik çiniden bilezik eller
Derken
Karşı radyoda gayetle mülayim bir ses
Evlere şenlik Üstad Sinir Zulmettin
Hacıyağına bulanmış sesiyle esner:
Gamü şadiyi felek
Böyle gelir böyle gider

İstanbul deyince aklıma
Stadyum gelir
Güne güneşe karşı yirmi beş bin kişi
Hepsinin dudağında İstiklâl Marşı
Bulutlar atılır top top pare pare
Yirmi beş bin kişilik bir aydınlık içinde eririm
Canım ağzıma gelir sevinçten hilâfsız
İsteseler bir gelincik gibi koparır veririrm

İstanbul deyince aklıma
Stadyum gelir
Kanımın karşıtığını duyarım ılık ılık
Memleketimin insanlarına

Daha fazla sokulmak isterim yanlarına
Ben de bağırırım birlikte
Avazım çıktığı kadar
Göğsümü gere gere
Ver Lefter'e yaz deftere

İstanbul deyince aklıma
Stadyum gelir
Binlerce insanın aynı anda
Aynı şeyi duymasından doğan sevincin
Heybetini düşünürüm
Birbirine eklenir kafamda
Binler yüz binler milyonlar
Sonra bir mısra havalanır ürkek
Bir uykuyu cananla beraber uyuyanlar

İstanbul deyince aklıma
Yahya Kemal gelirdi bir eyyam
Şimdi Orhan Veli gelir
Deminden beri dilimin ucundasın Orhan Veli
Deminden beri senin tadın senin tuzun
Senin şiirin senin yüzün
Yaralı bir güvercin misâli
Başımın üstünde dolanır durur
Gelir sesizce konar bu şiirin bir yerine
Neresine mi arayan bulur
Erbabı bilir.

Deli eder insanı bu şehir deli
Kadehlerin çınlasın Orhan Veli

İstanbul deyince aklıma
Sait Faik gelir
Burgaz adasında kıyıda
Bir çakıltaşı seslenir
Mavi gözlü bir çocuk büyür döne döne
Mavi gözlü ihtiyar balıkçı gencelir küçülür
İkisi bir boya geldiler mi Sait kesilirler
Bütün İstanbul'u dolaşırlar elele başbaşa
Ana avrat küfrederler uçan kuşa eşe dosta
Sivriada'da da martı yumurtası toplarlar çilli çilli
Ziba mahallesinde gece yarısı
Sabaha Galata'dan geçer yolları
Maytaba alacakları tutar kahvede
Zararsız bir deliyi
Ula Hasan derler gazeteyi ters tutaysun
Çaktırmadan gazetesini tutuştururlar fakirin
Sonra oturup sessizce ağlarlar

İstanbul deyince aklıma
Sait Faik gelir
Taşında torağında suyunda
Fakir fukaranın yanı başında
Bir kalem bir yürek bilendikçe bilenir
Kıldan ince kılıçtan keskin
Hep eyiden güzelden yana
Hep kimsesizlerin

İstanbul deyince aklıma
Saidin son yılları gelir
Hey Allahım en güzel çağında Saide
Dört beş yıl ömrün kaldı denir
Sait Sait olur da nasıl dayanır
Mavi gözlü çocuk boş verir ölüm haberine
İhtiyar balıkçı pis pis düşünür
Bir zehir yeşilidir açılır
Bir yeşil ki ciğerine işler adamın
Bir yeşil ki kasıp kavurur

Küçük mavi gözlü çocuk
İhtiyar balıkçı
Ve dilimize bulaşan zehir yeşili
İstanbul çalkalandıkça bu denizlerde dipdiri
Dilimiz yaşadıkça yaşasın Saidin şiiri

İstanbul deyince aklıma
Sabiyem gelir
Sabiyem boyundan büyük bir demetle
Sarıyer'den gelir Pendik'ten gelir
Bahar nereden gelirse velhasıl
Sabiyem oradan gelir
Ne delidir ne divane
Aslını ararsan Çingenedir
Tepeden tırnağa güneştir
Topraktır
Anadır
Analar içinde bir tanedir
Biri sırtında biri memesinde biri karnında
Karnı her daim burnundadır

Canını mendil gibi takar dişine
Yürekten bir şeyler katar işine
Bir ucundan girer şehrin ötekinden çıkar
Alçak gönüllüdür Sabiyem
Hem maşa satar, hem göbek atar
Ver bir çeyrek güzelim der
Neyse halin o çıksın fâlin
Canı çıkar Sabiyemin falı çıkmaz
Sonra anlatır dün gece başına gelenleri
Görürüm üryamda bir sarı yılan
Cenabet uğraşır durur benimle
Uyanır bakarım benim bebeler
Yatağın ucuna kaymış
Ayağımın parmaklarını emer.

İstanbul deyince aklıma
Bir basma fabrikası gelir
Duvarları uzun masaları uzun sobaları uzun
Dal gibi dalyan gibi kızlar çalışır bütün gün ayakta
Kanter içinde mahzun
Yüzleri uzun elleri uzun günleri uzun
Fabrikada pencereler tavana yakın
Al topuklu beyaz kızlar dalga geçmeyin
Dışarda ağaçlar dizi dizi
Duvarlar duvarlar uzun duvarlar
Niçin ağaçlardan ayırdınız bizi
Dışarda tarlalar turuncu asfalt mosmor
Dışarda dışarda dışarda
Mevsim gürül gürül akıp gidiyor
On dokuz yaşında Eyüplü Gülsüm
Dalmış beyaz köpüklü akışına ipeklilerin

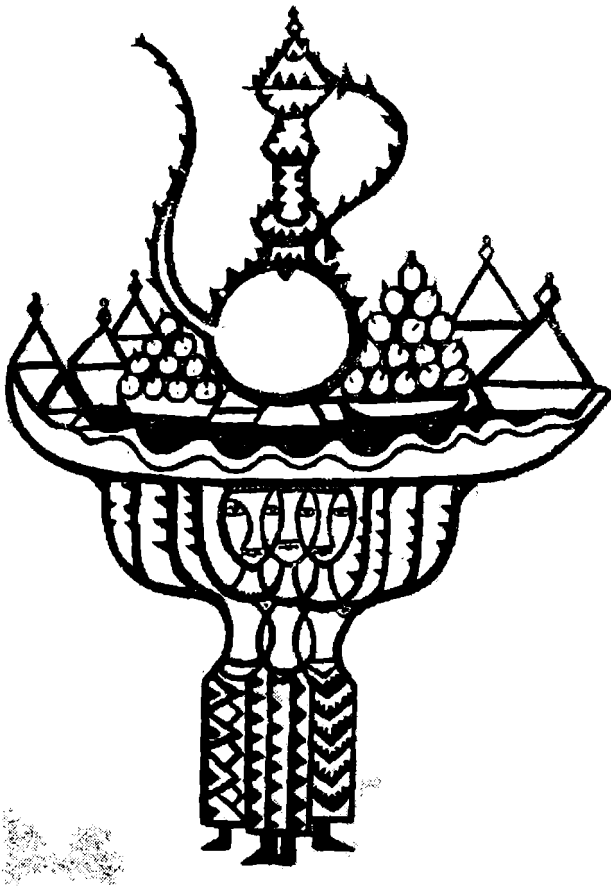
Kötü kötü düşünüyor
İpeğin akışına doyum olmaz
Ama gel gör ki ipekli empirmeden oğlana don olmaz
Bir top Amerikan bezi sakız gibi beyaz
Bir top Amerikandan neler çıkmaz
Perdeler yatak çarşafları çoluğa çocuğa çamaşır
Sakız gibi ağarmış bir top Amerikan bezi
Gülsümün gözleri kamaşır
Üçüncü oğlanı doğururken Gülsüm
Bir top Amerikana hasret sizlere ömür
Gülsümlerin sürüsüne bereket
Yerine bir Gülsümcük bulunur elbet
Gider Gülsüm gelir Gülsüm
Azrail ettiğin bulsun

İstanbul deyince aklıma
Ağzına kadar soğan yüklü bir taka gelir
Sülyen kırmızısı üstüne zehir gibi yeşil
Samsun'dan Sürmene'den Sinop'tan

Yaz demez kış demez mutlaka gelir
Kirli yelkeninde yeni bir yama
Demirin pası gelir dilime
Nabzımda duyarım motörünün hızını
Canımın içine sokasım gelir
İri kalçaları pullu Denizkızını

İstanbul deyince aklıma
Takalar gelir
Alçak gönüllü kalender
Ya Pelengi Derya'dır adları, ya Şimşiri Zafer

İstanbul deyince aklıma
Koca Sinan gelir
On parmağı on ulu çınar gibi
Her yandan yükselir
Sonra gecekondular gelir ardısıra
İsli paslı yetim
Ey benim dev memesinde cüceler emziren acaip
[memleketim

Bigüzel

Birinci Basım 1959
İkinci Basım 1974
Üçüncü Basım 1985
Dördüncü Basım 1990

Beşinci Basım
Haziran 1995

Üç Dil

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Ana avrat dümdüz gideceksin
En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde düşünüp rüya göreceksin
En azından üç dil
Birisi ana dilin
Elin ayağın kadar senin
Ana sütü gibi tatlı
Ana sütü gibi bedava
Nenniler, masallar, küfürler de caba
Ötekiler yedi kat yabancı
Her kelime arslan ağzında
Her kelimeyi bir bir dişinle tırnağınla
Kök sökercesine söküp çıkartacaksın
Her kelimede bir tuğla boyu yükselecek
Her kelimede bir kat daha artacaksın

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Canımın içi demesini
Canım ağzıma geldi demesini
Kırmızı gülün alı var demesini
Nerden ince ise ordan kopsun demesini
Atın ölümü arpadan olsun demesini
Keçiyi yardan uçuran bir tutam ottur demesini
İnsanın insanı sömürmesi
Rezilliğin dik âlâsı demesini
Ne demesi be
Gümbür gümbür gümbürdemesini becereceksin

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Ana avrat dümdüz gideceksin
En azından üç dil
Çünkü sen ne tarih ne coğrafya
Ne şu ne busun
Oğlum Mernuş
Sen otobüsü kaçırmış bir milletin çocuğusun.

Bigüzel

Seni bigüzel giymişim içime gâvurun kızı
Bir kurşunda vurdular ikimizi
Gün ışır, yaprak titrer, tohum üşür
Acı güller kızarır hikâyemizi.

Lorca'ya

Bir şiir gelecek biliyorum Lorca
Deniz fenerleri gibi gözlerim yolda
Bir şiir gelecek biliyorum Lorca
Bir şiir gelecek biliyorum yalnayak
İçinde senden bir şeyler olacak
Senden ille de senden Lorca
Yüreğinde bir kurşun
Avuçlarında bir tutam yonca
Kumral karanlıklar içinden usulca

Bir şiir gelecek biliyorum yalnayak
Kanter içinde, bitkin, sımsıcak
Kocaman gözleri, kocaman elleri olacak
Bir elinde ekmek, bir elinde bıçak
Bir şiir bekliyorum Lorca saplanacak.

Bir şiir gelecek Lorca biliyorum
Ulu ağaçlar gibi yaprak yaprak
Ulu ağaçlar gibi tir tir titriyorum
Bir şiir Lorca, bir şiir
Tepeden tırnağa gül, tepeden tırnağa zehir
Belki yılanlar gibi sessiz sedasız sinsi sinsi
Belki küheylânlar gibi dörtnala
Bilmem nerden, ne zaman, nasıl gelir
Bir şiir Lorca, bir şiir, bir şiir, bir şiir.

Bir şiir gelecek biliyorum
Sabahın şafak vaktinde
İlk küçük rüzgârda
Sabah denizleri buruşur
Kalpazan kayada Lorca
Sana benzeyen kıvırcık saçlı bir kız üşür
Binlerce çakıl arasından bir tanesi
Binlerce yaprak içinden bir tanesi tutuşur
Yanı başımda binlerce yıl uzakta
Boğuk boğuk martılar ötüşür
Bir şiir gelecek biliyorum
Elim ayağım kesilir.

Bir şiir gelecek biliyorum Lorca
Hangi gün, hangi mevsim, saat kaçta!
Belki yedi kat gökyüzünde, belki uçakta
Belki yedi kat yerin dibinde, ocakta
Gökyüzünde gelirse bulutlarla yazarım onu
Yedi kat yerin dibinde kayalara kazarım
Ben can çekişirken gelirse
Sızım sızım sızlar gider mezarım.

Bir şiir gelecek Lorca belki çok uzaktan
Guadalkivir'den
Sakarya'dan, Kızılırmak'dan belki
Dev çınarlar kadar belâlı olacak kökü
Belki de bir maydanoz kadar bilmem ki.

Ama bu kök lök gibi oturacak
Bu kökte senden bir şeyler olacak
Bu kök acı kök Lorca
Bu kök zehir zıkkım
Böğründe zoka
Bağrında zıpkın
Bir şiir gelecek biliyorum.

Limanda kapkara kocaman bir gemi
Uzatmış kocaman ellerini
Habire seslenir, çağırır beni
Bir şiir Lorca, bir şiir, bir şiir
Sonra alsın götürsün beni.

Kul Köle

Arzuladıkça kulunum
Arzulandıkça kölen.

Tuz

Bir yanım şeker
Bir yanım tuz
Tuzdan yanayım.

Bir yanım toprak
Bir yanım deniz
Denizden yanayım.

Bir yanım ben
Bir yanım sen
Senden yanayım.

Körpe Gelin

Bizim Mernuş var ya deli Mernuş
Anası Mernuş'u on üçünde doğurmuş
Aslan minik ana
Allem etmiş kallem etmiş
Doğurmuş doğurmasına
Ama küçük birşeyi unutmuş
Minik ananın henüz memeleri yokmuş
İster alın yazısına küs ister bahta
Minik ananın bağrı dümdüz yamyassı tahta mı tahta
Meme yerine bir çift pembe benek
Silinmiş bir çift yelek düğmesi
Belli belirsiz bir çift dudak
Ha varmış ha yokmuş bir çift nokta
Mernuş bebek meleşir perişan boşlukta
Mernuş bebekte ateş alev bir çift dudak
Bir uç minik bir uç arar tutunacak
Acemi dudakları Mernuş bebeğin
İlk önce öpe öpe aranır sütü

Sonra yalvarır
Sonra mosmor kesilir kızar kızarır
Zehir zemberek bir testere
Ateşten alevden bir ustura
Bir çift belâlı bıçak
Minik anayı kesip doğrayacak
İster alın yazısına küs
İster bahta
Minik ananınki göğüs değil dümdüz tahta
Bir avazı yerde körpe gelinin
Bir avazı gökte
Acıdan
Kahırdan
Utançtan delirecek
Eline bir bıçak verseler

Süt çıksın diye bağrına saplayacak
Sağdan öğütler yağar soldan bir sürü öğüt
Ama Mernuş bebeğin öğüt möğüt umurunda mı
Mernuş bebeğe süt lâzım süt
Ilık, baldan tatlı, binbir kanatlı ana südü
Mernuş bebek kan ter içinde perişan
Körpe gelin acıdan sızıdan dilim dilim
Sen ana sütüne hasret gideceksin körpe gülüm
Bakmış ki işler sarpa sarıyor Mernuş peder
Alır başını yollara düşer
Gelsin hacılar gitsin hocalar

Nihayet torba sakal çilli çakal
Bir Ermiş: Hacı Rezilettin
Çare bulmuş
Şöyle buyurmuş
Henüz doğmuş iki enik bulacaksın
Gözleri açılmamış ola
Zinhar ana köpek onları emzirmeye
Enikler 24 saat aç tutula
Sonra aç kurt gibi iki enik
Körpe gelinin bağrına atıla
Öylesine saldıracak ki aç enikler
Öylesine emecekler ki körpe gelini
İki dolgun gül tomurcuğu gibi
Memeler uzatsınlar uçlarını

Aklı yatmış bu işe Mernuş pederin
Kendileri en büyük medreseden mezun
Ünlü bir kadı bir hâkim ulemadan
Ne de olsa bir insan yavrusundan
Daha hırsla daha büyük bir iştahla
Emer hayvan

İnsan dediğin ne de olsa
Mektep medrese görmüş
Efendi bir hayvan
Salmışlar aç susuz enikleri
Körpe gelinin bağrına

Enikler inler
Körpe gelin kudurur
Mernuş bebek meler
Birkaç saat sonra süt yerine
Kan içinde memeler
Meme ucu yerine bir çift kızıl yara
Bir çift çukur
Bir çift cehennem
İlk önce eniklerin munzurunda iki damla süt
Sonra birkaç damla kan
Daha sonra adıyla sanıyla kangren
Olmuş olan
Komaya girer körpe gelin.
On gün sonra hesabı tamam.

Dostlar ben daha 40 yıl yaşasam
Böyle bir şey uyduramam
Bunu bana Mernuş bebeğin teyzesi anlattı
Körpe gelin ölünce Mernuş'u emzirip büyüten
Bu bir masal değil bayanlar baylar
Bu olay böylece olup bitmiş
Şimdi nerde bir çift meme görse bizim Mernuş
Deli divane olurmuş
Kusuruna bakmayın sayın bayanlar
Mernuş kulunuza olanlar olmuş.

Mor

Yapraktan yosundan yoncadan
Bahar inceden inceden
Paris baharı bu bulanık
Bir kül rengidir tüter nazlı nazlı
Bir kül rengi yorgun argın ılık
Serde ressamlık var azcık
Bütün gün mor üstüne çalışmışım
Boğazıma kadar mora gömülmüşüm
Uzaktan bir akordeon sesi geliyor mosmor
Dilimin acısı kolumun sızısı
Kırk yıllık emektar baş ağrılarım mor
Sen nehri bal rengi Eyfel kulesi mor
Bir yüz morardıkça morarıyor
Kanlıca sırtlarında bir yerde akşam oluyor.

Bütün gün mor üstüne çalışmışım
Mor deyip geçme belâlı renk musibet
Yeryüzünde ne kadar insan varsa bir o kadar mor
Menekşenin moru mavzerin moru, kasaturanın moru
Suya dökülmüş mazotun moru
Neftin moru ziftin moru asfaltın moru
Telgraf tellerinde petekkıranlar
Buğday tarlasında devedikenleri
Karadutun moru, karamuğun moru, kuzgunun moru
Sıfırın altında çocuk elleri
Elâ gözlere konmuş murdar sineklerin moru
Gözlerimi yumduğum zaman gördüğüm mor
Morun karanlığı karanlığın moru
Yok ölünün körü...

Mor deyip geçme insan misali
Yeryüzünde ne kadar insan varsa bir o kadar mor
İnsanların hesabı kimden sorulur bilmem
Ama morların hesabı benden sorulur benden.

Deniz Türküsü

Deniz dediğin bir tarladır
Gülü gül, dikeni diken, tohumu tohum
Toprak gibi verimli, toprak gibi cömert
Betine bereketine kurban olduğum

Deniz dediğin bir tarladır
Uçsuz bucaksız bir tarla
Göbeği insanlarla kesilmiş
Çilesi insanlarla

Deniz dediğin bir tarladır
Sözü pek, eli ağır
Dost gibi güldürür insanı
Dost gibi ağlatır

Deniz dediğin bir tarladır
Anadır, babadır, kardeştir
İnsan eline hasret
İnsan eli değer değmez ürperir
Binbir yerinden çatlar sevincinden
Nesi var, nesi yok çıkarır verir,
İnsan eli değmemiş denizlere bir damla alınteri
Bulutlar dolusu rahmetten mübarektir.

Deniz dediğin bir tarladır
Bulutlar, güneşler dibindedir
Geceler gündüzler dibindedir
Yıldızlar mevsimler dibindedir

Zifiri karanlık güller açılır dibinde
Bağlar, bahçeler kat kat, katmer katmer, deste deste
Bağlar, bahçeler zifir karanlık güller
İnsan eline hasret beklemekte.

Deniz dediğin bir tarladır
Kapılar açılır içinde kapılar
Bitip tükenmeyen bereket kapıları
Balıklar akıp gider bölük bölük tabur tabur
Alı al moru mor sarısı sarı.

Deniz dediğin bir tarladır
Üstünde başı boş ruzigâr
Gönlünce at oynatır
Üstünde bir avuç tuzlu köpük
İçinde miyonlarca yürek
Milyonlarca öpücük
Bir insan eli arar konacak
Bir insan eli muhkem, sıcak

Heyy benim
Boydan boya cömert denizlerle çevrili
Güzel memleketim
Bu yaz tenha denizlerinde yıkandım
İnsan eli değmemiş ormanlar gibi vahşi
Dağ başında unutulmuş küçük kundaklar gibi yetim.

Soyun Piloğlu Piloğlu

Gayri dağarcıkta balımız kalmadı
Tükendi tadımız tuzumuz
Uçup gitmiyor sözümüz
Utan Piloğlu Piloğlu

Işıkları söndürmeğe başladılar
Sepethavası bu
Düğün dağılıyor dernek tamam
Davran Piloğlu Piloğlu
Meydan geniş yüreğin dar
Daha bir atımlık barutun var
Şöyle Yaradana sığın
Patlat Piloğlu Piloğlu
Alllah büyük sandal küçük
Dünya uzun ömür kısa
Ahrete götürmektense
Üstünde başında ne varsa
Ağır ağır tatlı tatlı
Soyun Piloğlu Piloğlu
Böyle kurulmuş bu düzen
Böyle oynanır bu oyun
Şöyle elâlem önünde
Soyun Piloğlu Piloğlu
Ama edebinle soyun
Önce şapkanı çıkar sonra donunu
Kimsecikler kestirmesin sonunu
Meraktan çatlasınlar biraz

Kimi kocayemişi çıkacak sansın
Kimi çitlenbik kimi muz
Umurunda mı kimsenin
Aynı çamurdan yoğrulduğumuz
Kimi kurt sansın seni kimi kuzu
Soyunurken herkes unutsun
Topyekûn insan olduğumuzu
Oyunun püf noktası bu
Oyun olmasına oyun
Soyun Piloğlu Piloğlu
Edebinle soyunabilmen için
Çok iyi giyinmen şart
Yüzlerce kıyafet üstüste
Yüzlerce kişilik kat kat
Seyirci hazretlerini oyalamak lâzım
Üstünde hâkim cübbesi meselâ
Altında mülâzim
Daha sonra ahçı önlüğü
Sonra deli gömleği
Derken biletçi vatman
Şoför kondüktör falan filân
Kulak kirişte
Yürek kirişte
Bu böyle işte
Tempoyu kaçırmadan
Ağır ağır tatlı tatlı
Soyun Piloğlu Piloğlu.

Mavi Portakal

Dostlar ben şeytanın bacağını kırdım
Altı bin metrede gökyüzünde
Masmavi bir portakal ısırdım
Bir şahin uçurdum beyaz demirden
Gagası demir, kuyruğu demir, kursağı demirden

Güzel kuş, deli kuş, demir kuş
Tepeden tırnağa bulut, yıldız
İliklerine kadar yıldırım
Sapına kadar insan kesilmiş.

Bir şahin uçurdum beyaz demirden
Tâ... dünyanın öteki ucundan
Gelmiş bizim Yeşilköy'e konmuş
Açmış sonuna kadar bulut kokan kanatlarını
Sermiş çimene
Alıp sırtına uçuracak bizi
Yıldızlara sürtüne sürtüne

Bir şahin uçurdum beyaz demirden
Çelikten kaşları ne güzel çatılmış
Tam altı saat durmadan
Canım canına yüreğim yüreğine karışmış
Güzel kuş, deli kuş, demir kuş
Ben demir kesilmişim,
Demir kuş olmuş
Beraber ısırmışız iştahla
Mavili turunculu portakalı
Damlamış dudaklarımızın kenarından
Zamanın balı
Kabuklarını Tuna'ya atmışız mavi portakalın
Çekirdeklerini Akdeniz'e
Dünya gözü ile bakmışız dünyamıza.

Petekkıran

Bir varmış bir yokmuş
Bundan otuz beş sene evvel,
Beş yaşında bir memur çocuğu: Mernuş
Şarkışla'dan geçiyormuş.
Telgrafın tellerinde al kanat, mor kanat
Bir petekkıran görmüş
Kuş... demiş
Dönüp bakmış petekkıran
Kışşş... demiş. Uçmuş
Alı al moru mor süzülmüş petekkıran
Sonra gelip yerine konmuş.
Tam otuz beş sene geçmiş aradan,
Yolcuyu aynı yerlere düşürmüş düşüren.
Bir de ne görsün bizim Mernuş,
Telgrafın tellerinde al kanat mor kanat aynı kuş,
Az kalsın çıldıracakmış sevincinden
Bütün yüreğini koymuş ellerine
Titreyerek uzatmış telgrafın tellerine
Kuş... demiş
Oralı bile olmamış petekkıran
Kışşş... demiş, aldırmamış,
Bir korkudur sarmış içini Mernuş'un
Herhalde başına bir şeyler gelmiş olmalı değil mi?
Otuz beş yıl aynı yerde durup duran kuşun.

Taşlar

Rivayet olunur kim, yurdumuzun bütün taşları Kâbe yapısında yer alabilmek için yolara düşmüşler. Yarı yolda Kâbe yapısının bittiğini duyunca küsmüşler, yorgun argın, oldukları yerde kalakalmışlar. Bu taşları gören Mernuş, almış sazı eline bakalım ne söylemiş.

A taşlar... Canım taşlar
İsli taşlar, paslı taşlar
İrili ufaklı, toplu tüfekli
Güçlü kuvvetli, bağrı yanık, içli taşlar

Gazanız mübarek ola
Bir güzel, bir hayırlı iş için
Aşk ile şevk ile düştünüz yola
Ama Kâbe yapısı bittiyse kızacak ne var?
Bu fakir memleketten harcına karışacak
Başka hayırlı yapılar yok mu?
Bunca hastaya bir dört duvar
Bunca sabiye bir beyaz okul çok mu?
A taşlar... Canım taşlar... İçli taşlar
Altın yürekli taşları memleketimin
Mademki bir defa yollara düştünüz
Eliniz değmişken gene doğrulun
Yol deyip serilin taşlar
Ocak deyip kırılın
Okul deyip sarılın
Eliniz dert görmesin taşlar
Fabrikada yana yana kül olun
Sonra yeni baştan dirilin nur olun.

Dişi Oğlu Dişi

Senin sesin dişi canım Huzurum
Gözlerin kulakların dişi
Sen dişi dişi gülersin
Sen gülerken erik ağacı dişi
Duvarlar, perdeler, bulutlar dişi
Evet deyişin senin
Hayır deyişin dişi
Yuvayı yapan dişi kuşmuş
Ara ki bulasın uçmuş
Sen dişi omasına dişi
Kuş olmasına kuşsun
Yuvaya gelince
Çocuk musun?

Ürgüp

Bir masaldır yelken açmış
Yelkeni taş, rüzgârı taş
Teknesi taştan
Bir kadehtir dolup taşmış
Köpüğü taş, salkımı taş,
Saçağı taştan
Bu bir acaip dünyadır
Her yanı taştan
Güpegündüz bir rüyadır
Yatağı taş, yorganı taş, yastığı taş
Uykusu taştan.

Kağnı

Gene de düştü yollara kağnı dizisi
Dağların taşların kara yazısı
Canlının cansızın yürek sızısı
Sen hangi motörden dem vuruyon?
On beş banknot fazla ediyor
En zor dönen, bugüne bugün
En çok gıcırdayan kağnı mazısı.

Gönen Yollarında

Bandırma Gönen arası
Tutmuş yoğurdun mayası
Yol güzel, taşlar cömert
Helâl olsun yol parası

Bandırma Gönen arası
Yel değirmenleri döner
Bu yıl bereket senesi
Ver yansın etmiş türküler

Bandırma Gönen arası
Bu yıl bereket senesi
Ay çiçekleri sarhoş
Mercimek yükünü tutmuş
Buğdayı arpası yüklü
Mısırlar pala bıyıklı

Bandırma Gönen arası
Bu yıl bereket senesi
Bağlar bahçeler zil zurna
Kavun karpuz çifte telli

Bandırma Gönen arası
Traktörler geçmiş belli...

Tezek

Ah gözünü sevdiğim aydın kişi,
1952 senesinde Anadolu'da
Hâlâ tezektir her işin başı
Amma burnumuzun dibindeki dağda linyit varmış
Kara kömür çıkarmış on parmağını topraktan
Damar damar
Yüzümüze bakarmış
Onun yanıbaşında başı boş bedava
Kızılırmak akıp gidermiş
Kimin umurunda!.. gelsin tezek
gitsin tezek
Öyle tiryakileri var ki mübareğin
Nerde ise iri kıyım sarıp tüttürecek
Canım ciğerim tezek her derde deva
Üstüne üstelik bedava.

Âşık Veysel'e Selâm

İki gözünde iki zindan
On parmağında on çeşme nur
Yüreği yanmış tutuşmuş
Sıvas'tan bir âşık gelir.

Kara diken tırmalama yüzünü
Deli poyraz köstekleme hızını
Dağlar taşlar incitmeyin dizini
Yedisinde kaybetmiş iki gözünü
Sıvas'tan Âşık Veysel gelir.

Sekizinde düzenlemiş sazını
Dokuzunda düşmüş garip yollara
Sazına banmış sözünü
Acısını, sızısını ekmeğine katık etmiş
Pençe vurup sarı teli inletmiş
Dağlar çiçek açmış Veysel dert açmış
Elinde sazı var dut dalından
Bir kara gün dostu tutmuş elinden
Dağlar taşlar hoşnut kalmış dilinden
Yol verin ağalar yol verin beyler
Bu gelene Veysel derler.

Saz petek misali, söz de bir arı
Beraber uğraşıp yapmışlar balı
Veysel bu sırra mazhar olmuş
İki sanat bir gönülde birleşmiş
Samanlık seyran olmuş.

Ama sadece sanat sevgisi mi dersin
Veysel'i Veysel eden?
Usta olmak yeter mi dersin sazın sapına kadar?
İşin içinde zokayı yemek var
Yedisinde kaybetmese iki gözü
Ne tadı kalırdı şu beytin ne tuzu
Kuş olsaydın kurtulmazdın elimden
Eğer görse idim göz ile seni...

Sabır ile Koruk

Sabrile koruk helva olsaydı eğer
Çoktan bal küpüne dönerdi bu deniz
Bal çanağı kesilirdi bu toprak kardeşim
Bu tarla, bu deniz, bu bahçeler.

Sabrile koruk helva olsaydı eğer...
Utanma Reyhan bacı utanma
Utanma gözünü sevdiğim
Ellerini göster, avuçlarını göster
Alınyazısı zordur okunmaz
Alınyazasına boş ver de
Şahrem şahrem dilinmiş topuklarını göster
Katlanabilirsen katlan yüreğim
Dayanabilirseniz dayanın dostlar.

Karadayı'ya Mektup

Bursa'nın Orhaneli kazasının
Çöreler köyünden Karadayı
Acep böyle yazsam zarfın üstüne
Postalar iletir mi ona
Benim altı yıldır cepte taşınmış
Kenarları püskül püskül aşınmış merhabayı
Kusura bakma Karadayı
Nasılsa bir yerde unutmuşum
Senin çoban armağanı nikel tabakayı
Ama o ince belli, kınalı çilli su kabakları
Hâlâ masamın üstünde durur
Sallandıkça çın çın öter çekirdekleri
Bunlardan bir tanesini
Köy mektebinde öğretmen kardeşime verdim
Bütün yaz su kabaklarıyle donandı bahçesi
Bir çekirdek verdik bir bahçe doldu
Can sağlığı bundan ötesi
Ama diyeceğim o değil Karadayı
Sene bin dokuz yüz kırk altıydı
Aylardan Ağustos ayı
Senin bende asıl şu sözün kaldı:
Bana öyle bir öğretmen gönder ki
Hem ölü yıkasın
Hem teravi kıldırsın
Hem eski yazıyı söktürsün
Hem yenisini belletsin
Bizim köy otuz beş hane
Birden fazla hocayı neylesin netsin?

Mürdüm

Ağaç ağaç
Telli ağaç, pullu ağaç
Gül fidanı boylu ağaç
Şamdan şamdan kolların aç
Uza, uza boyumu geç
Gölgene evimi kurayım
Saksağanlar konsun dalına
Salıncaklar kurayım beline
Fenerler vereyim eline
Kurbanlar adayım yoluna
Bir ağacım adım mürdüm
Efendim istedi büyüdüm.
Uzadım geçtim boyunu
Gölgeme kurdun evini

Uzadım evin boyunca
Serpildim sevgin boyunca
Betim bereketim belli
Eriklerim ballı ballı
Dallarım var yetmiş kollu
Yoluna koymuşum başımı
Efendimi bekler dururum.
Eli değmezse elime
Mutlak kahrımdan ölürüm
Yabancı al bu eriği
Götür efendime göster
De ki: Senin maydanoz mürdüm
Büyüdü ellerinden öper.

Deli mi Ne?..

Deli vişne
Deli fişek
Delirdin mi sen
Dalların kırılacak
Deli mi ne
Bastıbacak
Boyuna bosuna bak.

5-10 tane mısır al mısır
Her birinin ötesini berisini ısır
Hiç birini sonuna kadar yeme
Sonra bu mısırları milyon defa büyüt
Tut karanlığın içine at
Her birini içinden güzelce aydınlat
Al sana New York gecesi.

Karınca

Ulan karınca
46'ncı kata nasıl çıktın
Merdivenle mi
Asansöre mi bindin?

Ulan insan
Kendini beğenmiş şaşkın
Demek senin yaptığını
Yapabildiğime şaştın
Bahse girer misin her işte
Karıncadan üstün olduğuna?

İnsan oğlu güldü
Sonra 46'ncı katın
Pencerelerinden birini açtılar
İkisi birden atladılar

İnsancık torba kâğıdı gibi
Patlayıverdi kaldırımda kan revan
Karıncaya gelince acelesi yoktu
O daha 42'nci katın önündeydi.

Arkadaş Dökümü

Evvelâ dişlerimiz döküldü
Sonra saçlarımız
Arkasından birer birer arkadaşlarımız
Şu canım dünyanın orta yerinde
Yalnız başına yapa yalnız
Kırılmış kolumuz, kanadımız
Tatlı canımızdan usanmışız

Bir şüphedir sarmış yüreğimizi
Ya kendini aldatıyor demişiz ya bizi
Bir şüphedir demir atmış ciğerimize
Pamuk ipliği ile bağlamışlar bizi
Düğüm üstüne düğüm şöyle dursun
Bir çalım bir kurum hepimizde
Nereden inceyse oradan kopsun

Bu canım dünyanın orta yerinde
Hayvanlar kadar bağlanamamışız birbirimize
Yalan mı? gözünü sevdiğim karıncalar
İşte: hamsiler sürü sürü
Arılar bölük bölük geçer
Leylekler tabur tabur

Ya bizler? Eşrefi mahlûkat!..
Boğazımıza kadar kendi murdar karanlığımıza
[gömülmüşüz
Bizler bölük bölük, bizler tabur tabur
Bizler sürü sepet
Yalnız birbirimizi öldürmüşüz.

Gitti Gidecek

Sevmek
Güzel meslek
Ama zor
Can dayanıyor
Dayanmasına
Ama yürek
Gitti gidecek

Mezar Taşında

Bunun burası mezar
Etin kemiğin çürümesine boş ver
Ama eti kemiği olmayan
Milyonlarca kelime çürüyor
Her kelimenin içinde bir tutam koku
Bir tutam renk
Bir tutam ses
Bir tutam meme
Bir tutam dünya
Bütün bir dünya çürüyor burda.

Tırnaklı

Beyaz beyaz kanıyorum
Kanım içime akıyor
Utanıyorum
Öylesine düşünüyorum ki seni
Sen kesiliyorum
Sakallarım uzamıyor artık
Saçlarım... bir de tırnaklarım
Tırnaklarım uzuyor uzuyor uzuyor
Bir tırnak ormanı kesiliyorum
Mundar
Mosmor.

Bir Gün

Kanama yeşil kanama
Cinimi çıkarma tepeme
Kollarım gelince yanıma
Saat bu kendini kuramaz
Dolma kalem kendini dolduramaz
Arabam arkamdan gelemez
Ya telefon, ya telefon ne eli var ne kolu
Arayıp beni bulamaz.

Topraksı

Bir de bakıyorsun
Akşam oluvermiş
Semtine uğramadan
Çekip gitmiş gün
Dün geceki karanlık
Olduğu gibi duruyor bardakta
Senin erimişin
Hayırdır inşallah
Bir de rüya görmüşsün
Delinmiş gökyüzünün zarı
Delinen yerden gürül gürül
Toprak akıyor
Toprak toprak kokuyor demir
Toprak toprak kan nefes damar
Her şeyin içinde toprak var.

Mavi Tohum

Bu gelene bahar derler
Bu gülene yeşil
Bu uçana mavi derler
Mavi mavi tohum
Uyyy üreme sevincine
Uyyy gücüne kuvvetine
Uyyy betine bereketine kurban olduğum

Bu gelene bahar derler
Bu gülene yeşil
Bu uçana mavi derler
Allah mavisi
Düşünmeden sevmek en iyisi

Bu gelene bahar derler açın!
Açın kapıları mavi kuşlara
Uzatın ellerinizi yüreklerinizi
Uzatın yüzünüzü gözünüzü
Uzatın horoz şekerleri gibi
Uzatın canlarınızı uzatın
Bırakın bırakın kuşlar konsun

Tepeden tırnağa cıvıltı
Tepeden tırnağa tomurcuk
Tepeden tırnağa tohum
Uyyy üreme sevincine kurban olduğum.

Kâğıt Gemi

Kâğıttan bir gemi yaptım küçücük
Ya 5 öpücük sığar içine
Ya 10 öpücük
Kız kardeşim
10 öpücük batar bu gemi dedi
Sen misin
15 öpücük
Anam sakın denize atma dedi
Doğru havuza
Sen misin
Doğru denize
Ama ıslanmasıyle batması bir oldu.

Bir gemi daha yaparım ne çıkar
Hem bu sefer öpücük yerine
Sunturlu birkaç küfür
Daha birkaç gemi yaparım
Çok şükür...

Çizgi

Aman çizgi
Yaman çizgi
Gözünü sevdiğim çizgi
O kadar hızlı uçup git ki
Kurşun yetişmesin arkandan
Akıl bulaşıp kirletmeden
Hedefine var
Hedefe varmaya gör
Hepsi arkandan gelirler.
Gelecekleri varsa
Görecekleri var.

Selâm
ile
Haram

Biz dünyadan gider olduk
Kalanlara selâm olsun
Ama hep böyle gidecekse bu dünya
Kalanlara haram olsun.

Şipşak

Karadeniz'in dibinde çiçek açar mı
Mosmor simsiyah çiçekler derin
Kalın dudaklı tuzlu biberli yosunların
İri pullu patlak gözlü balıkların arasından
Bir ölü iniyor dimdik
Kurşun gibi çivileme
Hani asansörle inerken
Bir hoş olur insanın içi
Karadeniz'in dibine iniyorum dimdik

İnsan ölünce denizin dibini boylamalı
Milyonlarca böceğe yem olacak yerde
Didim didik
İri pullu kocaman bir balığa düşmeli
Şipşak olup bitmeli.

Mor Gelin

Ben şimdi uyur giderim
Gelinim
Mor gelinim
Karanlığım yumuşacık
Ben şimdi uyur giderim
Gelinim
Mor gelinim
Sana doğru
Usulcacık
Uzar gider karanlığım
Senin karanlığın küçücük
Ürkmüş simsiyah bir kuş
Cimri bir şişe çini mürekkebi
Benim karanlığım
Kocaman
45 numara hantal cömert
Senin karanlığın bekler beni

Ben şimdi uyur giderim
Gelinim
Mor gelinim
Karanlığım yumuşacık
Tramvay tellerinde üç kıvılcım
Nar fidanlarında üç tomurcuk
Kıvırcık saçlı bir kız
Kıvırcık saçlı bir çocuk

Ben şimdi uyur giderim
Gelinim
Mor gelinim
Sana doğru
Usulcacık

Uzak Reis!...

Aç gözünü telefon direği!..
Aç gözünü meşe odunu.
Bu gelene sevda derler!.
Hani şu yüzyılların ardından
Kopup gelen su.
Hani şu yıllar yılı
Toprağın altında sürüp giden
Hani şu kirlinmeden
Çoğalmadan,
Azalmadan
Akıp gelen su!.
Cennetle cehennemin
Birbirlerine değdikleri yerden
Durup dururken fışkıran
Dağlar delen,
Evler yıkan,
Zincir kıran su!.

Aç kollarını aç!.. Açıl!..
Bırak düşsün avuçlarından
Malın mülkün,
Varın yoğun,
Kalemin kasnağın,
Kurşunun kundağın
Bu gelene sevda derler!
Değdiği yer gül gülistan
Değmediği darmadağın!.

Bu gelene sevda derler
Binde bir,
Milyonda bir,
Milyarda bir
Aç gözünü telefon direği!.
Aç gözünü meşe odunu!.
Aç gözünü Muzuroğlu Muzur!.
Görüp göreceğin rahmet budur.

Keçiyi Yardan

Keçiyi yardan uçuran
Bir tutam ottur
Gözümün önüne geliyor keçi
Hâlâ cıvıl cıvıl gözlerinin içi
Ağzında ecel yeşili
Körpe ıslak
Ezilmiş yırtılmış bir çift yaprak
Uçurumun dibinde incecik bir su
Tatlı mı tatlı duru mu duru
Açmış kocaman gözlerini
Düşünür su
Canlıyken ne kadar hafifti keçi
Şimdi ne kadar ağır.

Kültürlü Kişi

Her gün gazete okuman şart
Önce dünyada olup bitenler
Sonra yurdunda pisipisine ölüp gidenler
Her Allahın sabahı bir gazete yıkmaz seni
İlânlar, düğün, nişan, sergi, dernek
Bir de bakmışsın evlenivermiş senin bebek
Sonra en önemlisi cenazeler
Hiç belli olmaz meselâ
Kendi cenazen kalkıyordur!
İnsan hali bu olur mu olur
Hergün bir gazete şart
Yoksa kendi cenazen valla...
Fukara mahzun olur...

Dikine Perdah

Yeşil mi? Tabiat ana çekmiş ağaca
Mavi mi? Denize
Boz bulanık mı? Taşa toprağa
Pembe mi? Güle.

Al iskele-tam tersine dayan
İstikamet insan eli
Yüzde yüz insan eli kokmalı
Senin elinden çıkan
Gülden kokusunu ebem de çıkartır
Senin icat ettiğin gülün benzeri olmamalı
İnsanları güller kadar sevindiren
Uçak meselâ
Senin gülün
Lokomotif senin gülün
Atom bombası senin gülün

Topları
Tüfekleri
Mitralyözleri icat eden
Alsın icadını kıçına soksun.

Zindanı Taştan Oyarlar

Bursa'nın ufak tefek yolları
Ağrıdan sızıdan tutmaz elleri
Tepeden tırnağa şiir gülleri
Yiğidim aslanım aman burda yatıyor.

Bir şubat gecesi tutuldu dilin
Silaha bıçağa varmadı elin
Ne ana ne baba ne kız ne gelin
Yiğidim aslanım aman burda yatıyor.

Ne bir haram yedin ne cana kıydın
Ekmek gibi temiz su gibi aydın
Hiç kimse duymadan hükümler giydin
Döşek diken diken yastık batıyor
Yigidim aslanım aman burda yatıyor.

Zindanı taştan oyarlar
İçine bir yiğit koyarlar
Sağa döner böğrü taşa gelir
Sola döner çırılçıplak demir
Çeliğin hası da yiğidim aman böyle bilenir
Döşek melul mahzun, yastık batıyor
Yiğidim aslanım aman burda yatıyor.

Bugün efkârlıyım açmasın güller
Yiğidimden kötü haber verirler
Demirden pencere taştan sedirler
Döşek melul mahzun yastık batıyor.
Yiğidim şahinim aman burda yatıyor.

Mezar arasında harman olur mu?
Onüç yıl hapiste derman kalır mı?
Azrail aç susuz canın alır mı?
Döşek melul mahzun yastık batıyor
Yiğidim şahinim aman yerde yatıyor...

Dilinde dilimi bulduğum
Gücüne kurban olduğum
Anam babam gibi övdüğüm
Dayan hey Aslan Ustam.
Abenim
Yiğidim dayan.
Dayan hey gözünü sevdiğim
Bugün efkârlıyım açmasın güller
Yiğidimden kötü haber verirler.

Sana kökü dışarda diyenlerin kökleri kurusun
Kurusun murdar ilikleri dilleri çürüsün
Şiirin gökyüzü gibi herkesin.
Sen Kızılırmak kadar bizimsin
En büyük ustası dilimizin
Canımız ciğerimizsin.

Bugün burdaysa şiirin, yarın Çin'dedir
Bütün hışmıyla dilimiz
Kökünden sökülmüş bir çınar gibi
Yüreğimiz içindedir.

Bugün burdaysa şiirin, yarın Çin'dedir
Acısıyla sızısıyla alnının kara yazısıyla
Bir yanı nur içinde tertemiz.
Bir yanı sızım sızım sızlayan memleketimiz içindedir.

Trabzon Deyince

Trabzon deyince aklıma bir salkım kareymiş gelir
Bahçeler dolusu zindan yeşili
İçin için kandil kandil ballanır
Kandiller içinde bir kandil yanar
Bir kız deli gibi koşmaya başlar
Yanaklarında Amoftaların alı
Dudaklarında kareymişlerin moru
Göğsünde... elinin körü

Trabzon deyince aklıma Soğuksu gelir
Soğuksu deyince bir dizi kareymiş ağcı
Kareymişlerin altında biri kız biri oğlan iki çocuk
Ne çocuğu iki belâ iki hışım
Nefesim kesilinceye kadar kovalamışım
Düştüm düşmesine 45'ten 30'u
15 yaşındayım

Trabzon deyince aklıma Kemerkaya gelir
Kayanın dibinde bir kız soyunur
Bir sarışın şimşektir çakar kamaşır gözlerim
Bir saniye bile sürmez olup biten
Ama kaya yarılmıştır çoktan derinlemesine
Orta yerinden
Bir suret
Bir çırılçıplak aydınlık
Ölesiye saplanıp kalmıştır artık
Kayanın dibinde bir kız soyunur
Doya doya bakmaz Mernuş utanır
Şimdi durmuş kötü kötü düşünür

Tam otuz bir sene geçmiş aradan
Bir ses gelir çın çın öten kayadan
Yaptığın işlerden utanma
Yapmadıklarından utan
Tam otuz bir sene geçmiş aradan
Bir kız çırılçıplak atlar kayadan
Sen bir bahçıvan ol ben bir gül olam
Uzat ak ellerin der beni beni
Uzat ak ellerin gel dile diye
Bir ses gelir cehennemin dibinden
Geçti borun pazarı
Sür eşeği Niğde'ye

Trabzon deyince aklıma Faroz gelir
Kara kara kazanlar hatırlarım dizi dizi
Kurşun gibi ağır bir balıkyağı kokusu
Kırar kolunuzu kanadınızı
Hantal bir bulut güçbelâ havalanır
Bulutun içinde yüzlerce Yunus ağır ağır
Yarım kalmış bir deniz türküsünü
Deniz dibi yeşilini katran morunu
Gök mavisine katmaktadır
Sonra ağırbaşlı zinosların bembeyaz uğultusu
Dünyanın bütün denizleri de yetim yapayalnız
Dünyanın her yerinde beyaz, sessiz, sevimli
Martıya zinos derdik değil mi?

Dol Kara Bakır Dol

Birinci Basım 1974
İkinci Basım 1985
Üçüncü Basım 1990

Dördüncü Basım
Haziran 1995

Bi Tane Daha

*Cengiz Bektaş'a**

Bu yürek kahpe yürek yetim yürek
Yoksul yürek
Hani şu uzun havalarda, bozlaklarda, mayalarda
İflah olmaz türkülerde tüten
Hani şu insanı kahreden canım...
Kurşun misali delip geçen
Kurşun misali çöken

Bu yürek yetim yürek yoksul yürek
Binbir yerinden yaralı binbir yerinden yamalı yürek
Bir yanı tanrı bir yanı kul
Bir yanı tezek bir yanı gül
Bizim insanlarımız oğul ne zaman gülecek

Bu yürek yetim yürek yoksun yürek
Varımız yoğumuz malımız mülkümüz sermayemiz
Canevine konan ilk taş
Canevinden uçan ilk kuş
Bu yürek yetim yürek yoksul yürek
Bir yanı gül bir yanı tezek
Bizim insanlarımız oğul ne zaman gülecek

* Yeni tanıştığı Cengiz Bektaş bir ödül alınca, Bedri Rahmi ona bir kutlama mektubu yazmak ister ve bu şiir çıkar ortaya, MHE.

Ağlamak ayıp değil kana kana
Ama gülmeyi unutmuşlar yüzlerine baksana
O cânım sevinç pırıltısı düşmüş gözlerinden
Param parça tuz buz
Bizim insanlarımız böylesine karagülmezse
Birimizden biri suçluyuz
Peki neyleyip nidelim
Alıp başımızı limon misali avuçlarımızın içine
Kara kara düşünelim

2

Bir ilimiz var adı Rize
Durup dururken bir bardak çay sundu bize
Rize'de çayı kim yetiştirdi Rize'de
Misisipi'ye karışan çayları öğretirler bize
Rize'de çayı kim buldu Rize'de
Kimdi o sessiz sedasız kumral kumral demlenen
[mübarek adam
Adını öğretmediler bize
İşte o güzel adamdan bre şahin aman
Bi tane daha

Şu dağın başında bir top gül vardı
Eşi görülmemiş bir top gül katmer katmer açardı
Kırk bin köyde kırk bin umut
Kırk bin köyde kırk bin tomurcuk
Kırk bin adet meyveye vurmuş fidan
Köy okullarımıza nasıl kahbece kıydılar anlatamam
Hey gidi mangal yürekli Tonguç baba
Köy okullarımızı kilim misali ilmik ilmik ören
Adını kaç aydın koydu acaba
Mangal yürekli Tonguç baba
Sana Anadolumun her yanından
Kekik kokan keklik kokan Cevat Şakir işi
Kınından çekilen kılıç gibi bir merhaba
Bir mangal yürekli Tonguç baba yetmedi bre şahin
[aman
Bir Tonguç baba daha

Pırıl pırıl bir Karacaoğlan
Bir Dadaloğlu bir Pir Sultan
Dilimize düşen ilk mübarek cemre
Bitip tükenmiyen Yunus Emre
Biz dünyadan gider olduk demiş kalanlara selâm olsun
Ama hep böyle gidecekse bu dünya canım Yunus
[topumuza haram olsun

Gözünün nurunu sevdiğim koca Sinan
On parmağı on ulu çınar misali her yandan yükselen
Dünya durdukça duracak olan
Gecekondular mı gelecekti arkandan
Bir koca Sinan yetmedi bre şahin aman
Bir Sinan daha

Bir tren kalkıyor Haydarpaşadan
Gözyaşları yoncadan Eminem
Öfkeleri meşeden
Bir tren kalkıyor Haydarpaşadan
Dünyanın en güzel treni
Ağzına kadar Memetcik yüklü
Lokomotifi pala bıyıklı
Vagonlarda bir telâş bir kıyamet
Memetcik Memet Memetcik Memet
Bir tren kalkıyor Haydarpaşadan
Tren değil bu bir hışım
İlk Türkçe dersimi ondan almışım
Memetcik Memet
Türkçem kadar güzelsin diyen büyük usta
Nazım Hikmet
Bir Nazım Hikmet yetmedi bre şahin aman
Bir Nazım daha

Kırmızı gülün alı var
Kolay kolay gelir miydi bir Mustafa Kemal
Bir Mustafa Kemal yetmedi bre şahin aman
Bir Mustafa Kemal daha

Bu Anadolu var ya bu Anadolu
Bu misli menendi görülmemiş cömert ana
Bu her yanı meme bu her yanı dudak bu her yanı gül
Bu zırnık almadan veren habire veren yediveren gül
Bu Anadolu var ya bu Anadolu
Bu üç yosma denizde üç defa ıslanan
Gürbüz ırmaklar ortasında susuzluktan çatlayan
Bu Anadolu var ya bu Anadolu
Bu sapsarı sıtma bu masmavi gurur
Ne tosunlar doğurmuş ne tosunlar
Bak daha neler doğurur

Şehrin burasına dokunma acır
Gureba

Şehrin burasına dokun gülsün
İçine bakraç bakraç mavi dökülsün
Kızkulesi

Şehrin burasına simsiyah bir nokta
Bin nokta yüzbin nokta
Bir Anadoludur gelmiş meleşir boşlukta
Bir Anadoludur gelmiş serilmiş
Bir Ali Cengiz kilimdir örülmüş
Şehrin böylesi nerde görülmüş
Dağlar taşlar kızamık dökmüş

Şehrin burasına dokunma utanır
Bir bıçaktır gelmiş kemiğe dayanır
Şehrin burasında utan efendi
Şişli de vatan Levent de vatan
Beyoğlu da vatan
Büyükada da vatan
Burası da vatan efendi
Şehrin burasına bir çaput bağla
Ölüyü nideceksin
Gir ağla çık ağla
Kondular

Şehrin burasına billur bir ayna
Bir şimşir tarak
Tara da kâküllerini keloğlan aman
Bir yana bırak
Şehrin burasına bir billur ayna
Düğünü nideceksin gir oyna çık oyna
Boğaz köprüsü

Şehrin burasına dokun şahlansın Süleymaniye
Şehrin burasına dokun titrer
Bir şaşı bir murdar hikâyedir fışkırır
Şehrin burasına dokun gocunur
Bir çalım, bir azamet, bir gurur
Gururun bu kadarı
Ebegümecinde de bulunur
Dolmabahçe

Şehrin burasına dokunma kanar
1900'lerin kırkında
Diri diri bir budunu kesip kınalı kekliğin
Haydarpaşaya rıhtım yaptılar
Fukaranın bir yanı hâlâ sinsi sinsi kanar
Kınalıada

Şehrin burasında dur. Ne küfür ne şükür
Sıfıra sıfır; elde var selvi
Şu... dolanı dolanı gelen karakuş
Tuhaf değil mi?
Karacaahmet

Şehrin burasında az dur efendi
Adımın yarısı yatıyor burda
Canımın hepisi
Merkez efendi

Yıl Yetmiş Yaş Altmış
Dol Kara Bakır Dol

Eskiden yeterdim kendime
Artardım bile
Artanla ıslık çalardım
Kaplumbaları boyardım maviye

Eskiden yeterdim kendime
Artardım bile
Yalnızlığımı kendim eker kendim biçerdim
Kendi yağımla kavrulur
Kendi kanadımla uçardım

Eskiden yeterdim kendime
Artardım bile
Şimdi ne yapsam nafile
Olmuyor
Olmuyor oğlu olmuyor
İşin kötüsü bir günde
Beş defa akşam oluyor
Dol kara bakır dol
Dol kara bakır dol

Turnel Köprüsü

İçmişim armut rakısını
Geçmişim Turnel Köprüsünü
Satmışım şeyin anasını
Dol kara bakır dol

Ben bu Parisi yazmalıyım
Ben bu yalnızlığı çizmeliyim
Şeyler umurumda değil
Ben kendi ecelimle ölmeliyim

İçmişim armut rakısını
Satmışım şeyin anasını
Ya olduğun gibi demiş birisi
Ya göründüğün gibi ol
Dol kara bakır dol
Dol kara bakır dol

Karanlığım

Benim karanlığım bir karaböcek
Benim karanlığım bir kara çiçek
Benim karanlığım gitti gidecek
Benim karanlığım minik bir kuştur
Can çiçek açar açmaz dalıma konmuştur
O gün bu gün anca beraber kanca beraber
Benim karanlığım karamuşum
Benim karanlığım bir kara kazan
Açıl susam açıl
Dol kara bakır dol

Marifet

MARİFET HİÇ EZİLMEMEK BU DÜNYADA
AMA BİÇİMİNE GETİRİP EZERLERSE
GÜZEL KOKMAK
KEKİK MİSALİ
LAVANTA ÇİÇEĞİ MİSALİ
FESLEĞEN MİSALİ
ITIR MİSALİ
İSÂ MİSALİ
YUNUS MİSALİ
TONGUÇ MİSALİ
NAZIM MİSALİ

İbikli Çentik

CANIM BENİM
CANIMIN ÇENTİĞİ
CANIMIN UCU
SENSİZLİK EN GÜCÜ

CANIM BENİM
CANIMIN TOMURCUĞU
CANIMIN FİLİZİ
CANIMIN KÖKÜ
SENSİZLİK EN BOKU

CANIM BENİM
CANIMIN YONGASI
CANIMIN ILGINI
CANIMIN SOLUĞU
CANIM BENİM
CANIMIN İRİ PULLU BALIĞI

CANIM BENİM
CANIMIN HAS BAHÇESİ
CANIMIN DİKENİ
CANIMIN GÜLÜ

CANIM BENİM
CANIMIN ÇENTİĞİ
CANIMIN İBİĞİ
BALIM
CENNET ŞURACIKTA
CEHENNEM OLALIM

Yalnız

Yalnızlığın kadarsın
Yalnızlığın mis kokmalı
Yalnızlık dediğin büyük bir zindan
Dünyanın en kalabalık zindanı
Dinden imandan çıkarır
Ama öyle bir adam eder ki insanı

Kâğıtsız-Kalemsiz

Ömürbillah okul yüzü görmemiş
Ak ellere kurşun kalem değmemiş
Kaderine küsmüş bize küsmemiş
Kilimi dokuyan ellere kurban

Ömürbillah okul yüzü görmemiş
Bu kadar nakışı nerde bellemiş
Bir çimdik kâğıda kalem sürmemiş
Kâğıtsız kalemsiz güllere kurban

Ömürbillah okul nedir bilmemiş
Doya doya kana kana gülmemiş
Sevincin böylesin kimse görmemiş
Gülmeden güldüren dillere kurban

Ömürbillah okul yüzü görmemiş
Kömür gözler ak kâğıdı bilmemiş
Bu koca kilimi nasıl donatmış
Hiç almadan veren kullara kurban

Kilim ısmarladım Orhaneli'ne
Elleri kınalı çilli geline
Kırkaltı Temmuzu düştü dilime
Çöreler köyünün yoluna kurban

Lök

Karanlığın kadar konuş arkadaş
Uykun ağır mı, ondan n'aber
Ak gün üstüne lök gibi çökmeli kara
Bir çimdik aydınlık bulaşmamalı
Cânım uykulara

Badem

DİŞ BADEMİ
TAŞ BADEMİ
KUŞ BADEMİ
KIŞ BADEMİ
KIZ BADEMİ
GÜZ BADEMİ
ULAN BADEM
DELİ EDERSİN ADAMI

Elemtere Fiş

Elemtere fiş
Kem gözlere şiş
Benim bir yârim var müthiş
Bazan yedi yaşında bazan yetmiş

Elemtere fiş
Kem gözlere şiş
Benim bir yârim var müthiş
Azcık rum azcık kürd azcık ermeni
Aklına esmiye görsün. Galata Kulesinin
Tepesinden atar
Sonra benden önce iner tutar beni

Elemtere fiş
Kem gözlere şiş
Benim bir yârim var müthiş
Yarısı imam yarısı keşiş
Misli menendi görülmemiş
Her parmağında bir marifet
Hünerli mi hünerli

Ayuptır söylemesi
Hemi Galatasaraylı hemi Fenerli

Çitlenbik

Komşu çitlenbiğin yeşil çukuru
Kimler doyuracak bunca fakiri
Ilık damlaları vişnelerin
Düşünün taşının karar verin

Bodrum

Ne güzel İlhanın evi
Yarısı beyaz, yarısı mavi
Ne güzel geçti Ağustos
O beyaz avluda
Bir yanım asmada
Çalkanır
Bir yanım suda
Ne güzel geçti Ağustos
O güzel avluda
Beyazın üstünde, mavinin gülü
Morların telâşı yeşilin dili
Teke süzüyormuş gâvurun dölü
Ne güzel geçti Ağustos
O güzel avluda
Bir yanım asmada şimdi çilli çilli
Bir yanım suda

Men Dakka Dukka

Karıncanın canı bir direm
Filin canı bin okka
Ama ikisinde de bir telâş, bir kıyamet
Ölüm kapıya gelince

Uyku Kardeşim

Uyku kardeşim ver elini
Beraber kopartalım karanlık gülünü
Uyku kardeşim ver elini
Usul usul, damla damla
Beraber eriyelim
Sonra bembeyaz
Fıkara bir bacanın üstünde
İnce ince, mavi mavi tütelim.

Bin Defa Pencere

Ölüm Allah yapısı
Pencere insan yapısı
Güne güneşe
Kediye güvercine
Kertenkeleye açık pencere
Pencere, pencere, pencere
Işık çizgisi
Işık lekesi
Pencere üç defa
Beş defa
On defa
Bin defa pencere

Van Gog

Dün gece Van Gog'u gördüm rüyamda
ağlıyordu
Gözünün üstünde bir pamuk
Pamuktan kan sızıyordu
Dün gece Van Gog'u gördüm rüyamda
ağlıyordu
Bir kulağını kesip
Arkadaşına götürmüştü
Ama kulağı değil
Gözleri kanıyordu
Dün gece Van Gog'u gördüm rüyamda
ağlıyordu

Her Kuşun Eti
Yahut
Misket Havası

GÜVERCİN UÇAR UÇMAZ
SÖGÜDÜ AŞAR AŞMAZ
AKILDAN NELER GEÇMEZ
AMA AKILDAN GEÇEN HER ŞEY
AYIPTIR SÖYLENMEZ
YAZILMAZ
ÇİZİLMEZ
HER KUŞUN ETİ YENMEZ
HER KUŞUN ETİ YENMEZ

Mavi Gezi

Mavi gezi bir ağaçtır
Dalları deniz.
Mavi gezi bir bahçedir
Gülleri deniz.
Mavi gezi bir gelindir
Telleri deniz.
Mavi gezi bir beşiktir
Bebeği deniz.
Bebeğimin:
gözleri deniz
elleri deniz
dişleri deniz
Mavi gezi bir rüyadır
görülmemiş.
Mavi gezi bir cennettir
ellenmemiş
dillenmemiş.
Mavi gezi bir masaldır
söylenmemiş
yazılmamış
çizilmemiş.
Mavi gezi bir mavidir, adı yok.
Ağam sensiz bu mavinin tadı yok.
Ağlamak yok, sızlamak yok mavi var
Dünya boyunca yürek dolusu
İman boyunca Allah dolusu
Otur çakıllarını boya mavi yavrusu
Hey betine bereketine, kalınlığına
Etine buduna kurban olduğum, dibi görünen su.
Bir kızım olursa adı DURUSU.

27 Kasım 1973

Nazdan Nazik

Sayınca çabuk tükeniyor bu zıkkım
Sayma
Oydukça deliniyor dedik
Yapma n'olur
Üç kuruşluk bir oyuncak bu
Bozulur

Hisap Lütfen

LADİSYON SİLVUPLE
ÇEK PLİZ
SALEN BİTTE
İL KONTO PERFAVOR

YAŞIMI YAŞINA KATTIM DOKSAN ÇIKTI
CANIMI CANINA KATTIM NOKSAN ÇIKTI
BERABER BİR RESİM ÇEKTİRDİK
BOMBOK ÇIKTI

Yetim Bahçe

Senin güllerin her yerde açar
Dağda, bayırda, kırda, bozkırda
Bozkır biraz şüpheli ama
Günlerden bir gün açar mı açar
Bozkır dediğin sakar
Senin güllerin her yerde açar
Ya benim güllerim
Sevinen çocuk gözlerinde bir
Bedava iyilik yapanların gözlerinde iki
Bağışlamasını bilen yüreklerin en kuytu yerinde
açar üç
Benim güllerimle senin güllerin elele
En güzel bahçe
Benim güllerim olmadıkça
Senin bahçelerin yetim, yitik.

Korkma

Dün sabah işe giderken
ölümü gördüm
ölümü

Ansızın kesti yolumu
Usulca tuttu kolumu
korkma
dedi

Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun Yayımlanmamış Şiirleri

Birinci Basım 1985
İkinci Basım 1990

Üçüncü Basım
Haziran 1995

Yakarış*

Yarabbi ya akıl ver... ya verdiğini de al...
Ya bana bir yol göster, ya da yerden yere çal.

Bu dört duvar cenderè gibi beni sıkıyor.
Ne zamana kadar bu ayıp beni sıkacak
Korkarım ben çıkmadan burdan canım çıkacak.
Sanatın ocağında bir alev olmak derdim;
O zaman ne gelecek bir kederin tortusu
Ne öğretmen korkusu, ne de sıfır korkusu
Ne öfkeli bir bakış, ne de sert bir kelime.
Bırak beni sanatın ufkunda haykırayım.
Ya kalemi kırayım, ya fırçamı kırayım.

* 17 Mart 1927 tarihli Trabzon'dan Fransa'daki Ağabeyi Sabahattin'e yazdığı mektuptan.

Başka Bir Güneşin Altında

1 Kasım 1931, Dijon

Başka bir güneşin altında sabah oluyor
Tanımadığım yollarda tanımadığım adımlar
Ve sisli yollarda sabah tok nal sesleriyle yuvarlanıyor.

Başka bir güneşin altında sabah oluyor.
Koyu kırmızı sivri çatılarda
Donuk, yabancı gözler var.

İsli perdesinde tonton bebeklerin koşuştuğu bu otele
Geleli on iki saat oluyor
Dün akşam; yorgun bir buhar gibi
Bizi buraya püsküren tren uzakta değil.

Gözlerim gara takıldı kaldı.
İçim, dört nala
Arkamda kalan günlere doğru yol aldı.
Ben bu güneşin altında doğmamıştım.
Bir gün siyah bacalı kocaman bir gemi
Alınca beni dağlar kadar kocaman sırtına
Getirip fırlattı, boş bir çuval gibi
Başka bir güneşin altına.

İçim arkamda kalan günlere doğru yol alıyor.
Bir rüya hızıyla görüp geçtiğim denizlerde başım
Kâğıttan bir kayık gibi yeniden sallanıyor...

26 Ekim, Atina

Geçtik Yunan denizlerinden
Üç dört arkadaş kolkola
Çıkıyoruz bulutları parmağına gümüş bir yüzük gibi
[geçiren
Beyaz mermerleri rüyamıza giren Akropola.
Geçtik Yunan denizlerinden
Bir gün açınca, sallantıdan rengini unutan gözlerimizi
Bize bir dağ gösterdiler denizin orta yerinde
Bu bir yanardağmış.
Coğrafya kitaplarında bunun için atıp tutarlarmış.
Hatırlıyorum dağın eteğinde kesme şeker kadar beyaz
Dört köşe minnacık evler vardı.
Ve İstramboli bize arsız bir çocuk gibi dilini çıkardı.

27 Ekim, Napoli

Napoli'deyiz.
Küçükten beri görürdüm Napoli'yi
Püsküllü bir çamın arkasından
Napoli'ye çıkar çıkmaz ilk işim
Böyle püsküllü bir kart yakalayıp
Yazmak oldu:
Napoli'den buseler gönderdim ben de İstanbul'a.

27 Ekim, Pompei

Canlı yeşil renklerin arasından akarak
Aç gözlü bir çocuk gibi sağa sola bakarak
Pompei'ye gidiyoruz.
Pompei. Bu alamet bir yerdir.
Pompei sırtını Vezüv'e yaslayan bir külhanbeyidir.
Arşınladık Pompei'nin, kaplumbağa sırtını andıran [yollarını
Önümüzden iki kişinin sırtında yürüyen
Bir Amerikalıya yuh çekerek.
Bu kaldırımlarda oluklar gördük ki
İçinden küçük çapta bir dere akardı
Sorduk nedir diye "Tarihi Kadimi"
Yazamayan rehberimize.
Beş defa yutkunup üç defa burnunu çektikten sonra
Anlattı her berimize:
Bu oluklar fi tarihinde zafer arabalarının
Bu oluklar zafer arabaları tarafından
Yani şu mesele. Anladık ki
Bu oluklar zafer arabalarının geçmesine yarayan
Bir nevi tersine raylarmış.

Ve sonra gezdik Pompei'nin
Portakal kırmızısı duvarlarında
Zengin mozayiklar taşıyan
İliklerine kadar su ve güneşle yaşayan konaklarını
Gemimiz alınca hiç de minnacık olmayan demirini
Yeni baştan kucakladık Adriyatik denizlerini.

29 Ekim, Marsilya

Marsilya'dayız.
Yani artık denize dönmemek üzere karadayız.
Gümrükte teslim edince haydut memurlara
Beş paket canım Türk tütününü
Soluğu garda aldık.

Yine Marsilya'da.
Bir müstemleke lokantasında yemek yemiştik
Nefis bir kap suyu çorba niyetine mideye indirmiştik.
Ve nihayet bu şehirden aklımda kalan
Büyük mermerden bir merdivendir.
Merdivenlerin tohuma kaçmışı nevindendir.

Daha sonra bindik bir Fransız şimendiferine
İki bahriyeli söğüp sayarken
Trenin sarhoş şoförüne
Geceyi bir tünelden geçer gibi delip geçtik.

30 Ekim, Dijon

Başbaşa üç kurbağa
Ve yine başbaşa üç bebek
Birbirlerine, hayran, bakakalmışlar.
Bu Dijon'un minicik bir havuzunu süsleyen
Bronz bir heykelciktir ki
İnsanın o aralık kurbağa olası
Ve o yosunlu suya cup diye dalası gelir.

Bugün gezdik Dijon'un
Ağzına kadar
Tıklım tıklım eser dolu müzesini
Kokladık bir bodrumda
Burgonya dükalarının
Şarap ve dana eti kokan nefeslerini.

31 Ekim, Dijcn

Ne eskitir rayları
Ne kirletir yolları
Kibrit kutusu gibi
Dijon tramvayları.

Yarın sabah
Veya öğleye doğru
Paris'e gidiyoruz.
Filmin manzarası bitti demektir.
Drama başlamaya gidiyoruz.

Paris Yolarında–1

Paris yolu
Başımın ucunda birkaç altun yaprak taşıyan
Kel ağaçlar
Ve bu kel ağaçları bir ayna sadakatıyla gösteren
Durgun sularla dolu.
Her dikende bir parça yün bırakan koyunlar gibi
Her ağaçta içinden bir parça bırakarak
Kâh başını, koparacakmış gibi esen rüzgâra verip
Kâh sırt üstü yatarak,
Gidiyoruz.
Sular kararırken Paris'teyiz.

Paris'te Gece–2

Dışarda gece
Ve gecenin içinde Paris
Dokunulmaya cesaret edilemeyen
Muhteşem bir oyuncak gibi.
Ve gece: bu koca oyuncağa kara bir ambalaj gibi
Yarın sabah
Yine başka bir güneşin altında sabah olurken
Göreceğiz Paris'in elâ gözlerini
Metroda: Yer altı tramvayındayız
Yerin altına iniyoruz.
Islak bir sıcağı sırtımıza
Küflü bir muşamba gibi geçiriyoruz.
Bastırıyor Metronun uğultusunu
Afişlerin bir Yahudi çarşısını hatırlatan boğuşmaları.

Metro istasyonlarında
Fare kapanlarından tutun da
Mösyö Briyan'ın bıyıklarını yetiştiren
Saç suyuna kadar
Afişler dizilidir
Sarı, kırmızı, mor.
Hepsi bir ağızdan bağırıp duruyor.
Onlar bağıra dursun
Kırk ayaklı kara bir böcek gibi
Karanlıklardan sıyrılıp
Çıktı tren.
Yerin altında gidiyoruz.
Sırtımızda Paris
Ve Sen nehri akıyor.
Eyfel Kulesini başımızın üstünde taşıyoruz
Boru değil bir köstebeğin on dakikasını yaşıyoruz.

Paris Müstemlekeler Sergisi–3

Göstererek iri kazma dişlerini
Sergi, açmış Hipopotam ağzını
Kalabalığı yutuyor.
Müstemlekelerini bir muz kadar
Suhuletle soyanlar
Kocaman bir panayır kuruyor.

Geziyoruz mukavvadan "Ankor" mabedinin
Ölüm tehlikesi olmayan köşelerini
Binip sivri burunlu
Bir ok işaretinin sırtına
İniyoruz dehlizlerinde
Yüz mumluk lambalar yanan mabedin
Bodrum katına.
Duyduk mukavva tavanlı mabette
Sesini kaybeden Budaların
Donuk şikâyetlerini
Dinledik bir Çin saksısından
Pirinç toplayan Çin kadınlarının
Kırık dökük ayetlerini.
Çıktık "Ankor"un bodrumlarından
Girdik, İsa'ya, günde üç nöbet
Boynuz takan rahibelerin
Yaldızlı bir kilisesine
O rahibeler ki
Haşa
Günah işlemiş olurum söylesem size.
Duglas bıyıklı bir delikanlıya
Nasıl göz kırpıp sırıttıklarını.
Onlar
Zavallı İsa'ya boynuz takadursunlar.
Davul karınlı paça dudaklı zenci yavrularına
Aspirin diye Salip yuttursunlar.
Ankor'un silueti...

Göklere içli bir Çin nakışı çizerken
Sergiden uzaklaştık...
İri kulaklı radyo antenlerini
Bir pavyonda miyavlayan
Cins Afrika kedilerine, bıraktık.

Paris–4

Bugün heyecandan çatlıyorum
Çünkü, gezeceğiz, sanat eserlerinin
Büyük Millet Meclisini.

Louvre–5

Ne yazık
Gün hayat kadar kısa.
Luvr sanat kadar uzunmuş
Bana binlerce eserin önünden
Bir ekspresle geçiyormuşum gibi geldi.
Kaç defa görmeden geçtiğim şaheserlerin
Arkamdan yumrukları yükseldi.
Karıştırdım. Gogenleri, Tisyenleri birbirine
Ve gördüm ki Luvr'da birçok resim
Çarmıha gerilmiştir Hazreti İsa yerine.
Bir şair
Jakondu Luvr'dan alıp
Çin'e uçurmuş derlerse inanmayın.
Jakont
Luvr'dadır.
Ve Luvr hâlâ
Jakondun dudaklarında düğümlüdür.

Paris'ten Lyon'a Ani Bir Dönüş–6

Doyamadan Paris'in elâ gözlerine
Okşamadan Eyfel'in demir kaburgalarını
Bindik trene
Gidiyoruz yine
Geldiğimiz yere.

Londra'dan Hareket

Viktorya garında soluyan trenler dizi dizi
Soluyan trenlerden biri aldı bizi
"Bay Bay" dedik bir balina kadar büyük Londra'ya.

Ne arkamızda yaşaracak bir çift göz
Ne de çırpınacak deli bir mendil bıraktık.
Biritiş Müzeumun asil mumyaları
Nasyonal Galeride kıvrılan Grekolar, Allahaısmarladık.

Dört nala giden bir trenden
Başım pencereden
Bir defacık olsun çıkarmadan giden
Sana bilet paranı geri verseler yeridir.
Çünkü o rüzgâr, rüzgârların en bulunmazı
Ve rüzgârların en dehşetlisidir.

Havr'dan Ostend'de Gidiş

Denizi bıraktığımız gibi bulduk.
Çakıl taşlarıyla oyalanan denizi
Mavi bir kilim gibi ayağımızın altına serdiler.
Denizi bir düğün mendili gibi bize verdiler.

Bu ayın son günü kararınca sular.
Denizle Saray Burnunda randevumuz var.

Belçika balık kokan bir ızgara
Ve baş ağrısı kapkara bir pul gibi
Başımın sol köşesine gelip yapışmış
Belçika gökleri bir motorlu gibi
Lokomotif dumanlarını kapışmış.

Almanya uslu bir ressamın paleti kadar temiz
Yıkanıyor, pencerelerinden kırmızı şebboylar fışkıran
Görbüz Alman evlerinde, kurumla sürmeli gözlerimiz
Gelincikleri bile şaşırtan, Hitler bayrağı gibi açılan
tarlalarda

Gözüm beyhude yere bilmem kaç beygirlik traktörler
[arıyor.
Bir Fransız dudağı kadar kırmızı çatılarda
Tombul bir güvercin kanadı,
Ve işgüzar bir sapan arkasında
Eti derisine taşan bir öküzün kuyruğu sallanıyor.

Çıkar Çıkmaz

Sevdayı sevgiden yaparlar
Türküyü hüzünden yaparlar
Dünyayı gözümden
Şarabı üzümden yaparlar şarabı
Şaraptan üzüm çıkar mı?
Çıkmaz
Yarışı attan yaparlar
Şilteyi ottan
Peyniri sütten yaparlar peyniri
Peynirden süt çıkar mı?
Çıkmaz
Gelini kızdan yaparlar
Uçağı hızdan
Amerikalıyı İngilizden yaparlar
Amerikalıdan İngiliz çıkar mı?
Çıkar
Geriye ne kalır
Tatlı bir Amerikalı
Çok siyasi oldu bu şiir
Burada hemen bitmeli

Kınalı

Yağmur yağıyor kınalı kınalı
Sonbahar gelmiş de gitmiş olmalı

Nasıl çarçur olup gitti güzelim yaz
Pisi pisine
Piç oldu gitti canım Haziran
Hele kırallar kıralı Temmuz
Senin yüzünden namussuz
Yağmur yağıyor kınalı kınalı
Muzur bugünlerde gitmiş olmalı

Telgrafın Tellerini

Telgrafın tellerini arşınlamalı
Yâr üstüne yâr seveni kurşunlamalı
Tam beş defa
Kurşuna dizildi Mernuş
Ya kurşunu sıkan YÂR değildi
Ya kurşun kurşun değildi
Ya Mernuş Mernuş değildi

Nafile

Simsiyah
Bembeyaz
Bomboşum
İster siyah tebeşirle çiz
İster beyaz tebeşirle
Nafile

Kusura Bakma

Kusura bakma
İçinde bulunduğum an
Bir yarın geçmişte neyleyim
Gelecekte öteki yarın
Zaman dediğin hasba üç ayaklı
Birinin canı ötekinde saklı
Şu anın canı gelecekte
Geleceğin canı geçmişte saklı

12 Mayıs 1975

Güvercin Uçuverdi

Eyi bir yüz çatılarda gülerken
Bir güvercin havalandı içimden
Kar göğüslü bir güvercin.

1930, Lyon

Can Tükenir

Kimse bilmez can nerdedir
Can tükenir can tükenir
Saçımın telinden sızar
Gözümün ferinden uçar
Can tükenir can tükenir
Her koku zerresinde ziyan
Her kımıldanışında yaprak
Can tükenir can tükenir

Karanlığın Eti

Aldı Mernuş
Ben bir meyve ağacıyım
Sen benim kökümsün
Yaprağım değilsin
Dalım değil
Kolum kanadım değilsin
Bulutum değilsin
Rüzgârım değil
Böğrümü yaran balta
Derimi ısıtan güneş
Kabuklarımı
Dalıma konan kuş değilsin

Ben bir meyve ağacıyım
Sen benim derinlere salan kökümsün
Sen hep karanlıklardasın
Sen karanlıklarda yolunu bulanlardansın
Karanlıkta ışıl ışıl uzanacak ellerin
Ellerimi bulacak
On parmağında on sıcak damla
Avuçlarım sevinçten çıldıracak

Sen karanlıklarda güleceksin hep
Bir su bardağı kırılacak
Bir yıldız kayacak
Bin bir yerinden çatlayacak karanlığımız
Senin gülüşün karanlıkta
Şeftalinin çekirdeği
Çekirdeğin her yanında
Karanlığın eti
Kalın ılık muhkem ana
İçimizdeki karanlığa boşalan
Cömert gecelerden birinden
Sesleniyorum sana

Aldı Muzur:
Kökün olmak mı senin
Allah göstermesin!..
Bu kadar meyveye şeker
Bu kadar yaprağa şerbet
Bu kadar hengâmeye yeşil
Elim ayağıma dolaşır
Hem niçin ille de meyve ağacı canım?
Yaşlı yorgun hantal...
Filinta gibi fidanlar
Ne güne duruyor?
Kökün olmak mı senin?
Allah göstermesin!..

Ben başıboş bir kuşum
Zifiri karanlıkta yanılmış
Nasılsa dalına konmuşum
Konup konacağına pişman
Çekip gitmişim
Ne iyi etmişim
Ama ikide bir
Bir karanlıktır öteme berime bulaşır
Sen karanlık bir meyve ağacısın
Ben bir kuşum adım Muzur
Yanılıp konmuşum dalına
Görüp göreceğin rahmet budur

Aldı Mernuş:
Yolun açık olsun deli kuş!
Meyve ağacına olan olmuş
Bu dünyada her şey hesaplı
Ağaç boğazına kadar toprağa saplı
Uçmak şöyle dursun arkandan
Bir adım atmak haddine mi düşmüş
Bakakalsın arkandan meyve ağacı
Güle güle
Güzel kuş
Uçabildiğin kadar uç
Ama ister kuş ol ister kanat
Sen benim kökümsün
Yalansa

Aldı Muzur:
Keçiyi yardan uçuran
Bir tutam ottur
Gözümün önüne geliyor keçi
Cıvıl cıvıl gözlerinin içi
Ağzında ecel yeşili
Körpe ıslak
Ezilmiş yırtılmış, bir çift yaprak
Uçurumun dibinde incecik bir su
Pırıl pırıl duru mu duru
Hayretle açmış gözlerini düşünüyor su
Canlıyken ne kadar hafifti keçi
Şimdi ne kadar ağır

Aldı Mernuş:

Böylesine tadım benim
tuzum benim
Dal dayanmaz
Can dayanır

Tezgâh Başı

Tezgâh başında sıkı dur.
Ha tezgâh başı, ha sınır taşı
Sevdadır her işin başı
Geldi mi vur onikiden
İlham şimşeği çakanda
Yani,
Çalışma sevinci
Kapıyı çalanda
Yani
Yağmur yağanda
Arap kızı damdan bakanda
Seni, tezgâh başında
bulmalı + meslek
Yani + sevinç + yani işin
Yoksa yirmi tırnağım
Yakanda.

5 Şubat 1975

Saklambaç

Geminin yarısından çoğu
Suyun içinde gizli.
Ağacın kökleri toprağın içinde
Boyundan büyük!!!... Gizli!...
Geceler gündüzlerden uzun
Karanlık... Zifiri... Gizli!...
Sır tutan kişi namuslu
Namuslu kişi..... Gizli!...
Alan gizli... Veren gizli...

Desene saklambaç oynamaya gelmişiz
bu dünyaya!!!

Yaşamak

Kimi eskidiği için yaşar
Kimi yaşadıkça eskir
Ne tohumda keramet
Ne toprakta
Ne başakta
Marifet yaşamakta.

Akıp

Ne akıp giden su
Mavidir
Yeşildir
Derindir

Bu akıp giden su
Kimsenin değil herkesin
Senindir senin
Bırakıp giden su
Senin erimişin.

Bikalem

Sen bana boş ver, erik ağacı
Çiçeğini açmaya bak.

Lorca'ya 2

İçim eziliyor Lorca
    içim eziliyor
İçimde kıvırcık saçlı bir çocuk
    kurşuna diziliyor
Keçi can gayretinde Lorca
    Kasap malum
Elâlem ortasında ağlıyorum

İçim eziliyor Lorca içim
Beyaz beyaz kanıyorum
Kanım içime akıyor Lorca
            utanıyorum.

İçim eziliyor Lorca
İçim eziliyor
İçimde sana benzeyen bir çocuk
kurşuna diziliyor
Perçemlerinde kan
Avuçlarında bir tutam püren
Bir tutam yonca
Kişi ne denli kepaze
sevince
Bir kuş çırpınıyor Lorca
Ufacık tefecik perişan bir kuş
Kanadının biri kökünden kopmuş
Dalsız budaksız bir ağaç
Lorca
Kökleri damar damar
Canına ciğerine işlemiş bu kök
Dişinle tırnağınla
Sökebilirsen sök

Bu kök acı kök Lorca
Bu kök zehir zıkkım
Bağrında zoka
Böğründe zıpkın
Beyaz beyaz kanıyorum
Kanım içime akıyor Lorca
utanıyorum.

Gel Vur

Bak şu güneş nasıl geliyor.
Sen de öyle gel be!!!!

Bak şu ışık nasıl vuruyor
Sen de öyle vur be!!!!

12 Mayıs 1967

Eşek Cenneti

Biz ölünce toprak kardeş
Doğru eşek cennetine
Acele etmeyişimiz bundan ötürü
En akıllılarımız buyurdular ki
Cennetin en âlâsı yer yüzünde
Ama bizim en akıllılarımız
Yer yüzündeki eşek cennetinde.

Rakı Yeşili

Rakının yeşili
Zehir yeşili
incecik
masmavi
sipsivri dili.

Rakının yeşili
Zehir yeşili
Akrep gibi can evinden öyle soktu ki beni

Azrail... kapıda... şaşırmış duruyor
Azrailin bile ödü kopuyor.

22 Kasım 1973

Neyleyip nidelim;
Kalkın köylere gidelim
Canımızı bölüşelim.

Köylü yollara düşmeden
Utanç, duvarın aşmadan
Kondulara bulaşmadan
İrezil, irüsvay olmadan.
Haydin köylere gidelim
Canımızı bölüşelim.

Güvercinler güvermeden.
Mor koyunlar melemeden.
Çil keklikler çilemeden.
Ak turnalar ürkütmeden
Ak kuzu körpe memeden
Soğumadan yetişelim.

29 Şubat 1969
Pazartesi

Yazmak

Yazmak neyi?
Yazmak kime?
Yazmak niçin?
Yaşamak, nefes almak kadar bedava,
Yazmak.

Parsa toplamayı düşünmeden
Yazabilmek.

Kaşınırcasına,
Terlercesine
Burnundaki sineği kovarcasına
Yazmak.

Aslında herkes yazmalı
Okumaya gelince
Sen yazdıklarını bir daha okuyor musun sanki
kereste!...

16 Haziran 1968
Pazartesi

Jet Yetmiş

Bir nakış uçuyor-bir nakış almış başını gidiyor
Bir nakış
Yer yüzünden
Kopmuş gidiyor
Bir nakış-bir yazma bir kilim bir bakır tepsi
Mis gibi insan kokuyor hepsi
Bir nakış
Bir öpücük uçmuş gidiyor
Bir merhaba uçmuş gidiyor
Bir müjde uçmuş gidiyor.

Bir vay canına uçmuş işte
Bir heyheydir havalanmış
Bir nakış yıldızların arasında
Bir nakış insan elinden çıkmış
Uçmuş gidiyor
Bir nakış mis gibi insan kokuyor

Jet-çizgisi 300 yıl sonra
allı jet Köroğlunun
pullu jet Karacaoğlanın
72 yollu jet Jeti
72 dilli jet Merhaba!

Arkadaşın Var mı Ondan Haber Ver
Ondan Ötesi Kaç Para Eder

Sen yoktun ama arkadaşlık vardı
73 yılının Temmuzunda Paris ol kadardı
Arkadaşlığımız kadar
Uzaktan uzağa iğde ağacı
Altın tozlu gümüş yüzlü
Usul usul yetim yetim kokardı
Sen yoktun ama arkadaşlık vardı
Bir mavi dumandır tüter
Bir garip serçedir öter
Bir kulak ikide bir çınlardı
Her şeyin yanında içinde
Her şeyin üstünde canında ciğerinde
Bir şey var özlü tatlı ılık
Adına kurban olduğum arkadaşlık
Sen yoktun ama arkadaşlık vardı
Çok şükür
Ol kimse ki arkadaşı yoktur
Yüzüne tükür
Hayır dur tükürme ayıptır
Ona bir arkadaş bul

Sen yoktun ama arkadaşlık vardı
Ve 73 Temmuzunda benim ömrüm bu arkadaşlık
[kadardı
73'te girdim altmış yaşına
Benim bir arkadaşım var çok şükür
Darısı senin başına

Kızgın demiri suya daldıranda
Bir acaip ıslık
Bir sinsi duman
Bir fıçı çiıigene morunu
Temmuz beyazına boşaltanda
Bir acaip ıslık
Bir sinsi duman
Ak kâğıt üstünde morun sevinci
Morun saltanatı morun kılıncı
Gel de göbek atma yosma turuncu
Şu renkler içinde morum birinci
Kırmızıyla mavi halvet oluyor
Dol karabakır dol.

Bir İki

Bir ayağın toprakta olsun
Bir ayağın suda
Bir ayağın cehennemin dibinde
Öteki şuracıkta
Gözbebeklerinin dibinde
Bir ayağın toprakta olsun
Öteki suda
Kırkayaksan yirmi tanesi uykularda
Bir ayağın suda
Öteki toprakta
Toprağın bol olsun
Suyun bol
    Dol karabakır dol
    Dol karabakır dol

13 Mayıs 1974

Dostluğumuz

Dostluğumuz güzel bir kuştu
Alkanat morkanat belalı bir kuş
Alkanat morkanat pahalı bir kuş
Otuz yıl nuh demiş kafeste durmuş
Kadrini bilmemişiz uçmuş
Uçar ayak olmayacak yerlere sıçmış
Oluyor böyle şeyler oluyor
Canıma değdikçe canım acıyor
Elime değdikçe elim yanıyor
Çok uzaklarda bir yer yanıyor
Çok uzaklarda bir yer kanıyor
Ya olduğun gibi görün diyor
Ya göründüğün gibi ol
Dol karabakır
Dol karabakır
Dol karabakır

Olur mu böyle olur mu?
Olur
Yersiz bir çalım bir azamet
Siktirici bir çalım
Şaşı bir kibir
Bir afra bir tafra
Ciğeri beş para etmez yersiz bir gurur
Olur böyle şeyler olur
Gururun bu kadarı ebegümecinde de bulunur
Dostluk dediğin güzel bir kitap
Hava gibi
Su gibi
Ekmek gibi
Vazgeçilmez bir tad
Sonuna kadar dayanmak şart
Dostluk dediğin eşsiz bir kitap
Sevmediğin sayfaları varsa
Atla
Sayfayı kökünden yırtmak şart mı
Dostluk dediğin kiralık at mı
Dostluk dediğin taksi mi
Dilediğin zaman açan mı
Dostluk dediğin çok nazlı bir kuş
Kapıp da kaçan mı
Gözünün bebeği gibi korumak marifet
Dostluk dediğin nadir bir kuş
Huyuna suyuna dikkat
Bir kez kuyruğu titretti mi
Diriltene mükâfat

Oluyor böyle şeyler oluyor
Her ahbaba dost denmiyor
Gitti mi bir kez gelmiyor
Dostluk dediğin nazlı bir kuş
Her kuşun eti yenmiyor
Dol kara
Dol bakır
Dol

Dostluk dediğin filfilli fistan
Her Allahın günü giyince insan
İster istemez aşınıyor-eskiyor-inceliyor
Eskidikçe tadına doyulmuyor
Nazdan nazik oluyor

Çiniden bilezik-
Bizler kadrini bilmedik
Hıyarca davrandın mı tuz buz-
Paramparça dostluğumuz

6 Kasım 1974

Venedik
Küçük Kuş

Geç Venedik şehri geç
Nerden istersen
Ben yoğum
Yağmurun ıslatmıyor ki beni
Güneşin ısıta
Ne ekmeğine acıktım
Ne tuzuna
Yan baktımsa önüme aksın gözlerim
Kızına kısrağına
Geç Venedik şehri geç
Nerden istersen
Sayım suyum yok
İster çatlamış nar kabukları içinde
İster güngörmüş maviler içinde
İster kara kara tekneler
İster minicik köprülerden atla
Olanlar olmuş Mernuşa
Birisi ot tıkmış
Yüreğinin çanına
Sihirli aynanın
Sırları dökülmüş
Nerdesin hey sabah sabah
Yüreğimin ucuna konan küçük kuş
Nerdesin hey nerdesin
Durup dururken
Yüreğimin ucuna konan
Küçük kuş.

28 Ocak 1961

Canım İstanbul

Canım İstanbul'um nazlı.
Bir yanı lodos
Bir yanı poyrazlı
Deniz elli
Deniz ayaklı
Deniz parmaklı
Taşları altın demişler
Gelip demir atmışlar
Atanlar haklı

Her taşı altınmış
Altın ne kelime
Her taşı deniz.
Her taşı kız.
Her taşı dişi
Her taşı kan
Geçmişi kınalı.

16 Mayıs 1968
Perşembe

Şart

Bu karpuz
Çok kırmızı
Bölüşmek şart.

Bu boğaz
Bu lüfer akını
Bu lüfer ışıkları
Bu sandallar
Bu insanlar, bu kımıldanış
Bu kadarı çok
Bölüşmek şart.

Bölüşmek, bölüşebilmek
Bile bile
Bedavayı
    Alın terimizi
    Gözlerimizi
    Dizlerimizi
Canımızı, ciğerimizi
Bölüşmek şart.

Bu dünya çok güzel
Bölüşmek şart
Bu dünya çok büyük
Bölüşmek şart
Bu gece çok uzun, çok dertli
Bölüşmek şart.
Bu dudak çok iri
Bölüşmek şart.

Bir sinede bir çift meme
Bölüşmek şart.
Bir koltukta iki karpuz
Bölüşmek şart.
Bir taşta iki kuş
Bölüşmek şart.

Hepimize yetmiyor mu şu mavi
Bölüşmek şart.
Ya öteki renkler?
Öteki renkler aslan ağzında.
Yeşil kimin yeşili?
Canım yeşil, rezil ettiler seni, rezil
Ya toprak rengi?
İstersen bölüşme!...

9 Aralık 1967

İri Şeftali

Uy o senin tohumunu bulanın
Uy o sana kul kurban olanın
Uy o seni öpe öpe ekenin
Uy o seni can evine dikenin
Uy o seni kurttan kuştan koruyan eller
Uy o senin huyuna suyuna titreyen eller
Uy o senin çiçeğini, çağlanı, çeşidini
Uy o senin cânım kalın etini okşayan eller
Uy seni bebe gibi büyüten
Uy seni evlat gibi devşiren
Uy seni öpe öpe sandıklayan
Uy seni mavi boncuklu, maşallahlı kamyonlara
[yükleyen
Uy seni topraktan dudağa kavuşturan eller
Uy o eller
O güzel eller
Gün görmüş iri eller
Uy benim yurdumu ayakta tutan
Uy benim kirimi pasımı yuyan
Uy o burcu burcu toprak tüten
Nasırlı, emektar, alçakgönüllü,
köylü elleri.
Senden aldığımız kadarını
Sana verebileceğimiz günler gelmeyecek mi?

15 Ağustos 1968

Ağaç Dili

Sabah oldu.
Ağaç
Her günkü yerine
oturdu,
bekliyor.
Ne güzel biliyor
Beklemesini ağaç
Ne kadar telaşsız
Ne kadar emin.

Rüzgâr giriyor koluna
Serçe konuyor dalına
Doymadan alına moruna
Balta saplanıyor beline...
Baltanın sapı da ağaç...
Gülüyor mu?.. Ağlıyor belki...
Neyleyip etmeli
Ağaçça dilini
Sökmeli!...

3 Şubat 1975

Elmanın Kabuğu

Amma da çok şeyler istiyorsun birader
Elmadan sadece kabuğunu iste.
Verirse ne mutlu
Öp de başına koy.
Soyunmuş elma çırılçıplak
cascavlak
Tirir tirir titrer, üşür
Utanır, küser.
Gül yanaksız elma kaç parider.

Armudun iyisini ayılar
Elmanın soyulmuşunu
Kibarlar yer.

12 Nisan 1975

Ne Sulu Ne Susuz

Rahmi toruna

Nice bağlar bozuldu
Kaç bin salkım ezildi
Birkaç yürek kanadı
Birkaç nabız çizildi
Senin için
Namussuz
Ne sulu ne susuz

Sen benim canımı mesken mi tuttun?
Canımın cücüğünü yaktın kuruttun
Yıktın mümkünümü çarelerimi

Ulan rakı ulan namussuz
Ne sulu ne susuz

Durup dururken kanıyorum
Kendi nefesimden utanıyorum
Bir kibrit çaksalar yanıyorum

Ulan rakı ulan namussuz
Ne sulu ne susuz

Rivayet olunur kim; bundan 50 yıl önce Çorum'da arslan yapılı, fukara babası, bir delikanlı varmış, oldum olası rakıyı susuz içermiş. 24 saatin yirmisini içmeden edemezmiş. Bir de sevgilisi varmış, güzelliği yedi düvele nam salmış. Güzel bakmış ki, rakı katmış önüne sevgilisini sürüp gider. İçkiyi böylesine içen daha kaç yıl kocalık eder? Danışmadığı yaşlı kalmamış. En sonunda doksanına kadar içen iri kıyım kocamış çınarlardan biri buyurmuş:

"Kasaptan beş dakika önce kesilmiş koçun ciğerini alacaksın. Rakı sofrasını kuranda yalvaracaksın. Yiğidim rakını yarı yarıya su koyup içeceksin, sözümü dinlemezsen genç yaşta göçüp gideceksin", deyip, taze ciğerlerden bir parçasını susuz rakı bardağına attı. Susuz rakıyı emen elma boyundaki ciğer, birden ceviz kadar ufaldı, buruştu, küstü. Sonra hiç vakit geçirmeden yarı yarıya su koyduğu rakı bardağına aynı boyda bir ciğer parçası attı. Sulu rakıdaki ciğer küçülmeden, küsmeden, buruşmadan olduğu gibi kalakaldı.

Rivayet olunur kim; o gün bugün fukara babası pehlivan ağzına susuz rakı koymadı ve sevgilisinin dizinin dibinden ayrılmadı.

Ama sen yine kulak asma
Öylesine kalleştir bu yosma
Ulan rakı, ulan namussuz
Ne sulu ne susuz.

Rivayet olunur kim, ana südüne doyamayan kimi bebeler duvarın kirecini yalarlarmış, nar tomurcuğu dudaklar üstünde badana beyazı kalsiyumun ta kendisiymiş. Kireci yalamayan bebeler kalsiyum kıtlığından kemik veremi olurlarmış. Susayan bebeler bir damla nem için cam yalar, testi yalar, olmayacak şeyleri emermiş. Bizim rakıya yönelişimizle, beş aylık sabinin kireç yalaması aynı şey mi?

Rivayet olunur kim; bir gün ömründe ağzına bir damla icki değdirmemiş çobana efendisi ağzına kadar dolu bir bardak sade rakı vermiş, bir yudumda devir mesini şart koşmuş. Ağzı, burnu, nefes borusu ateş alev yanan zavallı çoban, boş bardağı yerine korken:

"Ağam bu zıkkımı devlet zoruyla mı içersiniz?" diyu sormuş.

Evet yirmi yıldır, her zaman sorar dururum kendi kendime. Nasıl başladım bu zıkkıma? İlk kadehler yüzde yüz "dostlar alışverişte görsün", ilk kadehler yüzde yüz gösteriş, fiyaka, çalım. Daha sonraları bir tek dayanak: sevişmenin uzaması, kadın. Ama yekûn hanesinde ağır basan kahrolası fiyaka, kahrolası çalım

Canına yandığımın işi! Bir çocukluk suçunu canımızla ödeyelim.

Ulan rakı ulan namussuz
Ne sulu ne susuz

Başlangıçta ben süvariydim, sen küheylan Sonunda
sen süvari oldun ben küheylan.

Dilediğin yere sürdün beni
Tam bel kemiğimden kırdın beni
Ulan rakı ulan namussuz
Ne sulu ne susuz.

Sen benim canımı mesken mi tuttun?
Canımın cücüğünü yaktın kuruttun
Yıktın mümkünümü, çarelerimi
Yâr gelse saramaz yârelerimi

Kimimiz sevmek için içiyoruz, kimimiz sevilmek için
Kimimiz susmak için içiyoruz, kimimiz konuşmak için
Kimimiz ağlamak için içiyoruz, kimimiz gülmek için
Kimimiz yavaş yavaş yaşamak için içiyoruz, kimimiz
Yavaş yavaş ölmek için.

20 Mayıs 1975

Kimi

Kimi güneşle düşünür
Van Gok olur.
Kimi yağmurla düşünür
Şopen olur.
Kimi iki kere ikiyle...
Aynştayn olur...
Kimi de sadece insanlarla düşünür
Ama sadece insanlarla.
İşte o eşşoğlueşşek
Adam olur, adam.

26 Temmuz 1970

Duranla Durmayan

Ben duruyordum
Rüzgâr esiyordu
Ben duruyordum
Yağmur yağıyordu.
Ben duruyordum
Kuşlar uçuyordu
Ben duruyordum
Benden başka her şey
Kımıl
Kımıl
Kımıldanıyordu.

Ben duruyordum
Yüreğim atıyordu
Ben duruyordum
Güneş batıyordu
Ben duruyordum
Karınca durmuyordu.
Ben duruyordum
Saat tam onikiyi vuruyordu.
sonra
Ben estirdim
Hem de nasıl
Allah Allah
Görenlere maşallah
Bir estirdim ki
Neuzubillah.
Ben yürüyordum
Her şey duruyordu.
Ben koşuyordum
Her şey put misali.

Ben uçuyordum
Kuşlar yuvalarında nakış...
Ben tepeden tırnağa hareket
Çevre tepeden tırnağa sus pus.
Böyle kurulmuş bu pazar
Birimiz koşacak birimiz duracak
Bunda şaşılacak ne var?

25 Mayıs 1974
Cumartesi

Eninde sonunda
Bütün meseleler
Memenin ucunda
Meme deyip geçme
Kişiyi çıldırtır
Meme dediğin
bir meyve, bir muz
Meme dediğin
bir avuç su
bir avuç süt
bir avuç bulut
bir avuç kum.

Ah!... Sen...

Sen yok musun sen...?..
Vişnenin vişneliğini
Kaysının kaysılığını
Üzümün üzümlüğünü bildiği kadar
kendini bilsen...

28 Mayıs 1972
Pazar

Boğaz Köprüsü

İstanbul'u bir Fatih zeptetti.
fetetti.
aldı.

Bir de boğaz köprüsü.
İşini becerdi doğrusu
İki yakamızı bir araya getirdi
Bazılarını sevindirdi, kimini üzdü
Ama asma köprü hakkıyla
Boğazı düzdü
Boğazın boğazına sarıldı
ırzına geçti
iyyetti!

2 Şubat 1974

Masmavi bir kurutma kâğıdıdır gökler
Onu boylu boyunca toprağımıza sermişler
Ağaçların gölgesini, gözlerimizin ferini
Serin masallarımızın çoban çeşmelerini içip
[kurutmuştur

Evimiz kiremitlerinden tutun da harcına kadar
Son damla serinliğini ona veren
Kakırdamış bir ceviz kabuğudur.
Bir kocakarının elleri kadar kurudur.
Bir kocakarının kurumuş ömrü gibi
Boşlukta sallanır durur.

Merhaba

Arzuladıkça kulunum arzuladıkça kölen
Merhaba
Gönlünce sevip sevilen
Merhaba reyis
Eğer sen varsan
Merhaba yahu
Bizim gibi insansan
Merhaba bin merhaba
Binbir öpücük sana
Binbir gelincik daha
Merhaba özlediği kadar özlenen
İnsan insana tapar mı durup dururken

Merhaba reyis eğer sen varsan
Merhaba yahu farkındaysan
Özlediğince özlenmek ne kelime
Sen susuzluktan çatlıyorsun mesela
Çeşmenin umurunda mı
Sen açlıktan geberiyorsun söz temsili
Çavdar ekmeğinin umurunda mı?
Senin canın kiraz çekmiş Şubatın ortasında
Kiraz ağacı ne haltetsin
Merhaba yahu gönlünce sevip sevilen
İnsan insana tapar mı durup dururken

15 Ekim 1968

Toprak Adın Zikredelim Evvela

Karanlıktır benim adım
Kahrolanlar bilir tadım
Yarısı beyaz günün, yarısı kara
Yarısı gökte ağacın, yarısı toprakta
Karanlıktır benim adım
Akla karanın çekirdeği
Akla karanın tam ortasında
Dimdik duran
Buğdayı onikiden, gelinciği gözünden
Karanfili kaşından vuran
Toprak adın zikredelim evvela
Vacip oldur cümle işte her kula.

Rahmi Toruna

Buna torun derler torun
Rafael'den dudak
Renoir'dan burun
Evlat kemik
Torun ilik.

18 Haziran 1968

Geliyoruz

Eğriliyor, doğruluyoruz.
Eziliyor, büzülüyoruz.
Buğday misali övülüyoruz
Hamur misali yoğruluyoruz...
Günlerimizi birbirine ekleyip
Sana doğru geliyoruz.

13 Şubat 1975

Ağaca Bak

Tohuma bak tohuma
Nasıl
Dokuz
Doğuruyor toprakta
Nasıl bunalıyor, ıkınıp sıkınıyor
Nasıl soluyor, terim terim terliyor
Tohuma bak tohuma
dokuz
doğuruyor.

Fidana bak fidana
Nasıl geliyor sana
Nasıl yakın insana
Neden geliyor sana
Niçin geliyor sana
Fidana bak fidana... Hişştt...
Tomurcukları kabarıyor.

Ağaca bak ağaca
Bir dalında bulut
Ötekinde uçurtma
Birinde karatavuk yuvası
Ağaca bak ağaca
Salıncak kurulası

Elmaya bak elmaya
Bu ne ağaç, ne tohum
Gücüne kuvvetine
Kurban olduğum.

25 Şubat 1975

Şahdamar

Ağrı başım ağrı
Ağrılarını sevsinler
Çatla yüreğim çatla
Çatlama nedir
Duysunlar
Sızla yürek sızla
Hüzne değinsinler.
Kana, şahdamar kana
Betini, bereketini bellesinler
Ellerini sürüp
Alınlarına götürsünler
Kana şahdamar, tüken
Tükenişini sevsinler
Kana şahdamar, kana
tüken.

31 Ağustos 1975

Eyfel Destanı

Nedime ve Süreyya Aşkın
Reislere

Cebimizde beş on para harçlık
Başımızda kuştüyü yastık
Bir yanımız badem
Bir yanımız fıstık.
Ama... nerede arkadaşlar
Nerde arkadaşlık
deyu
Paris şehri şirininde
Sızlanıo dururken
Bir bulut havalandı Küçükyalı'dan.
Bir kuş havalandı arkasından.
Gelip konudu yüreğimin başına
Tepeden tırnağa sevgi
Tepeden tırnağa selam
Hani şu çerden çöpten
Hani şu gökyüzü kadar büyük
Gökyüzü kadar aydınlık
Gökyüzü kadar bedava olan.
Bir kuş havalandı Küçükyalı'dan.
Mis gibi arkadaşlık
Ve iyilik kokuyordu...
Sıcaktı
Dokunsan ağlayacaktı.

Bir kuş havalandı Küçükyalı'dan
Mis gibi mimoza
Marmara, meltem
Azcık anason
Azcık çiroz
Azcık ızgara köfte.
Haa... bir yerinde Eren uyuyordu.
Bir yerinde Zeynep büyüyordu.
Çok uzaktan "mor kuşaklı bir taka" geçiyordu.
"Altın tasta gül kuruttum" türküsü
Çayda şeker gibi eriyordu.

Bir kuş havalandı Küçükyalı'dan.
Geldi kondu Eyfel Kulesinin tepesine.
Azcık çakırkeyifti kuş...
Azcık sallanıyordu.
"Atma" dedi hemen
Sabri Reis* "Atma böyle...
Sallanan kuş değil, kule...
Kaç tane cin içtin, söyle..."
Ama şu Eyfel Kulesinin aklı olsa
Galata Kulesine varırdı...
Bir sürü çocukları olurdu.

Paris
15 Eylül 1959

Sabri Savcı, Bahri Savcı'nın ağabeyi. Gerek Bedri Rahmi'yle, gerekse Rüknettin Resuloğlu ve Sabahattin Eyuboğlu'yla çok yakın bir dost. MHE.

Şaşkın Reisten
Aşkın Reise

Süreyya Aşkın'a

Doruğundan uçak geçmiş
Dağlar gibi inilerim.

Bedros reis selam eder uçaktan
Bir baş dönmesidir indi kızaktan
Sıla türküleri tüter yürekten
Beri gel hey gümüş güvercin, beri gel.

Üzüm Yeşili

Gel benim üzüm yeşilim
Yandaki zeytine gidelim
Gel benim üzüm yeşilim
Çam ağacına gidelim
Zeytinin rüzgârı tir tir
Çam ağacınınki pır pır
Benimki oldum olası delidir
Gel benim üzüm yeşilim
Nar ağacına gidelim
Gel benim üzüm yeşilim
Trabzon üzümüne gidelim
Gel benim üzüm yeşilim
Yeşillerin gönüllüsü
Yeşillerin durucusu
Haydi bakkala gidelim
Bir kilo üzüm alalım
Torba kâğıdına girmeden
Yürü çeşmeyi boylayalım
Yıkansın üzüm yeşilim
Sonra salkım almalı
Çarşının içine dalmalı
"Var mı?" "Var mı?" diye sormalı.
Üzümün böyle derlisi
Yeşilin böyle toplusu.

Gel benim üzüm yeşilim
Haydi, maviye gidelim
Biz değmesek
Mavi küser
Mavi bizsiz ne halteder
Gel benim üzüm yeşilim
Yeşillerin en nazlısı
Sen üzümün yeşilisin
Üzüm olman şart değil
Birçok dallara konarsın
Hatır sualler sorarsın
Gel benim üzüm yeşilim
Seninle Bedros'a gidelim.

31 Ağustos 1975

Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun Fransızca, İngilizce ve Almancaya Çevrilmiş Şiirleri

"Une Requête"

Si je me créais moi-même.

Si je mêlais moi–même dans ma propre glaise
Si je me créais moi–même!
Tout d'abord comme un gant, mettant à l'envers mon
dedans
Je ferais le triage de mes péchés..
Attrapant mes maux par leur taille,
Tenant mes soupçons par leurs mains
Je les jetterais dans la mer.
Devenant cheval, je pisserais sur l'asphalte de l'être
humain,
J'hénirais là où je verrais ma bien aimée
Et je flanquerais de bons ruades à ceux que je
n'aimerais pas.
Si je me créais moi–même:
Je me crérais selon mes goûts.
J'éffacerais les siecles du calendrier
Je balairais les années,
Je delivrerais lês jours.
Si je me créais moi–même;
Je suspenderais les nuages de leurs course
Avec eux, dans le plus bel endroit de mon dedans
Je ferais construire un temple tout blanc.
Je ne rirais, ni comme un fau
Ni, je pleurerais comme les cyprés

Et, un beau jour
Au seuil de ta porte
Eparpillant mon sang comme des grains de grenade
Et avec ma propre main, comme un oeillet
Ceuillant ma vie,
Je la suspenderais aux barreaux de la fenêtre.

Je pleurerais sans marchander
Sans attendre rien,
Ni un coin frais dan ton enfer
Ni une mélodie suprême dans ton paradis.

(Traduite par Fikret Elpe)

"A mon fils Mehmet je présente nos fruits"

Voici nos poires toutes nues
Les parties intimes dénudées de feuilles
S'offrant à nous sans coquetterie
Ainsi que le rire d'un enfant de trois mois
Ainsi que la pluis tombant sans effort
Elles nous donnent tout ce qu'elles possèdent
Mon gaillard ne prends pas a la légére la volupté des fruits
La volupté et la clareté
Se fondent allégrement
Dans le paradis des fruits seulemént
Prête donc l'oreille au fruit qui se sépare de sa tige
Dans son intérieur le bruit de la terre
Se fait entendre encore
Ainsi que les frîches fontaines
Qui coulent dans son sein
Mords donc ces fruits un à un cher enfant
C'est en mordant ces fruits que le fils de l'homme
Entrera dans le paradis le plus beau
Je présente nos fruits a mon fils Mehmet
Et j'implore du Tout Puissant
Que tout le long de sa vie
Des arbres fruitiers se tangent
Non encore rassasié d'un plaisir
Qu'un autre s'enflamme sur les branches
Que la vapeur des grappes remplisse tes rêves
Que ton crime consiste
A lapider les amandiers verts
Que ta blessure vienne d'épines de groseillers
Et la mort des mûres venineuses.

(Traduite par Fikret Elpe'

"Les oiseaux de Babylone"

Voici les oiseaux de Babylone qui passent au loin
Les plumes hérissées
Les ailes ensanglantées
Voici les oiseaux de Babylone qui passent au loin
Sur les tuiles grillées
Pleuvent des cadavres verts
La mort a orné le chauve de cheveux dorés
Et l'aveugle jouit des yeux de gazelle
Les jeunes gens nos freres semblables a la brise
pourrissent
Ils ne sont pourtant ni aveugles ni chauves
O mon Dieu pourquoi ce coeur ne s'écartelerait-il
pas en tranches
Ma chair en lambeaux
Où es-tu maudite imagination
Où es-tu donc ma charité
Sur le haut de la montagne J'ai un bouquet de roses
Et enfin de compte la mort est pour nous tous
Mais cette fin qui arrive n'est vraiment pas la mienne

Cette fosse ouverte
Cette planche montée
N'est pas faite pour ma taille
Nom de diable
Chacun a un caractère différent
Pourquoi n'aurait-il pas une mort a lui propre.

(Traduite par Fikret Elpe)

Nous avons raté le temps la pitié était d'urgence
De nos pleurs nous avons simplement arrosé
Les fauteuils des cinémas, les coussins des nuits de noces
La pitié était d'urgence, mais elle ne nous a pas [pénétré
Aurait–il crevé ce coeur de tourment, nous l'avons épargnée

Il fallait que la pitié nous prit pleinement
Il fallait que la pitié nous prit à coeur brulant
Pour ceux qui rendaient leur vie de leurs pores
Pour ceux qui tarnspiraient à flots le lait blanc de leur mére

Pitié pour ceux qui furent enterrées vivants
Pitié pour les héros
Pitié pour l'enfance en fendant ce coeur largement

Pitié, pitié, pitié.

A la pitié cependant le dégout nous préférâmes
Infecte est la charité, nous a-t-on dit, nous
[l'admetâmes
Fablesse ne proviéndra nous a-t-on dit, nous le
convînmes
Tandis que le miel de la charité ne nous fut point donné
Pour remplir simplement notre poche et pour en lécher
de fête en fête
Et le perfide écran de notre imagination, installé dans
notre tête
Pour ranimer simplement notre image
Peu m'importe leur humeur leurs traits et leur taille
Des milliers d'âmes agonisent derrière ces montagnes
Percées trouées et mises en loques
Des milliers J'âmes périssent derrière ces montagnes

Chacun comme toi et moi, créature de Dieu
Reflétent le même ciel dans la pupille des yeux
Et le même grain de blé dans le gosier
Ils n'étaient pas tout a fait des étrangers pour toi

L'un a façonné le boutons de la ta veste
L'autre la doublure de ta semelle
Et un autre a filé la rose de ta cravate
Et la culotte que tu porte sur ton derrière
Ceux la dont les tetes morcelées, dispersées
Ceux la dont les pleurs coulaient envenimées

Sur le haut de la montagne j'ai un bouquet de roses
Et enfin den compte il y a deux sortes de fin
La mort
Telle une bougie brulant lentement vers sa fin
La mort
Sans temps et sans délai venant d'un être humain
Et bravant notre sort
La mort ordre de Dieu n'est qu'un ordre sacré
Mais la mort donnée par une créature
Est bien lourde a supporter.

(Traduite par Fikret Elpe)

"Brises-toi ô mon coeur, Brises-toi"

On a coupé la pomme en deux
Elle était rongée par les vers
On a morcelé l'arbre et l'on s'est pris à l'insecte

Si le decret est au roi les montagnes sont â nous a-t-
[on dit
Et le sein des montagnes fut percé
Feuille par feuille le secret des saisons fut divulgué
Et du fond des sept couches des montagnes des
nouvelles furent apportées

O graine
O terre ma félicité
O fils tout a été révélé
Les aventures du blé sont connues
Le secret des étoiles nous a été parvenu
L'eau même a trahi son mystére
L'abeille laissa suinter son miel devant nos yeux
La giroflée laissa filtrer sa flamme
La destinée de l'hirondelle est écrite devant ta fenêtre

Toi seul ô mon fils tu te caches
Tu pleures solitaire
Tu meurs solitaire
Et pourtant tu crèves d'envie et d'appétit
Engouffré dans l'abîme tu gardes le silence

Brises-toi mon coeur, brises-toi
L'heure a déjâ sonné
Q'as-tu pris de ce monde
Brises-toi mon coeur et vois
Peut-être
Autant que les fleurs des griottes, blanches et tiédes
Peut-être autant que les serpents pourris et infectes
Peu-être aussi delicieux que le vin conservé des années
dans la cave
Un amour en jaillira qui sera ta destinée
Brises-toi ô mon coeur brises-toi
Sachons pleurer ensemble
Sachons nous consoler
Brises-toi ô mon coeur birises-toi
Pénétrer dans l'âme d'un homme
Vaut bien l'univers

(Traduite par Fikret Elpe)

Un Bouquet Paré de Chanson

Cerise sous la pélure de cerise
Grenade dans grenade
Mon pays
De long en large comble mes entrailles
Il me pénétre
Dans mon âme dans mon corps
Tout entier

La pomme ne tombe pas loin de sa branche
Je m'en vais par –ci par– là, en vain
L'image de mon pays me poursuit pat tout
Par mille endroits je suis attaché à lui
Le reste je m'en foux

Pour être du pays je le suis
Maille par maille, fibre par fibre
Mais oui je suis du pays
Comme une tranche de fromage de Tirabizon
Comme une poignée de Tiftik
Comme un pincet de seigle
Comme un morceau de toile de Chilé
Pour être du pays je suis du pays
Maille par maille fibre par fibre
Du pièd à la tête
Je suis peintre
Mes couleurs arrivent de ses monts de ses vallées
Qu'on ose blâmer ces monts ces vallées!

Je suis poête
Pour être poête
Je donne ma vie pour la vraie et pure poêsie
Je suis amoureux des vers où l'homme respire
Qu'elles pénétrent comme un couteau jusqu'à l'os ça
suffit
Qu'elles soient estropiées malfichues, je le aime
Je suis poête
Si la vraie poêsie arrivait dans la nuit noire
Je la connaitrait du bruit de ses pas
Si jamais j'entends une chanson populaire
J'ai trouvé la vraie poêsie dans les chansons populaires
Les chansons m'on lavé et purifié la langue
Je pleure avec elles je ris avec elles
Hourra! Hourra!
Que les chansons dansent en rond autour de moi
Dieu je suis avec elle toutes!
Intime autant qu'elles
Comme on donne à boire
Sans m'avoir chanté si tu pars
Je serais bien malheureux

Ah! ces chansons
Nos chansons
Intimes comme le lait maternel
Pures comme le lait maternel
Elles chantent les monts, les plateaux
Notre compagne, nos paysans notre pays
Ah! ces chansons ces chansons populaires
Le sel le piment de notre langage

Demade leur ce qui se passe dans notre pays
Cherche le Jemen pas dans les livres mais dan les chansons
Ceux qui meurent, ceux qui restent
Ceux qui meurent et ne reviennent pas
Les chansons me l'on esseigne

Ah! ces chansons ces chansons populaires
Où l'homme et la terre enbaument
Sans tricherie sans usure tout nu
Où la femme est femelle oû l'homme est mâle
Les sourcils sont des vrais sourcils
Les yeux ne sont pas faux les blessures sont véritables
Le couteau est le vrai couteau

Ah! ces chansons ces chonsons populaires
Comme des fleurs qui s'épanouissent dans des puits sombres
Le parfum de quelques unes vous fait pâmer
Quelques autres sont amères du poison.

Ah! ces chansons ces chansons populaires
Elles craquenet du dedans comme un pastèque mur
Le sang coule d'un bout ce n'est pas de l'encre
Voici la parole voilâ le forme.

Le long peuplier se tord et se retord
La douleur lui a pénétré j'usqu'à la moêlle
Plus de guérison pour le peuplier
Cette chanson a mal au coeur.

Ah! ces chansons ces chansons populaires
Qui les a composées qui les a écrites? mystère!
Elles ne sont pas signées mais elles portent un ceur
S' aimant comme dans un paradis
Luttant comme dans l'enfer
Riyant comme des enfants
Gémissant comme des grottes
Comment peut oublier
Celui qui ecoute une fois la chansons de Kâzım.

(Traduite par Fikret Elpe)

"On Cherche Un Témoin"

J'ai Vécu!
Les pruniers sont mes témoins
Les étoiles sont mes témoins.
J'ai Vécu!
Avec la paume de mes mains autant que j'ai pu
Les montagnes, les femmes et les fruits
J'ai Vécu!
Le lait qui monte aux branches du figuier
L'halène qui vient du champ de trèfle
Le sang qui goutte dela crête du coq
Les chemins les chansons aimées sont, mes témoins.

(Traduite par Fikret Elpe)

"Qu'elle se réjouisse"

Nous avons prit notre part de la tristesse
Notre heure est venue qu'elle se réjouisse
Tandis qu'elle avait si bien commencé cette histoire
Sur notre tête un ciel délicieuse
Sous nos pieds une terre pleine de goûts
La résistence dans nos jambes
La lumiere dans nos yeux
Nous êtions doués pleinement
Nous, ces crèatures cheries

Elle nous donne une vie
Elle nous en prend mille
Nous nous en allons le regard en arriere
Qu'elle se réjouisse
Ouvrez les portes ouvrez-les
Allez annoncer la nouvelle aux anges
Qu'ils n'agonisent point en vain
Sûrement un bouquet d'herbe fleurira sur notre tombe
Car nos morts savent allonger leurs pieds selon leur cerceuil.

(Traduite par Fikret Elpe)

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU

Bedri Rahmi Eyuboğlu (1913-1975) is a professor of painting at istanbul's Academy of Fine arts and a painter of international fame. He has had one-man shows in many large cities of Europe and the United States. In addition to scores of essaye and several books on art, painting and travel, Eyuboğlu has published the following books of poems: "Yaradana Mektuplar" (Letters to the Creator, 1941), "Karadut" (Black Mulberries, 1948), "Tuz" (Salt, 1952), "Üçü Birden" (The Three Together, 1953, combining his three previous books), and "Dördü Birden" (The Four Together, 1956, combining all the previous volumes plus new poems).

"The Saga of Istanbul"

Say Istanbul and a seagull comes to mind
Half silver and half foam, half fish and half bird.
Say Istanbul and a fable comes to mind,
The ol wives' tale that we have all heard.

Say Istanbul and a mighty steamship comes to mind
Whose songs are sung in the mudbaked huts of
[Anatolia:
Milk flows out of her tape, roses bloom on her masts;
Dreamy kids in Anatolia's mudbaked huts
Sail to Istanbul and back on that mighty steamship.

Say Istanbul and mottled grapes come to mind
With three candles burning bright on the basket-
Suddenly comes along a girl so ruthlessly female,
With a figure so lovely that you bask in it
And lips ripe with grape honey,
A girl luscious and lustful from top to toe-
Southern wind and willow branch and the dance of joy-
Hailing from a wine cellar, she makes you tipsy;
As the song goes, like a ship at sea
My heart is tossed and wrecked again.

Say Istanbul and the Grand Bazaar comes to mind:
Beethoven Ninth, hand in hand with the Algerian March;
And an immaculate bridal bedroom set
Is auctioned off Without the birds and the groom.
A chubby lute inlaid with mother and pearl
Recalls the famous lutaniet on old records.
Brandishing candlesticks and hookshe and rusty Persian swords,
American cowboys prop up:
"Hands up!"
American sailors wear lily-white uniforms
Plucked from a huge daisy, clear as silk, clean as a cloud;
Beath looks ugly on so pure a white,
But when they fight
Tehy put their combat uniforms on
–Color of blood and gunpowder and smoke–
Which gather hate but no dirt.

Say Istanbul and huge fishery comes to mind
Like a cobweb over the Bosphorus, sprawling off the
Marmara coast.
Forty tunnies toss in the fishery, like forty millstones.
The tunny, after all is the king of the sea:
You must shoot it in the eye with a rifle and fell it like a
tree,
Then suddenly the face of the fishery gets bloodshot
And the emerald waters become muddled in the turmoil.
With forty tunnies at a clip, the skipper is spellbound
for joy.
A seagull perched on the cast catches a mackerel in
mid-air and gobbles it,
Then it flies away without waiting for one more;
The fisherman smiles, sweet and kind:
"That gull's Maria," he says,
"That's the way she comes and goes, always."

Say Istanbul and the Prince Islands come to mind
Where the French language is murdered
By sixtyish matrons who sit around puffed up as hell;
If only the lonely pinetrees there could tell
All about the hankypanky of the boy with the god.

Say Istanbul and towers come to mind:
If one of them is painted, the other one grumbles.
The Tower of Leander ought to know that's way the
cookie crumbles:
She should marry the Galata Tower and have lots of kids.

Say Istanbul and a waterfront comes to mind:
Anatolia's poor godforsaken huddled masses land
In its coffe hauses, day after day.
Some must go begging to survive, but saheme keeps
them away;
A few manage to find a broom and become stret
cleaners-no less,
Their faces smeared with a filty fusty grin:
Others shoulder a pannier or an ornate backsaddle,
And they all get lost in the city's hubbub and
fiddle faddle.
Tied to a greasy girth, some carry a piano on their backs
Their legs wobbly under the weight, melting like wax,
They pant and heave, drenched in sweat.
A gentle porter is a must for a fragile item.
Do the tender hands value piano the way the porter
does?
Suddenly a mushy voice blares on the radio across the
street:
The most popular crooner of them all,
Yelping and yawning, smudged with the greasy
perfumes of Arabia:
"Life is full of joy and sorrow,"
"Some stay and some go."

Say Istanbul and a stadium comes to mind
Where twenty-five thousand voices under the sun
Sing our national anthem in unison
And the clouds are fired like a canonball.
Dazzled by the sight of twenty-five thousand strong
We rejoies in their joyful song
And offer to pluck our hearts for them like red poppies.

Say Istanbul and a stadium comes to mind
Where our blood flows into the veins of our fellow men.
Rubbing shoulders, we holler together
Till our throats are sore:
Lefter's kick is a sure score.

Say Istanbul and a stadium comes to mind
Where multitudes join in the same joy
And share the same love and agony.
Then a line aut of a poem flutters in the air:
"Blessed are those who embrace their loved ones."

Say Istanbul and Yahya Kemal used to come to mind;
Nowadays it's Orhan Veli whose name is on the tip of
every tongue:
His flair and flamboyance, his poems and his face
Hover overhead like a wounded pigeon
Which descende quietly to perch on this poem.

This city just drives you out of your mind;
Good thing Orhan Veli's chuckles remain behind.

Say Istanbul and Sait Faik comes to mind:
Pebbles twitter on the shore of Burgaz Island,
While a blue-syed boy grow up in circles of joy
A blue-syed old fischerman grows younger and tinier,
When they reach the same height they turn into Sait

And they roam the city hand in hand,
Cursing beast and bird, friend and foe alike;
On Sharp Island they gather gulls' eggs,
By midnight they're in the redlight district.
In the morning they go through Galata:
At the cafe they kid around with a harmless lunatic,
"Whaddya know," they say. "You're holding the paper
upside down."
Then they set the poor guy's newspaper on fire,
Then they sit and weep quietly.

Say Istanbul and Sait Faik comes to mind
All over this town's rock and soil and water,
A friend of the poor and the sick,
Whose pencil is as sharp as is heart is wounded,
Bleeding for the lonely and yearning for the pure and
the good.

Say Istanbul and Sait's last years come to mind:
At his best age he's told he has just a few years to live;
How could Sait bear the thought of it?
The blue-eyed boy doesn't give a hang,
But the old fisherman broods like hell;
And a green venom bursts out of the sea
Piercing the heart that feels, revaging the mind taht
knows.

The little blue-eyed boy
And the old fisherman
And that green vonom smeared all over our lips...
So long as Istanbul throbs alive in the sea,
So long as language lives, so will Sait's poetry.

Say Istanbul and a gypsy woman comes to mind
With a bunch of flowers taller than herself,
Wherever the spring comes from, so does she
No crackpot that woman, but every inch a gypsy,
She is the sun and the soil from top to toe,
And a mother matchless among mothers:
One kid on her back, one at her breast, one in her tummy.
A gypsy woman always bulges with a baby.

Devil may care, her life has flair:
She roams the city from one end to the other
Making no bones about selling tongs or doing the
bellydance.
"How about a quarter, dear?" she says,
"You want me to tell your fortune, love?"
Till the day she dies, she telis nothing but lies.
Then comes the dream she had the night before:
"I see a yellow snake. Son-of-a-bitch keeps bugging me.
"I wake up and what do I see?
"My little ones are on the edge of the bed sucking my
toes"

Say Istanbul and a textile factory comes to mind:
High walls, long counters, tall stoves...
Tender slender girls toil all day long on their feet,
In blood and sweat, weary and sad,
Their faces long their hands long their days long
In the factory where the windows are near the ceiling
Red-heeled fair-skinned girls- "No loitering, girls!"
Rows and rows of trees stretch out there,
But the endless walls cut the girls off from them,
From the amber fields and the purple streets
Where the fair season rumbles and tumbles.
A nineteen-year-old working mother,
Dizzy with the white foamy flow of silk
Which whets her appetite no end, gets ideas;
But silk is no good to make pants for her sons.
Now if she could get a roll of ivory-white calico:
She can do so much with it: drapes and sheets and
underwear.

The very thought of ivory-white calico dazzles her.
When she dies while giving birth to a third son,
She stili longs for a roll of calico for the kids and all.
Young mothers like her are dime a dozen:
At the factory some body else takes the place of this
[one
That's the way it is: If one goes, another comes.
Damn you death.

Say Istanbul and a barge comes to mind
Brimful of onion, green as poison on coral red,
Sailing in from the Black Sea ports winter and summer
With one more patch on its filthy sail each time
And the rust of its iron rods on our tongues
And its motors speeding along our pulseboat right into
our hearts
A mermaid with scale-covered huge buttocks.

Say Istanbul and a barge comes to mind
Demure and headless
Called the Sea Tiger or the Triumphant Sword.

Say Istanbul and Sinan the Great Architect comes to
[mind
His ten fingers soaring like ten mighty plane trees.
Than the monster of the chacks and shanties rears its
head
Where smoke and filth and blight ruthlessly spread.
Our city suckles dwarfs at her giant's breasts.
(Trans. Talat Sait Halman)

Yahya Kemal (Beyatlı) was a famous neo-classical poet (1884–1958); Wrote manş poems in praise of Istanbul.

Orhan Veli (Kanık), who died in 1950 at the age of 36, was famous for numerous poems about Istanbul (See the Kanık section of this Anthology).

Sait Faik (Abasıyanık),who lived from 1906 to 1954, was one of the leading short story writers of recent decades.

(Bahçeler Dolusu)

Von Trauer vonTrauer die Gärten erfüllt
Von Denken von Denken die Bücher erfüllt
Eine blaue Natter unter dem Stein
Ein seltsamer Käfer kriecht drüber hin
Ein frischer Nebel dampft drüber hin
Von Ruhe von Ruhe Schlaflieder erfüllt
Und Erde und Erde zum Wahnsinnigwerden
Und Erde und Erde um einen zu morden
Von Schweigen von Schweigen Zypressen erfüllt
Von Rausch von Rausch Staubfäden erfüllt
und die Seele
Erdbeerengleich in meinem Munde,
Jeder Hauch ist ein Pflaumenzweig
Brocken vom Paradies müsseh noch in mir sein
Und ein volkommener Himmel, noch ganz und rein-
Bis zum Ende bleibe sein Tor uns offen!

O, Gott.
Unsere im Himmel irgendwo noch verborgene Kindheit
Rühr sie nicht an... Wie wir sie vergessen mochten,
Rühr sie nicht an... Es bleibe verschlossen
Dein Geheimnis,
Unsere, unsere Kindheit,
Und das Paradies,
Seit früh uns benachbart.

Und Frieren und Frieren bis weit in die Bläue
Wo ferne ganz ferne die Himmel enden
Von Trauer von Trauer die Gärten erfüllt
Von Ruhe von Ruhe Schlaflieder erfüllt
Und Schweigen und Schweigen noch süßer als Honig
Und Schweigen und Schweigen, wohl tausendflüglig
Und Schweigen und Schweigen unter der Erde
Und Lenze und Früchte unter der Erde
Die Seelen, zerrissen, unter der Erde
Von Wünschen, von Wünschen die Quellen erfüllt

Ein Zigeunermädchen über der Erde
Ihre rostbraunen Fersen über der Erde
Ihr Schatten ein wildes Geschehen über der Erde
Und die Haare duften nach Klee ihr über den Brauen
Ihre Augen duften nach Klee, ihr Atem nach Klee
Nur Wünsche nur Wünsche von Kopf bis Zeh
Von Sünde von Sünde die Brunnen erfüllt
In meiner Augen Gärten wirbelnd rauchende Träume
Aus meiner Augen Quellen aufgereiht trinkende Vögel
In meiner Augen Vorhof ein sprudelnder Teich
Aus meiner Augen golden rieselndes Licht
In meiner Augen Seelenhaus Nester bauerde Tauben
Hinter den Augen mir tapperd wandelnde Geister
In meiner Augen Kuppel blitzender Bergkristall
An meiner Augen Fenster tropfender Regenfall
In meiner Augen Paradies lachender Lenz
Hinter den Augen–was ist dort versteckt?

Erste Bitte

Herr, es genügt, was ich von den Menschen erlitt!
Gib mir vom Himmel den Anteil jetzt, der mir gebührt,
Drunten breite mein Leben ich aus, wie du willst,
Teil mir mein Feld zu, ein Taschentuch groß,
Zeit mir den Bau der mich sättigen wird.

Gott, es genügt, was ich von den Menschen erlitt!
Deine Hand einzig wandere in meinem Leben,
Du nur sprich mir das Urteil, nur du mach mich frei,
Du nur verlang meine Seele, daß ich sie dir gebe,
Ohne zu schwanken, wohin ich sie wohl verstecke.

Zweite Bitte

Setzte sich auf den Feigenbaum eine Amsel
Und zerhackte die honigtropfenden Feigen,
Und dann verzog sie, ohn' einen Heller zu zahlen.
Nach den Feigen wollte auch ich mich strecken,
Doch da war gleich Jüngstes Gericht:
Goldne Waagen aufgestellt,
Jenseitsfragen mir gestellt!

O Herr! Laß mich wie die Amsel hin zu den Gärten,
Wie die Schwalben zum Frühling hin fliegen,
Aus deiner Hand komme mir Speise,
Du machtest mich hangrig mache mich satt!
Deine Ahren sollen ohne mich sprossen
Deine Melonen sollen ohne mich schwellen-
Fragtest du mich, als du die Erdbeeren schufst?
Mach mich doch nicht zum Gespötte, mein Gott!
Ich bin ein Gast, dein Diener ich-
Dein Sklave nicht, dein Sklave nicht!

Taubenfüßiges Lieb, mein Rebhuhngesicht du,
Dir ist mein Herz zugewandt.
Hinter den Bergen dort,
Jenseits von Meer und von See,
Mitten im wimmelnden Markt,
In einem Winkel des Schlafs
Ist dir mein Herz zugewandt.

Taubenfüßiges Lieb, mein Rebhuhngesicht du,
So wie ein Spiegel verzückt,
Wenn ihn das Sonnenlicht traf-
Wo ich auch gehn mag–umsonst!
Dir ist mein Herz zugewandt.

BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU
BÜTÜN ESERLERİ

1. Dol Karabakır Dol
2. Kardeş Mektupları
3. Resme Başlarken
4. Tezek
5. Delifişek
6. Yukule - le'ye Mektuplar
7. Bu Anadolu Var ya...
8. Kültür Yokuşu

dol karabakır dol
ve bütün şiirleri

- yaradana mektuplar
- karadut
- tuz
- merhaba yeşil
- bigüzel
- dol karabakır dol

ISBN 975 - 494 - 171 - 8
95 . 06 . Y . 0105 . 0804

KDV dahil 350000 Lira

pan